

DATGANIAD CYFRIFON

2021-22

CYNNWYS

Tudalen

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad Naratif	1 – 10
Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon	11
Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	12
Datganiadau Ariannol Craidd:	
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2022	13
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2022	14
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2022	15 – 16
Datganiad Llif Arian ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2022	17
Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol Craidd:	
1. Nodyn I'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido	18 – 19
2. Incwm a Gwariant Segmentol	20
3. Incwm a Gwariant Wedi'u Dadansoddi yn Ol Natur	20
4. Gwariant Gweithredol Arall	21
5. Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	21
6. Trethiant Lleol ac Incwm Grant Amhenodol	21 – 22
7. Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	23 – 24
8. Eiddo, Peiriannau ac Offer	25 – 28
9. Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	28 – 30
10. Asedau i'w Gwerthu	30 – 31
11. Buddsoddiadau Hirdymor	31
12. Dyledwyr Hirdymor	31
13. Dyledwyr Byrdymor	32
14. Buddsoddiadau Byrdymor	32
15. Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	33
16. Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	33
17. Credydwyr	33
18. Incwm Grant	34 – 35
19. Darpariaethau	36
20. Benthycia Hirdymor	37
21. Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir Eu Defnyddio	37 – 39
22. Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio	40 – 42
23. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredol	43
24. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Buddsoddi	43
25. Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Ariannu	43
26. Taliadau Swyddogion (gan gynnwys Pecynnau Ymadael)	44 – 46
27. Lwfansau Aelodau	46
28. Partïon Cysylltiedig	46 – 49
29. Ffioedd Archwilio	49
30. Deddf Gwasanaethau Iechyd Cenedlaethol (Cymru) 2006	50
31. Cyllidebau cyfun ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol	50
32. Gwasanaethau Asiantaeth	51 - 53

33. Cronfeydd eraill a Weinyddir Gan Yr Awdurdod	53
34. Dyled Ddigwyddiadol	53 – 54
35. Ased Digwyddiadol	54
36. Dyfarniadau Beirniadol a Rhagdybiaethau	54 – 56
37. Darpariaeth ar gyfer Ad-dalu Benthyciadau Allanol	56
38. Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf	57
39. Ymrwymadau Cyfalaf yn y Dyfodol	57
40. Prydlesu	58 – 59
41. Safonau Cyfrifo Sydd Wedi'u Cyflwyno Ond Heb Eu Mabwysiadu Eto	60
42. Offerynnau Ariannol	60 – 65
43. Pensiynau	66 – 71

Datganiadau Ariannol Atodol:

Cyfrif Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y Flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2022	72
Symudiadau Datganiad y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2022	73
Nodiadau ar y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn yn Diwedd 31 Mawrth 2022	73 – 75

Polisiau Cyfrifo	76 - 91
-------------------------	---------

Cyfrifon Grŵp:

Datganiadau ariannol un endid Cyngor Sir y Fflint ynghyd â'i is-gwmnïau	92 – 99
---	---------

Cyngor Sir y Fflint:

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir y Fflint	100– 103
--	----------

Datganiad Llywodraethu Blynyddol	104 – 135
---	-----------

ADRODDIAD NARATIF

CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad naratif hwn yn crynhoi Datganiad o Gyfrifon Cyngor Sir y Fflint ar gyfer 2021/22 ac yn manylu incwm a gwariant ar ddarpariaeth gwasanaeth ar gyfer y flwyddyn ariannol 1 Ebrill 2021 i 31 Mawrth 2022 a gwerth asedau a dyledion hyd at 31 Mawrth 2022. Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys Datganiad Ariannol y Cyngor gyda rhai ei is-gwmnïau mae'n berchen llwyr arnynt North East Wales Homes Ltd (NEW Homes) a Newydd Catering and Cleaning Ltd.

Mae'r Cyfrifon yn adlewyrchu effaith blwyddyn ariannol lle gwelwyd y Cyngor yn ymateb yn barhaus i sefyllfa genedlaethol yr argyfwng o ganlyniad i bandemig byd-eang COVID-19 a chyfeirir at yr effeithiau ariannol amlwg yn y ddogfen. Fel sy'n ofynnol, paratowyd y cyfrifon yn unol â Chod Ymarfer 2021/22 ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol sy'n seiliedig ar Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Fel bob amser, mae cynhyrchu'r set gynhwysfawr a chymhleth hon o gyfrifon wedi golygu ymdrech enfawr gan lawer o bobl ar draws y Cyngor, yn yr adran gyllid ac o fewn meysydd portffolio gwasanaeth. Roedd yr heriau parhaus yn codi o'r pandemig byd-eang yn golygu nad oedd y Cyngor yn gallu cwblhau y Cyfrifon o fewn y dyddiad cau deddfwriaethol cynharach sef 31 Mai 2022. Fodd bynnag, mae'r Cyngor wedi gallu paratoi a chyflwyno'r Cyfrifon i archwilwyr allanol y Cyngor ymhell cyn y fframwaith a osodwyd gan Lywodraeth Cymru sef 31 Awst 2022.

Roedd y Cyngor wedi gosod ei gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22 yn ystod argyfwng cenedlaethol felly bu'n rhaid iddo addasu ac ymateb yn gyflym i'r peryglon ariannol sylweddol yr oedd yn eu hwynebu oherwydd yr argyfwng. Sefydlwyd Grŵp Tactegol Cyllid i reoli arian fel rhan o strwythur rheoli'r Cyngor mewn argyfwng i nodi, monitro a lliniaru risgiau ariannol lle bo hynny'n bosibl. Er gwaethaf yr heriau sylweddol hyn, llwyddodd y Cyngor i gyflawni ei holl arbedion effeithlonrwydd yn y gyllideb a llwyddodd i gyfyngu gwariant i £5,711mil yn llai na'r gyllideb a gymeradwywyd ar ei gyfer, yn sgil cyfuniad o arbedion un tro a dulliau rheoli arian da a oedd yn cynnwys adolygiad canol blwyddyn penodol ar wariant dianghenraid. Roedd gallu defnyddio Cronfa Galedi COVID-19 Llywodraeth Cymru i gwrdd â'r costau ychwanegol a'r incwm a gollwyd oherwydd sefyllfa'r argyfwng yn ffactor allweddol a wnaeth alluogi'r Cyngor i reoli gwariant o fewn y gyllideb a gymeradwywyd.

Mae'r sefyllfa refeniw derfynol, a eglurir isod, yn bwysig i drigolion a thalwyr rhent, gan ei bod ond yn cofnodi'r gwariant hynny y mae statud yn caniatáu ei gofnodi yn erbyn cyllideb flynyddol y Cyngor a symiau a gesglir o dreth y cyngor a rhenti. Mae'r sefyllfa refeniw derfynol yn wahanol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) gan fod y CIES yn cynnwys taliadau ar gyfer eitemau fel dibrisiant, amhariad, grantiau cyfalaf a thaliadau pensiwn sy'n addasiadau cyfrifo heb eu cynnwys yn y canlyniad.

Mae'r gwasanaeth ariannol yn dymuno datblygu Datganiad Cyfrifon sy'n fwy hygyrch i ddefnyddwyr. Mae Cyngor Sir y Fflint yn sefydliad mawr ac amrywiol ac mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Cyfrifon hyn yn dechnegol a chymhleth. Nod y datganiad naratif hwn yw darparu canllaw cyffredinol i'r eitemau o ddiddordeb ac amlygu rhai o'r materion mwy arwyddocaol sydd wedi cyfrannu at y sefyllfa derfynol ar gyfer y flwyddyn ariannol yn gorffen 31 Mawrth 2022.

PERFFORMIAD Y CYNGOR YN YSTOD Y FLWYDDYN

Cynllun y Cyngor yw'r ddogfen drosfwaol sy'n helpu'r Cyngor i ganolbwyntio ei adnoddau a chymell gwelliannau. Er bod cynllun y Cyngor yn amlinellu gweledigaeth a fframwaith am gyfnod o bum mlynedd, mae hefyd yn cael ei ddiweddarau bob blwyddyn gyda thargedau a chymau gweithredu ar gyfer y deuddeg mis nesaf.

Mae Cynllun y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn gosod blaenoriaethau'r Cyngor am y flwyddyn gyda phwyslais mawr ar adfer o'r pandemig a chefnogi'r mwyaf diamddiffyn, ynghyd ag ymrwymadau i fod yn Gyngor gwyrdd. Mae'r Cynllun yn cynnwys chwe thema, gyda phob thema yn cynnwys amcanion a chymau penodol ble mae'r Cyngor yn anelu i greu effaith o fewn y flwyddyn ac yn y tymor hwy.

Cyhoeddir y cynllun ar wefan y Cyngor ac mae'n ddogfen hawdd ei defnyddio sy'n egluro'n glir pam fod pob blaenoriaeth unigol yn cael eu hystyried yn flaenoriaethau, yr hyn roeddem yn bwriadu ei gyflawni a sut y byddwn yn mesur y llwyddiannau hynny. Mae dogfen gysylltiedig ar wahân Mae dogfen gysylltiedig ar wahân yn cael ei chyhoeddi sy'n rhoi disgrifiad manylach o'r camau gwirioneddol a'r cerrig milltir wrth wneud gwelliannau neu newid drwy gydol y flwyddyn.

ADRODDIAD NARATIF

Mae adroddiadau cyhoeddus sy'n mesur ein cynnydd yn erbyn y ddogfen hon yn cael eu cyhoeddi bob hanner blwyddyn a chyflwynwyd adroddiad ar yr alldro ar gyfer y flwyddyn i'r Cabinet ym mis Gorffennaf 2022.

Roedd y Cyngor wedi penodi Pwyllgor Adfer newydd yn ei Gyfarfod Blyneddol i arwain yr ail gam adfer o'r pandemig Covid-19. Fel rhan o'i rôl, roedd y Pwyllgor newydd wedi atgyfeirio risgiau a materion i'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu perthnasol i adolygu yn fanwl fel rhan o'u rhaglenni gwaith i'r dyfodol. Nod y Pwyllgor yw: ailosod yr amcanion adfer ar gyfer y sefydliad cyfan ac ar gyfer pob un o'r portffolios gwasanaeth; i ystyried amcanion yn erbyn yr amcanion hynny; i atgyfeirio materion i'r Cabinet a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ar gyfer adolygiad/cynllunio manwl, a helpu i roi sicrwydd i'r cyhoedd a sefydliadau partner ar ein cynllunio lleol.

PERFFORMIAD ARIANNOL YN YSTOD Y FLWYDDYN

Mae'r gyllideb refeniw'n trafod gwariant y Cyngor o ddydd i ddydd ac incwm ar eitemau fel cyflogau a thâl, costau cynnal gwasanaethau a chostau cyllido gwariant cyfalaf. Mae'r rhaglen gyfalaf yn trafod gwariant ar gaffael asedau sylweddol a fydd yn ddefnyddiol neu'n fuddiol i'r Cyngor wrth ddarparu ei wasanaethau y tu hwnt i flwyddyn y cyfrifon, megis gwella neu adeiladu ffyrdd, adeiladau ac adeileddau eraill newydd.

Caiff y gyllideb ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn a cheir adroddiadau misol ar y sefyllfa refeniw ac adroddiadau bob chwarter blwyddyn ar y sefyllfa gyfalaf. Craffir ar bob adroddiad gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol cyn iddo fynd at Gabinet y Cyngor.

Mae oddeutu 70% o'r gofyniad cyllideb ar gyfer gwasanaethau'r Cyngor yn dod gan Lywodraeth Cymru drwy Gyllid Allanol Cyfansymiol (Grant Cynnal Refeniw a Threthi Annomestig). Yn 2021/22, gwelwyd cynnydd o 3.8% yn y cyllid (cynnydd o 3.8% yng nghyfartaledd Cymru). Er gwaethaf y cynnydd, roedd y Cyngor yn wynebu pwysau costau sylweddol oherwydd ffactorau y tu hwnt i reolaeth y Cyngor megis cyfarwyddyd polisi neu ddeddfwriaeth newydd gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Gwelir goblygiadau sylweddol pan nad yw cyllid yn cyd-fynd â chostau cynyddol a disgwylir i hynny fod yn wir yn y blynyddoedd nesaf, felly bydd yn parhau i fod yn ystyriaeth allweddol yn ein Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS).

Er yr her ariannol hon, galluogodd cynlluniau'r portffolio busnes a'r dewisiadau ariannu i ni gynllunio am arbedion effeithlonrwydd newydd gwerth £2,363mil yn ein cyllideb 2021/22, gan alluogi'r Cyngor i fuddsoddi mewn blaenoriaethau fel cyllidebau ysgolion, gofal cymdeithasol a darparu adnoddau i ail-lunio gwasanaethau.

Amlinellir sefyllfa'r canlyniad terfynol a'r effaith ar lefelau cronfeydd wrth gefn isod.

Sefyllfa refeniw derfynol o'i chymharu â'r gyllideb

Cafodd cyllideb Cronfa'r Cyngor ar gyfer 2021/22 ei osod yn £297,457mil a chafodd ei gymeradwyo gan y Cyngor ar 16 Chwefror 2021. Cyflwynwyd gwybodaeth monitro cyllideb i'r Cabinet yn fisol drwy gydol y flwyddyn, ac adroddwyd ar yr alldro terfynol ar 12 Gorffennaf 2022.

Seiliwyd strategaeth y gyllideb ar gyfer 2021/22 ar strategaeth drefniadol i leihau costau lle bo hynny'n bosibl er mwyn diogelu a gwarchod gwasanaethau lleol. Roedd yn cynnwys pecyn o fesurau a chynigion a oedd yn cyfuno dewisiadau ariannu corfforaethol cyfun, cynigion cynlluniau busnes ar lefel portffolio, adolygu pwysau, yn ogystal â chynhyrchu cymaint o incwm â phosibl ac adolygu cronfeydd wrth gefn a balansau.

ADRODDIAD NARATIF

	2021/22 Cyllideb £000	2021/22 Gwirioneddol £000	Amrywiad £000
Gwasanaethau Corfforaethol:			
Prif Weithredwr	2,386	2,244	(143)
Pobl ac Adnoddau	4,625	4,466	(160)
Llywodraethu	10,350	10,548	198
	<u>17,361</u>	<u>17,257</u>	<u>(104)</u>
Gwasanaethau Cymdeithasol	79,547	77,152	(2,395)
Tai ac Asedau	14,493	13,601	(892)
Strydlun a Thrafnidiaeth	31,803	32,513	710
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	6,288	5,614	(674)
Addysg a Ieuencid	115,875	115,257	(618)
Rhaglenni Statudol	7,430	7,018	(412)
Gwariant net ar wasanaethau	272,797	268,412	(4,385)
Cyfrif buddsoddi a benthyciadau canolog	13,057	12,967	(90)
Cyllid Canolog a Chorfforaethol	12,854	15,177	2,323
Cyfanswm gwariant net	298,708	296,557	(2,151)
Cyfraniad o'r cronfeydd wrth gefn	(1,251)	(1,251)	0
Gofyniad Cyllideb	297,457	295,306	(2,151)
Ariannwyd gan			
Y dreth gyngor (namyn gwariant praespetau cyngorau cymuned)	90,679	90,867	(188)
Grantiau cyffredinol	155,460	158,832	(3,372)
Aiddosbarthiad ardrethi annomestig	51,318	51,318	0
Cyfanswm adnoddau	297,457	301,017	(3,560)
Amrywiad net - (tanwariant)	0	(5,711)	(5,711)

Cyfunwyd y tanwariant net o £5,711mil gyda throsglwyddiadau cyllid eraill y cytunwyd arnynt i greu cronfeydd referniw wrth gefn diwedd blwyddyn o £18,438mil.

Pandemig COVID-19 – Cyllid Grant Argyfwng

Drwy gydol y flwyddyn ariannol hon mae pob Cyngor yng Nghymru wedi gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru ac mae'r Cyngor wedi derbyn grantiau sylweddol er mwyn helpu i ariannu cyfnodau ymateb ac adfer y pandemig. Rhoddir crynodeb am rai o'r grantiau allweddol isod:

Cronfa Galedi

Hawliodd y Cyngor o Gronfa Galedi COVID-19 Llywodraeth Cymru i ariannu'r cynnydd cyffredinol yn y costau a ysgwyddwyd i ddarparu gwasanaethau ac mae'n cynnwys y gwasanaethau yr effeithiwyd arnynt yn sylweddol megis gofal cymdeithasol i oedolion, ysgolion, a newidiadau i sut y darperir prydau ysgol am ddim. Mae hefyd yn digolledu'r Cyngor am yr incwm a gollwyd o ganlyniad i'r pandemig. Mae £10,350mil o hwn wedi'i gynnwys yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor. Mae'r Cyngor hefyd wedi gweithredu fel asiant ar ran trydydd partïon ac o ganlyniad i hyn, nid yw'r incwm a'r gwariant cysylltiedig â'r hawliadau hyn wedi eu cynnwys o fewn CIES y Cyngor. Mae enghreifftiau o hyn yn cynnwys hawlio am incwm a gollwyd ar ran sefydliadau partner megis Hamdden a Llyfrgelloedd Aura ac Arlwyo a Glanhau NEWydd, a thalu taliadau hunan-ynysu ar ran Llywodraeth Cymru i unigolion cymwys. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 32 Gwasanaethau Asiantaethau.

ADRODDIAD NARATIF

Cymorth i Fusnesau

Ymatebodd y Cyngor i gefnogi busnesau lleol drwy sicrhau bod unrhyw Ryddhad ar Drethi Manwerthu a Grantiau Cymorth i Fusnesau a ariennir gan Lywodraeth Cymru'n cael eu dyfarnu'n gyflym. Wrth weinyddu cynlluniau fel hyn, mae'r Cyngor yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru. Dyma'r grantiau a ddyfarnwyd yn ystod y flwyddyn:

Grantiau Cymorth i Fusnesau	£3,648mil
Cymorth i Fusnesau – Y Gronfa Adferiad Diwylliannol – Cymorth i Weithwyr Llawrydd	£68mil
Cymorth i Fusnesau - Cronfa Gwytnwch Economaidd	£763mil

Grantiau Eraill

Gwasanaeth Bws Argyfwng – cyfran Sir y Fflint o'r cyllid rhanbarthol	£388mil
Profi, Olrhain, Diogelu – cyfran Sir y Fflint o'r cynllun rhanbarthol	£2,154mil
Grant Addysg Awdurdod Lleol - Dysgu Carlam	£3,185mil
Anghenion Dysgu Ychwanegol – Grant COVID-19	£467mil
Cronfa Adfer Gofal Cymdeithasol	£2,772mil

Bu'r Cyngor yn gweithio fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru i ddosbarthu ffynonellau cyllid eraill gan gynnwys:

Cynllun Cydnabyddiaeth Ariannol ar gyfer Gweithiwr Gofal Cymdeithasol	£4,084mil
Taliadau Cynllun Cefnogi Tanwydd y Gaeaf	£1,323mil
Taliadau hunanynsu	£1,624mil

Bu'r Cyngor hefyd yn gweithredu fel asiant ar ran rhanbarth Gogledd Cymru i weinyddu gwasanaethau a ffynonellau cyllid eraill ar draws y rhanbarth. Sir y Fflint yw'r awdurdod arweiniol ar gyfer rhaglen Profi, Olrhain a Diogelu y GIG gyda £6,510mil o gostau wedi'u hysgwyddo a'u hariannu gan Lywodraeth Cymru. Yn yr un modd, Sir y Fflint yw'r Cyngor sy'n arwain ar weinyddu grant y Gwasanaeth Bws Argyfwng sef £13,906mil a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru i gefnogi darparwyr bysiau lleol yn ystod y cyfnod clo. Mae Nodyn 32 Gwasanaethau Asiantaethau yn rhoi rhagor o wybodaeth am drefniadau o'r fath.

ADRODDIAD NARATIF

Mae'r tabl isod yn dangos y sefyllfa derfynol ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer y flwyddyn:

	2021/22 Cyllideb	2021/22 Gwirioneddol	Amrywiant
	£000	£000	£000
Rheoli ystadau	1,931	1,788	(144)
Gwasanaethau landlordiaid	1,469	1,506	37
Atgyweirio a Chynnal a Chadw	10,431	10,189	(241)
CRT Prosiectau	122	167	45
Cyllid a Chymorth	1,360	1,376	16
Gyfraniadau refeniw i ariannu Gwariant Cyfalaf	13,442	16,620	3,178
Gwariant net ar wasanaethau	28,756	31,646	2,890
Benthyciadau Canolog a cyfrif buddsoddi	8,047	6,509	(1,537)
Gwasanaethau Cefnogi	1,215	1,107	(108)
Cyfanswm y gwariant net	38,017	39,263	1,246
Cyfraniad gan gronfeydd wrth gefn	(483)	(1,669)	(1,186)
Gofyniad cyllideb	37,534	37,593	60
A ariennir gan			
Rhenti	(36,531)	(36,370)	(161)
Grantiau ac incwm arall	(1,003)	(1,223)	220
Cyfanswm yr adnoddau	(37,534)	(37,593)	60
Amrywiant net	0	0	0

Roedd 2020/21 i fod y 6ed a'r flwyddyn olaf ar gyfer y rhaglen cynlluniau cyfalaf i wella ansawdd stoc dai y Cyngor a chyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru, sydd wedi'i ariannu'n rhannol gan gyfraniadau refeniw. Oherwydd y cyfyngiadau yn sgil pandemig COVID-19 yn achosi oedi i'r rhaglen gyfalaf yn 2020/21, roedd Llywodraeth Cymru wedi caniatáu estyniad i awdurdodau lleol, ble bo'r angen, i gwblhau rhaglen Safon Ansawdd Tai Cymru erbyn diwedd 2021/22. Mae'r Cyngor nawr yn cydymffurfio â SATC ar ôl cwrdd â gofynion SATC ac mae'r canolbwynt parhaus ar gynnal ein stoc dai i lefelau SATC. Er mwyn cyllido blwyddyn olaf y cynllun SATC, mae £1,669mil wedi'i dynnu i lawr o arian wrth gefn, gan ddod â'r cyfanswm o arian wrth gefn HRA hyd at 31 Mawrth 2022 i £5,238mil. Wrth i ni symud i 2022/23 bydd ymdrechion yn canolbwyntio ar ail-weithredu'r rhaglen gyfalaf a byddwn yn ymdrechu i weithio gyda Llywodraeth Cymru ar gyflwyno menter gyfalaf SATC 2023, sy'n y cyfnod ymgynghori ar hyn o bryd ac yn debyg o ganolbwyntio ar effeithiolrwydd ynni, gan archwilio datgarboneiddio a lles.

Mae'r Cyngor yn parhau i gymryd camau rhagweithiol i fonitro dyledion rhent oherwydd costau byw cynyddol sy'n effeithio ar allu tenantiaid i dalu rhent ar amser a'r potensial o golli incwm rhent tai. Fodd bynnag, er gwaethaf ymyrraeth gynnar a chynnig cefnogaeth i denantiaid, mae ôl-ddyledion rhent net wedi cynyddu i £1,610mil yn y sefyllfa derfynol o'i gymharu â £1,543mil y flwyddyn flaenorol. Mae'r Cyfrif Refeniw Tai yn cynnal lefel ddarvoudus o gronfeydd wrth gefn a darpariaeth dyledion drwy a ddylai fod yn ddigon i liniaru unrhyw golledion yn y dyfodol.

Cyllideb, Canlyniad a Chyllido'r Rhaglen Gyfalaf

Pob blwyddyn mae'r Cyngor yn cymeradwyo rhaglen o waith cyfalaf, sy'n darparu buddsoddiad mewn asedau fel tir, adeiladau a gwella ffyrdd. Cymeradwywyd Rhaglen Gyfalaf 2021/22 am swm o £47,541mil (£34,835mil o'r Cyfrif Refeniw Tai a £12,706mil o Gronfa'r Cyngor); newidiodd y ffigur hwn yn ystod y flwyddyn a chyfanswm terfynol y rhaglen oedd £71,442mil (Cyfrif Refeniw Tai £23,855mil a £47,587mil o Gronfa'r Cyngor). Cyflwynwyd gwybodaeth monitro cyllideb y Rhaglen Gyfalaf i'r Cabinet bob chwarter drwy gydol y flwyddyn, gyda'r canlyniad terfynol yn cael ei gyflwyno ar 12 Gorffennaf 2022.

ADRODDIAD NARATIF

Amlinellir y gwariant a wnaed yn y tabl isod, a gyflwynir ar sail y 'blociau gwasanaeth' hynny a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru wrth gasglu data cyfalaf drwy Ffurflenni Canlyniadau Cyfalaf, ar gyfer Ystadegau Cyllid Llywodraeth Leol a gyhoeddir. Mae'r cynlluniau a'r prosiectau'n cynnwys buddsoddi yn stoc dai y Cyngor fel rhan o'r cynllun i gyflawni Safon Ansawdd Tai Cymru, rhaglen adeiladu Ysgolion yr 21ain ganrif sy'n cynnwys datblygu Campws Queensferry.

	2021/22
	£000
Addysg	21,595
Gwasanaethau Cymdeithasol	4,743
Trafnidiaeth	7,405
Tai	26,659
Llyfrgelloedd, diwylliant a threfadaeth	1,984
Amaethyddiaeth a Physgodfeydd*	136
Chwaraeon a Hamdden	553
Gwasanaethau Amgylcheddol eraill	4,832
Alldro	67,907

* yn cynnwys draenio tir ac atal llifogydd/diogelu'r arfordir (sydd yn berthnasol i wariant y Cyngor)

Ariannwyd y rhaglen fel a ganlyn -

	2021/22
	£000
Benthycia â Chymorth	4,040
Dulliau Eraill o Fenthycia (yn cynnwys benthyciadau Salix)	3,006
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf	42,476
Cronfeydd wrth gefn/Cyllid o'r cyfrif refereniw	18,385
Ariannu craidd	67,907

Mae'r amhariad a achoswyd gan y pandemig wedi golygu bod nifer o gynlluniau cyfalaf y Cyngor wedi eu hoedi gan fod contractwyr yn cau safleoedd, cyfyngiadau ar y gadwyn gyflenwi a chyfyngiadau Llywodraeth y DU ar symud. Mae hyn wedi arwain at ad-drefnu cynlluniau i raglen gyfalaf 2022/23. Bydd y Cyngor yn monitro'n agos ac yn ystyried effeithiau'r oedi o ran gwariant a chyllido sydd ar gael drwy gydol 2022/23 a'r tu hwnt.

Bydd y Cyngor hefyd yn monitro'r posibilrwydd o gostau adeiladu chwyddiannol o ganlyniad i'r pandemig, a allai arwain at bwysau costau newydd ar y rhaglen. Bydd hyn, ynghyd ag unrhyw bosibilrwydd o golli cyllid allanol, yn golygu y bydd yn rhaid i'r Cyngor ystyried dulliau cyllido amgen fel benthycia darbodus neu ad-drefnu neu ddileu cynlluniau a drefnwyd.

ADRODDIAD NARATIF

Cyfarwyddyd Cyfalafu - Model Teulu Mockingbird

Bwriad y Cyngor yw trawsnewid ei wasanaeth maethu i gwrdd ag anghenion lleoli plant sy'n derbyn gofal ac osgoi costau cynyddol darpariaeth gofal allanol drwy Fodel Teulu Mockingbird. Mae'r model yn atgynhyrchu 'teulu estynedig' o amgylch plant a phobl ifanc, gan hyrwyddo eu synnwyr o berthyn ac atal lleoliadau rhag chwalu. Bydd y gost o drawsnewid y gwasanaeth yn raddol dros gyfnod o 3 blynedd yn cael ei ariannu gan 'fenthyciad arloesi i arbed' di-log gan Lywodraeth Cymru a fydd yn cael ei ad-dalu o arbedion a gynhyrchir yn ei sgil. Yn ystod y flwyddyn, cafwyd gwariant refeniw gwerth £203mil a roddwyd fel cyfarwyddyd cyfalafu gan Lywodraeth Cymru fel sy'n ofynnol dan ymarfer cyfrifeg ar gyfer gwariant refeniw i'w ariannu drwy fenthycia. Dechreuodd y benthyciad 'arloesi i arbed' gael ei dynnu i lawr yn 2020/21.

Rhaglen Tai ac Adfywio Strategol

Mae'r Cyngor ym mlwyddyn 6 o'i Raglen Tai ac Adfywio Strategol (SHARP) ar hyn o bryd. Mae'r cynllun uchelgeisiol hwn yn anelu i adeiladu 500 o dai newydd fydd yn cael eu codi ar amryw o safleoedd ar draws y sir, cymysgedd o dai cyngor newydd a chartrefi fforddiadwy, ochr yn ochr â chomisiynu ystod o gynlluniau adfywio cysylltiedig a buddion cymunedol.

Yn ystod y flwyddyn, roedd gwaith datblygu wedi dechrau ar dri safle ar draws y Sir, y cyfan wedi eu hariannu drwy'r Cyfrif Refeniw Tai, yn defnyddio £1,340mil o Grant Tai Cymdeithasol Llywodraeth Cymru. Cyfanswm y costau yn ystod y flwyddyn oedd £2,024mil (wedi'i gynnwys yn y ffigur tai yn y Canlyniad Cyfalaf uchod). Ymhlith y gwaith sydd wedi'i gynllunio ar gyfer 2022/23 mae: 41 eiddo yn Nant y Gro, 30 eiddo yn Mostyn, 4 eiddo yn Park Lane, Treffynnon a 2 eiddo yn Duke Street, Y Fflint. Bydd y 2 safle olaf yn derbyn cyllid grant Digartrefedd gan Lywodraeth Cymru.

Mae cartrefi fforddiadwy'n cael eu datblygu drwy'r is-gwmni mae'r Cyngor yn berchen yn llwyr arno sef NEW Homes mewn partneriaeth â'r Cyngor. Mae NEW Homes ar hyn o bryd yn berchen ar, ac yn rheoli, 173 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn cynnwys cyfuniad o gynlluniau adeiladu newydd a ddarperir drwy gynllun SHARP y Cyngor ac eiddo sy'n cael eu caffael gan ddatblygwyr drwy gytundebau Adran 106.

Mae Cynllun Busnes Strategol y Cwmni yn anelu i ddarparu 65 uned ychwanegol dros y dair blynedd nesaf fydd yn cynyddu nifer yr eiddo sy'n cael eu rheoli gan NEW Homes i 238 erbyn 2024/25. Mae'r Cyngor wedi cymeradwyo benthyciadau ymlaen llaw i NEW Homes hyd at £30,000mil yn ogystal â benthyciad blaenorol o £7,530mil wedi'i ganiatau. O'r cyllid hwn, mae £14,020mil wedi'i ddefnyddio hyd yma, gyda'r £23,510mil sy'n weddill ar gael i'w dynnu i lawr ar gyfer cynlluniau yn y dyfodol.

Benthycia

Cymerodd y Cyngor fenthyciad hirdymor gwerth £10,582mil gan y Bwrdd Benthycia Gwaith Cyhoeddus yn ystod 2021/22 i gyllido cynlluniau gwariant cyfalaf gan gynnwys adeiladu cartrefi newydd drwy SHARP a rhaglen adeiladu Ysgolion yr 21ain ganrif. Mae cyfanswm benthycia'r fantolen (hirdymor) o £289,517mil yn cynnwys swm o £2,890mil yn ymwneud â benthyciadau di-log gan Salix Finance Ltd, cwmni annibynnol a ariennir gan yr Ymddiriedolaeth Garbon er mwyn helpu i wella effeithlonrwydd ynni yn adeiladau'r sector cyhoeddus, a chyfanswm benthyciadau o £1,137mil gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cynlluniau adfywio yng Nglannau Dyfrdwy dan y Cynllun Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid o fewn y Rhaglen Gyfalaf a'r benthyciad ar gyfer Model Teulu Mockingbird.

Mae gan y Cyngor ofyniad benthycia i'r dyfodol i ariannu'r Rhaglen Gyfalaf a gymeradwywyd. Bydd angen adolygu hyn yn barhaus yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf a thu hwnt wrth i ni barhau i adfer o'r pandemig. Bydd ffactorau sy'n dylanwadu ar lefel y benthycia'n cynnwys yr effaith ar y rhaglen gyfalaf ei hun, a fforddiadwyedd a chynaliadwyedd benthycia cysylltiedig ar y gyllideb refeniw.

ADRODDIAD NARATIF

Sefyllfa Ariannol ar 31 Mawrth 2022

Cronfeydd wrth Gefn a Darpariaethau

Mae'r Cyngor yn rhoi cyllid o'r neilltu i gwrdd â rhwymedigaethau'r dyfodol a datblygiadau gwasanaeth mewn darpariaethau a chronfeydd wrth gefn sy'n cael eu cadw ar y Fantolen ar 31 Mawrth 2022.

Mae darpariaethau'n seiliedig ar ddigwyddiadau'r gorffennol sy'n gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor sy'n debyg o arwain at atebolrwydd ariannol yn y dyfodol, ond mae ansicrwydd ynghylch amseriad ac union werth y rhwymedigaeth. Datgelir darpariaethau yn Nodyn 19.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu nifer o gronfeydd refeniw wrth gefn, sydd y tu hwnt i ddiffiniad darpariaeth, a gaiff eu crynhoi yn y tabl isod. Mae balans Cronfa'r Cyngor yn fesur o gronfeydd wrth gefn heb eu hymrwymo sy'n cael eu dal yn ddarbodus gan y Cyngor i gwrdd â gofynion llif arian a digwyddiadau na ellir eu rhagweld yn y dyfodol.

	31 Mawrth 2022	Tanwariant Net	Arall	31 Mawrth 2021
	£000	£000	£000	£000
Balans cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi)	18,438	5,711	(1,334)	14,061
Cronfeydd wrth gefn y cyngor a glustnodwyd	24,896	0	7,360	17,536
Ysgolion dan reolaeth leol	12,292	0	5,390	6,902
Cronfeydd Wrth Gefn y Cyfrif Refeniw Tai	5,238	(1,970)	300	6,908
Cyfanswm Refeniw Wrth Gefn	60,864	3,741	11,716	45,407

Mae gan y Cyngor bolisi o gynnal lefel sylfaenol cronfeydd wrth gefn o £5,769mil i ddiogelu'r Cyngor rhag amgylchiadau heb eu cynllunio neu heb eu rhagweld, ac mae hyn wedi'i gynnwys ym malans Cronfa'r Cyngor (heb ei glustnodi) yn y tabl uchod. Mae cronfeydd uwch na'r £5,769mil, a elwir yn gronfeydd hapddigwyddiad ac sy'n deillio o danwariant blynyddol blaenorol, ar gael i'w hystyried drwy'r Cabinet.

Yn gynnar yn y cyfnod ymateb i'r pandemig, neilltuwyd £3,000mil o'r gronfa hapddigwyddiad i ddarparu ar gyfer effeithiau posibl costau ychwanegol a cholli incwm yn deillio o'r pandemig. Roedd balans o £2,318mil yn weddill ar ddechrau'r flwyddyn, cafodd £252mil ei ddefnyddio yn ystod 2021/22, gan adael balans yn weddill o £2,066mil ar 31 Mawrth 2022. Cafodd ychwanegiad o £3,250mil ei ychwanegu i'r gronfa hapddigwyddiad o fewn cyllideb 2022/23 i sicrhau darpariaeth ddigonol ar gyfer parhad unrhyw gostau ychwanegol a cholli incwm a hawliwyd yn flaenorol o'r Gronfa Galedi, ddaeth i ben ar ddiwedd Mawrth 2022.

Rheoli Llif Arian

Mae'r Cyngor yn defnyddio meddalwedd pwrpasol i ragweld llif arian er mwyn pennu'r cyfnod hiraf y gellir ymrwymo cyllid ar ei gyfer. Llunnir y rhagolygon yn ddarbodus i leihau'r risg y gorfodir y Cyngor i fenthycu ar delerau anffafriol i gwrdd â'i ymrwymadau ariannol. Gosodir terfynau ar fuddsoddiadau drwy gyfeirio at Gynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor a rhagolygon llif arian yn Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor. Adolygir y rhagolygon llif arian yn ddyddiol at ddibenion buddsoddi ac yn wythnosol a misol at ddibenion benthyca.

Cafodd rheolaeth llif arian ei monitro'n fanwl drwy gydol y flwyddyn, gyda'r Cyngor yn gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau sector cyhoeddus eraill fel Llywodraeth Cymru, a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau sefydlogrwydd sefyllfa'r Cyngor o ran llif arian. Bydd y gwaith yn parhau ym mlwyddyn ariannol newydd 2022/23.

ADRODDIAD NARATIF

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae'r diffyg o £362,940mil ar bensiynau a gofnodir yn y fantolen wedi gostwng £67,603mil yn ystod y flwyddyn, o ganlyniad i newidiadau yn y rhagdybiaethau ariannol a ddefnyddir gan actiwari'r gronfa pensiynau. Mae'r prif newid mewn rhagdybiaethau ariannol yn ymwneud â chynnydd yn rhagdybiaeth y cyfradd gostyngiad o'r llynedd, gan ostwng y rhwymedigaeth. Pennir y rhagdybiaethau hyn gan yr actiwari ac maent yn adlewyrchu eu barn am amodau'r farchnad ar ddyddiad y fantolen.

Mae'r Cyngor yn dibynnu ar ac yn gosod sicrwydd ar grebwyll proffesiynol Actiwari Cronfa Bensiynau Clwyd a'r rhagdybiaethau a ddefnyddir i gyfrifo'r diffyg. Mae datgeliadau yn Nodyn 43 yn unol â Safon Cyfrifo Rhyngwladol 19 (IAS 19), cyfrifo'n llawn am y rhwymedigaeth pensiwn, sef y diffyg llawn a amcanestynnir dros oes y gronfa. Nid yw IAS 19 yn cael unrhyw effaith ar lefelau Treth y Cyngor na chyllid tai, ond mae'r rhwymedigaeth yn cael effaith ar werth net y Cyngor fel y caiff ei adlewyrchu yng nghyfanswm y fantolen sef £192,088mil (£95,116mil ar 31 Mawrth 2021).

Ers mis Chwefror 2020 bu anwadalrwydd sylweddol yn y marchnadoedd ariannol o amgylch y byd mewn perthynas â'r pandemig Covid-19 ac er bod hyn wedi gostwng yn y misoedd diwethaf, mae'r posibilrwydd o anwadalrwydd pellach yn parhau. Gall hyn olygu canlyniadau i werth asedau, a ystyriwyd gan actiwari'r Gronfa yn eu cyfrifiadau IAS 19.

Ailbriso Asedau Anghyfredol

Rhaid ailbriso pob ased anghyfredol bob pum mlynedd o leiaf. Mae'r Cyngor yn cwrdd â'r gofyniad hwn drwy ailbriso cyfran o'r portffolio asedau llawn bob blwyddyn ac yn ystod 2021/22 (ail flwyddyn y cylch presennol, a ddechreuodd ar 1 Ebrill 2021), cafodd 18% o asedau gweithredol nad ydynt yn anheddau eu hailbriso. Yr eithriad i'r trefniant hwn yw anheddau'r Cyngor a gafodd eu prisio i gyd yn 2020/21.

Mae'r Cyngor wedi ystyried effaith y pandemig ar amryw o farchnadoedd eiddo a phrasiad ei asedau ar ddyddiad y fantolen. Mae'r mwyafrif o asedau anghyfredol y Cyngor yn asedau gweithredol a ddefnyddir i ddarparu gwasanaeth ac maent yn cael eu prisio yn seiliedig ar eu costau ailadeiladu. Yn ystod 2021/22 nid yw holl asedau wedi eu prisio o dan y sail Cost Adnewyddu a Ddibrisiwyd, ond y rhai yn y cylch presennol gafodd eu hailbriso yn unol â'n polisi cyfrifo. Mae'r asedau hynny heb eu hailbriso wedi eu cynnwys yn y cyfrifon yn ôl eu gwerth presennol e.e. prasiad ar y dyddiad ailbriso diwethaf llai na'r dibrisiad dilynol. Yn ystod y flwyddyn bu symudiadau sylweddol mewn costau adeiladu, gan effeithio ar werth cario asedau. Mae mynegeiad wedi'i gymhwysu i brisiadau asedau presennol i sicrhau nad yw'r Cyfrifon wedi'u camdatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2022. Mae'r ymarfer hwn wedi'i gynnal ar gyfer asedau Cost Amnewid Dibrisiedig y Cyngor ac anheddau'r cyngor gan ddefnyddio data a gafwyd o'r Gwasanaeth Gwybodaeth Costau Adeiladu a'r Gofrestrfa Tir.

RHAGOLYGN ARIANNOL AR GYFER Y CYNGOR

Mae'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn rhagweld swm yr adnoddau y mae'r Cyngor yn debyg o'i gael dros y 3 blynedd nesaf ac yn nodi unrhyw fylchau o ran cyllid, sy'n galluogi camau penodol i gael eu nodi i gydbwysu'r gyllideb a rheoli adnoddau.

Mae'n amlwg fod y rhagolygon ariannol presennol ar gyfer y Cyngor, o safbwynt cyllid Llywodraeth Cymru a chefnogaeth ar gyfer gwariant refeniw a chyfalaf, yn ansicr yn y tymor canolig. Mae'r Cyngor hefyd yn disgwyl gweld mwy o alw am lawer o'i wasanaethau. Mae'r Cyngor wedi llwyddo eto i gael cyllid o Gronfa Caledi Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn ariannol. Gyda'r Gronfa Caledi wedi dod i ben, bydd yn rhaid i'r Cyngor fonitro unrhyw bwysau parhaus a cholledion mewn incwm yn erbyn arian wrth gefn 'wedi'i glustnodi' ac adolygu'r effaith barhaus ar wasanaethau

Cyflwynwyd adolygiad o'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig o 2023/24 a thu hwnt i'r Cabinet yn yr haf, ar 12 Gorffennaf 2022, gyda diweddariad yn cael ei gyhoeddi yn yr hydref yn ei gyfarfod ar 26 Medi 2022. Nod y diwygiad yw sefydlu sylfaen gadarn o bwysau costau a fydd yn llywio gofyniad y gyllideb y bydd yn rhaid ei ddiwallu o ffynonellau cyllid cenedlaethol a lleol. Roedd setliad terfynol llywodraeth leol ar gyfer 2022/23 yn cynnwys cynnydd mynegol o 3.5% ar gyfer 2023/24 a 2.4% ar gyfer 2024/25, sy'n llawer llai na'r blynyddoedd diwethaf. Bydd y Cyngor angen ystyried dewisiadau i gydbwysu'r gyllideb yn sgil y ffigyrau mynegol hyn.

ADRODDIAD NARATIF

PRIF RISGIAU AC ANSICRWYDD

Mae gan y Cyngor bolisi a strategaeth rheoli risg gynhwysfawr. Mae nifer o risgiau wedi eu nodi ar gyfer blaenoriaethau Cynllun y Cyngor a all atal neu amharu ar gyflawni ein hamcanion adfer yn llwyddiannus. Caiff y risgiau hyn eu hasesu ac yna'u tracio drwy gydol y flwyddyn. Mae rheoli risg hefyd wedi ei fewnoli o fewn ein dulliau gweithio – er enghraifft, drwy bartneriaethau, adroddiadau effeithlonrwydd cynlluniau busnes ac o fewn pob adroddiad a gyflwynir i'r Cabinet neu'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn gwneud gwaith cynllunio manwl ar gyfer cam adfer y pandemig ac mae ganddo gofrestr risg adfer fanwl sy'n trafod pob risg allweddol ar draws y sefydliad.

Mae'r risgiau ariannol yn cynnwys argaeledd cyllid i sicrhau cynaliadwyedd y Cyngor a'i is-gwmnïau megis NEW Homes a Newydd a sefydliadau partner fel Hamdden a Llyfrgelloedd Aura, Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd a Throsglwyddiadau Asedau Cymunedol.

NEWIDIADAU A NEWIDIADAU I DDOD I'R DATGANIAD CYFRIFON

Yn ystod y flwyddyn nid oes unrhyw newidiadau sylweddol wedi eu cyflwyno i Ddatganiad Cyfrifon y Cyngor.

NEWID YN Y POLISIÂU CYFRIFO

Gwnaed mân newidiadau i bolisiau cyfrifo yn ystod 2021/22 i adlewyrchu newidiadau yn y Cod Ymarfer.

RHAGOR O WYBODAETH

Mae'r Datganiad Cyfrifon ar gael ar y rhyngwrwd (www.flintshire.gov.uk); ac mae gwybodaeth bellach ar gael ar gyfrifon a chyllidebau ar gais gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol, Cyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, Yr Wyddgrug, CH7 6NA.

DATGANIAD CYFRIFOLDEBAU AR GYFER Y DATGANIAD CYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR

Mae'n ofynnol i'r Cyngor:-

- wneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Cyngor hwn, y Rheolwr Cyllid Corfforaethol yw hwn, fel y Prif Swyddog Cyllid;
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o'r adnoddau a diogelu ei asedau;
- cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Llofnodwyd:

Sally Ellis
Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Dyddiad:

CYFRIFOLDEBAU'R PRIF SWYDDOG CYLLID

Mae'r Prif Swyddog Cyllid yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Cyngor yn unol â'r arferion priodol a nodwyd yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig ('y Cod').

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:-

- dewis polisiau cyfrifo addas a'u cymhwyso yn gyson;
- gwneud dyfarniadau a rhagamcanion sy'n rhesymol ac yn ddarbodus;
- cydymffurfio â'r Cod.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:-

- cadw cofnodion cyfrifeg cywir a'u diweddarau;
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r datganiad cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Cyngor ar 31 Mawrth 2022, a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn honno.

Llofnodwyd:

Gary Ferguson CPFA
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Prif Swyddog Cyllid)

Dyddiad:

DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllido'n dangos sut y defnyddir ac y cyllidir y gwariant blynyddol o adnoddau (grantiau llywodraeth, rhenti, treth y cyngor ac ardrethi busnes) gan awdurdodau lleol, o'i gymharu â'r adnoddau hynny a dreuliodd neu a enillwyd gan awdurdodau, yn unol â'r arferion cyfrifo a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut y dyrennir y gwariant hwn ar gyfer dibenion gwneud penderfyniadau rhwng portffolios gwasanaeth y Cyngor. Mae incwm a gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifon a dderbynnir yn gyffredinol yn cael eu cyflwyno'n fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2021/22

	Portffolio Net Aldro Terfynol a Adroddwyd £000	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi £000	Gwariant Net a godir ar Gronfeydd wrth gefn C F / HRA £000	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo £000	Gwariant Net - CI&ES £000
Prif Weithredwyr	2,243	54	2,297	178	2,475
Addysg ac Ieuenctid	115,257	(6,154)	109,103	7,001	116,104
Llywodraethu	9,820	(1,773)	8,047	3,203	11,250
Tai ac Asedau	13,601	(1,084)	12,517	(6,625)	5,892
Pobl ac Adnoddau	4,466	(122)	4,344	673	5,017
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,614	(7)	5,607	1,074	6,681
Gwasanaethau Cymdeithasol	77,152	89	77,241	12,566	89,807
Rhaglenni Statudol	7,018	726	7,744	509	8,253
Strydlun a Thrafnidiaeth	32,513	(1,365)	31,148	7,402	38,550
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	24,061	(1,779)	22,282	(16,994)	5,288
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	1,971	(301)	1,670	(28,828)	(27,158)
Clwyd Theatr Cymru*	0	0	0	0	0
Cost gwasanaethau	293,716	(11,716)	282,000	(19,841)	262,159
Incwm a gwariant arall	(297,457)	0	(297,457)	(6,314)	(303,771)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(3,741)	(11,716)	(15,457)	(26,155)	(41,612)

Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn HRA Agoriadol

Gwarged / Diffyg Refeniw yn y flwyddyn	45,407
Cronfa'r Cyngor (CF)	17,127
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	(1,669)
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr HRA wrth gau	60,865

*Wedi gwahanu o'r Cyngor ar 1 Ebrill 2021, i fod yn ymddiriedolaeth elusenol annibynnol - Theatr Clwyd Trust Ltd.

2020/21

	Portffolio Net Aldro Terfynol a Adroddwyd £000	Addasiadau ar gyfer Symudiadau (i)/o Gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi £000	Gwariant Net a godir ar Gronfeydd wrth gefn C F / HRA £000	Addasiadau rhwng Sail Cyllid a Chyfrifo £000	Gwariant Net - CI&ES £000
Prif Weithredwyr	2,486	(25)	2,461	121	2,582
Addysg ac Ieuenctid	111,291	(7,648)	103,643	10,619	114,262
Llywodraethu	8,555	(1,346)	7,209	2,898	10,107
Tai ac Asedau	15,197	187	15,384	(5,566)	9,818
Pobl ac Adnoddau	4,387	(80)	4,307	357	4,664
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	5,821	(301)	5,520	601	6,121
Gwasanaethau Cymdeithasol	76,491	(272)	76,219	2,211	78,430
Rhaglenni Statudol	4,558	134	4,692	3,909	8,601
Strydlun a Thrafnidiaeth	31,154	(898)	30,256	7,369	37,625
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	23,862	(1,281)	22,581	(16,674)	5,907
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	(3,031)	(988)	(4,019)	(34,524)	(38,543)
Theatr Clwyd	0	(466)	(466)	217	(249)
Cost gwasanaethau	280,771	(12,984)	267,787	(28,462)	239,325
Incwm a gwariant arall	(285,987)	0	(285,987)	(4,440)	(290,427)
(Gwarged)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(5,216)	(12,984)	(18,200)	(32,902)	(51,102)

Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth Gefn HRA Agoriadol

Gwarged / Diffyg Refeniw yn y flwyddyn	27,207
Cronfa'r Cyngor (CF)	14,181
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	4,019
Cronfa'r Cyngor/Cronfeydd wrth gefn yr HRA wrth gau	45,407

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos y gost gyfrifeg yn ystod y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â'r arferion cyfrifeg a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant lleol. Mae Awdurdodau yn codi trethi lleol i dalu am wariant yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifeg. Mae'r sefyllfa trethiant wedi'i nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nodyn	2021/22			2020/21		
	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Net
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	2,543	(68)	2,475	2,721	(139)	2,582
Addysg ac Ieuencid	158,200	(42,096)	116,104	147,967	(33,705)	114,262
Llywodraethu	15,095	(3,845)	11,250	13,427	(3,320)	10,107
Tai ac Asedau	43,511	(37,619)	5,892	45,509	(35,691)	9,818
Pobl ac Adnoddau	5,399	(382)	5,017	5,127	(463)	4,664
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	14,828	(8,147)	6,681	13,008	(6,887)	6,121
Gwasanaethau Cymdeithasol	125,419	(35,612)	89,807	109,356	(30,926)	78,430
Rhaglenni Statudol	10,733	(2,480)	8,253	9,942	(1,341)	8,601
Strydlun a Thrafnidiaeth	71,570	(33,020)	38,550	70,443	(32,818)	37,625
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	8,412	(3,124)	5,288	8,259	(2,352)	5,907
Cyfrif Refeniw Tai (HRA)	11,061	(38,219)	(27,158)	(564)	(37,979)	(38,543)
Clwyd Theatr Cymru*	0	0	0	4,585	(4,834)	(249)
Cost Gwasanaethau	466,771	(204,612)	262,159	429,780	(190,455)	239,325
Gwariant Gweithredol Arall	4		30,301			29,493
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	5		17,897			20,686
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	6		(351,969)			(340,606)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	3		(41,612)			(51,102)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisiu asedau anghyfredol			(115,517)			(4,141)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisiu asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
(Enillion) neu golledion actiwaraid ar asedau a rhwymedigaethau pensiwn			(88,346)			16,489
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(245,475)			(38,754)

*Wedi gwahanu o'r Cyngor ar 1 Ebrill 2021, i fod yn ymddiriedolaeth elusennol annibynnol - Theatr Clwyd Trust Ltd.

DATGANIAD YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiadau yn y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd wrth gefn a ddelir gan y Cyngor, wedi'u dadansoddi yn 'gronfeydd y gellir eu defnyddio' (y rhai sy'n cael eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethi lleol) a chronfeydd eraill (na ellir eu defnyddio).

Mae'r linell Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Cyngor, mwy o fanylion wedi eu dangos yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sy'n berthnasol i Falans Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer pwrpasau sefydlu treth y cyngor a rhent.

Mae'r Cynnydd/Lleihad yn y flwyddyn yn dangos Balans Cronfa'r Cyngor Statudol a'r Balans Cyfrif Refeniw Tai cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

Nodyn	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cyfanswm		Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	
					Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000		
Ar 31 Mawrth 2021	38,499	6,908	15,490	14,426	75,323	19,793	95,116	
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn								
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	11,338	30,275	0	0	41,613	203,863	245,476	
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	5,789	(31,944)	2,468	617	(23,070)	23,070	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn	17,127	(1,669)	2,468	617	18,543	226,933	245,476	
Ar 31 Mawrth 2022	55,626	5,239	17,958	15,043	93,866	246,726	340,592	
Nodyn	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Balans y Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	Cyfanswm		Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	
					Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000		
Ar 31 Mawrth 2020	24,318	2,889	18,367	7,240	52,815	3,547	56,362	
Yn Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Flwyddyn								
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	13,218	37,885	0	0	51,102	(12,348)	38,754	
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	7	963	(33,866)	(2,877)	7,186	(28,594)	28,594	0
Cynnydd /(gostyngiad) yn y flwyddyn	14,181	4,019	(2,877)	7,186	22,508	16,246	38,754	
Ar 31 Mawrth 2021	38,499	6,908	15,490	14,426	75,323	19,793	95,116	

Y FANTOLEN

	Nodyn	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
		£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	8				
Anheddau'r Cyngor		274,122		232,242	
Tir ac Adeiladau Eraill		454,643		331,240	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		19,581		18,159	
Asedau dros ben		5,880		5,938	
Asedau Isadeiledd		157,785		157,494	
Asedau Cymunedol		4,921		4,902	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		12,125		21,082	
		<u>929,057</u>		<u>771,057</u>	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer			929,057		771,057
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol	9		27,694		25,189
Asedau Anniriaethol			0		2
Buddsoddiadau Hirdymor	11		3,730		3,592
Dyledwyr Hirdymor	12		12,050		11,816
			<u>12,050</u>		<u>11,816</u>
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL			972,531		811,656
 ASEDAU CYFREDOL					
Rhestrau Eiddo		651		486	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth net)	13	71,409		73,757	
Buddsoddiadau Byrdymor	14	5,001		10,000	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod	15	43,657		37,083	
Asedau i'w Gwerthu	10	383		1,021	
			<u>121,101</u>		<u>122,347</u>
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL			121,101		122,347
 DYLEDION CYFREDOL					
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis	16	(18,036)		(65,960)	
Credydwyr Byrdymor	17	(63,022)		(41,712)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronodig	19	(5,563)		(5,226)	
Dyledion gohiriedig	40	(591)		(587)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(6,697)		(3,883)	
Darpariaethau	19	(45)		(892)	
			<u>(93,954)</u>		<u>(118,260)</u>
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL			(93,954)		(118,260)
 DYLEDION ANGHYFREDOL					
Credydwyr Hirdymor	17	(1,389)		(1,034)	
Benthycia Hirdymor	20	(289,517)		(283,934)	
Dyledion gohiriedig	40	(2,748)		(3,339)	
Darpariaethau	19	(957)		(966)	
Dyledion Hirdymor Eraill	43	(362,940)		(430,543)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw	18	(1,535)		(811)	
			<u>(659,086)</u>		<u>(720,627)</u>
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL			(659,086)		(720,627)
 ASEDAU NET					
			<u>340,592</u>		<u>95,116</u>

Y FANTOLEN

	Nodyn	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
		£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO					
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf		17,959		15,490	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso		15,043		14,426	
Cronfa'r Cyngor		18,438		14,061	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	21	37,187		24,438	
Cyfrif Refeniw Tai		5,239		6,908	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO			93,866		75,323
CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO					
Y Gronfa Adbrasio Wrth Gefn	22	226,902		117,058	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	22	393,289		343,777	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	22	(5,011)		(5,371)	
Y Gronfa Bensynau Wrth Gefn	22	(362,940)		(430,543)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig		49		98	
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	22	(5,563)		(5,226)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO			246,726		19,793
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN			340,592		95,116

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r dyledion sy'n cael eu cydnabod gan y Cyngor fel ag yr oeddent ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net y Cyngor (asedau llai dyledion) yn cael eu cydweddu â'r cronfeydd wrth gefn. Adroddir ynglŷn â chronfeydd wrth gefn mewn dau gategori -

- Cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio - y cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr Cyngor eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gadw lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn ac ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn na ellir ei defnyddio ond i gyllido gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled).
- Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio – y cronfeydd nad yw'r Cyngor yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, gan gynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion sydd heb eu gwireddu (e.e. y Gronfa Adbrasio Wrth Gefn), ble y deuai symiau ar gael i ddarparu gwasanaeth dim ond os gwerthir yr asedau, a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a gaiff eu dangos yn y llinell 'Addasiadau rhwng y sail gyfrifo a'r sail gyllido o dan reoliadau' yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, sy'n perthyn i'r Cyngor, yn ystod y cyfnod yr adroddir yn ei gylch. Mae'r datganiad yn dangos sut y mae'r Cyngor yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac elfennau sy'n cyfateb i arian parod, drwy ddsbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o ran y graddau y caiff gweithrediadau'r Cyngor eu cyllido drwy drethi ac incwm grant neu gan y sawl sy'n cael gwasanaethau a ddarperir gan yr Cyngor. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y darparwyd all-lifoedd arian ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu i'r modd y bydd yr Cyngor yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu'n ddefnyddiol o ran rhagweld hawliadau ar lifoedd arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. arian a fenthyciwyd) i'r Cyngor.

Adroddir y datganiad llif arian gan ddefnyddio'r dull anuniongyrchol, lle gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau yn cael ei addasu ar gyfer effeithiau trafodion o natur nad yw'n arian parod, unrhyw ohiriadau neu cronladau o dderbyniadau arian parod gweithredu yn y gorffennol neu yn y dyfodol neu daliadau, a eitemau o referniw neu gost sy'n gysylltiedig â buddsoddi neu ariannu llif arian.

	Nodyn	2021/22		2020/21	
		£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau		41,612		51,102	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol		65,962		23,235	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu		(45,485)		(45,558)	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu	23		62,089		28,779
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	24	(12,590)		(23,000)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	25	(42,925)		2,177	
			(55,515)		(20,823)
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod			6,574		7,956
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	15		37,083		29,127
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	15		43,657		37,083

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

CYFLWYNIAD I NODIADAU

Mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi yn unol â Chod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021/22 (y Cod) a'r pholisïau cyfrifo'r Cyngor. Mae'r nodiadau canlynol yn nodi gwybodaeth ychwanegol i gynorthwyo darllenwyr.

1. NODYN I'R DADANSODDIAD GWARIANT A CHYLLIDO

Mae'r addasiadau rhwng y sail cyllido a chyfrifo o fewn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido yn cael eu hegluro mewn mwy o fanylder isod.

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / HRA i gyrraedd Symiau CI&ES	2021/22			
	Addasiad ar gyfer		Addasiadau Eraill £000	Cyfanswm Addasiadau £000
	Dibenion Cyfalaf £000	Dibenion Budd Gweithwyr £000		
	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	178	0	178
Addysg ac Ieuencid	4,554	3,532	(1,085)	7,001
Llywodraethu	1,946	712	545	3,203
Tai ac Asedau	4,066	459	(11,150)	(6,625)
Pobl ac Adnoddau	0	675	(2)	673
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,130	959	(1,015)	1,074
Gwasanaethau Cymdeithasol	9,376	3,649	(459)	12,566
Rhaglenni Statudol	3,378	(2,558)	(311)	509
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,096	1,395	(1,089)	7,402
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(665)	1,946	(18,275)	(16,994)
Cyfrif referniw tai (HRA)	(6,403)	693	(23,118)	(28,828)
Clwyd Theatr Cymru*	0	0	0	0
Cost gwasanaethau	24,478	11,640	(55,959)	(19,841)
Incwm a gwariant arall o'r EFA	(41,660)	9,438	25,908	(6,314)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / HRA a CI&ES dros ben / diffyg	(17,182)	21,078	(30,051)	(26,155)

*Wedi gwahanu o'r Cyngor ar 1 Ebrill 2021, i fod yn ymddiriedolaeth elusennol annibynnol - Theatr Clwyd Trust Ltd.

Addasiadau o Gronfa'r Cyngor / HRA i gyrraedd Symiau CI&ES	2020/21			
	Addasiad ar gyfer		Addasiadau Eraill £000	Cyfanswm Addasiadau £000
	Dibenion Cyfalaf £000	Dibenion Budd Gweithwyr £000		
	a	b	c	
Prif Weithredwyr	0	121	0	121
Addysg ac Ieuencid	9,970	1,194	(545)	10,619
Llywodraethu	1,162	410	1,326	2,898
Tai ac Asedau	4,603	298	(10,467)	(5,566)
Pobl ac Adnoddau	0	357	0	357
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	1,551	482	(1,432)	601
Gwasanaethau Cymdeithasol	964	1,676	(429)	2,211
Rhaglenni Statudol	4,182	2	(275)	3,909
Strydlun a Thrafnidiaeth	7,936	857	(1,424)	7,369
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	997	825	(18,496)	(16,674)
Cyfrif referniw tai (HRA)	(15,120)	412	(19,816)	(34,524)
Clwyd Theatr Cymru	0	219	(2)	217
Cost gwasanaethau	16,245	6,853	(51,560)	(28,462)
Incwm a gwariant arall o'r EFA	(41,249)	9,963	26,846	(4,440)
Gwahaniaethau rhwng Gronfa'r Cyngor / HRA a CI&ES dros ben / diffyg	(25,004)	16,816	(24,714)	(32,902)

a. Addasiadau ar gyfer Dibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo cyfalaf heb eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; dibrisiad, lleihad, colledion ailbriso, amorteiddiad a gwariant cyfalaf a gyllidir o gyfalaf o dan statud (REFCUS).

Mae enillion a cholledion net wrth waredu asedau nad ydynt yn gyfredol (a gynhwysir o fewn gwariant gweithredu eraill) a grantiau cyfalaf a chyfraniadau (a gynhwysir o fewn trethiant ac incwm grant a gwariant amhenodol), yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys yn yr addasiadau cyfrifo cyfalaf.

b. Addasiadau ar gyfer Dibenion Buddion Gweithwyr

Mae'r golofn hon yn ychwanegu addasiadau cyfrifo'n gysylltiedig â Buddion Gweithwyr IAS 19 nad ydynt yn cael eu hadrodd yn alldro terfynol y portffolio, ond sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer ac yn cynnwys; addasiadau pensiwn - cael gwared ar gyfraniadau pensiwn gweithwyr a wnaed i gronfeydd pensiwn yn ystod y flwyddyn, a'u disodli gyda chostau'r gwasanaeth cyfredol a'r gorffennol (sef y budd a gyfrifwyd a enillwyd yn ystod y flwyddyn), a symudiad darpariaeth absenoldebau a gasglwyd (sef y gost gyfrifo o hawliadau absenoldeb a enillir gan weithwyr, ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, sy'n cael eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf).

Mae'r treuliau gweinyddol a'r llog net ar yr ymrwymiad budd net a ddiffinnir (wedi'u cynnwys o fewn gwariant a chyllido gweithredu arall ac incwm a gwariant buddsoddi yn eu tro) yn cael eu hadrodd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ond nid yn yr adroddiad alldro terfynol, ac felly'n cael eu cynnwys o fewn addasiadau cyfrifo budd gweithwyr.

c. Addasiadau eraill

Mae'r golofn hon yn cynnwys yr holl addasiadau cyfrifo eraill sy'n ofynnol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan y Cod Ymarfer, nad ydynt yn cael eu hadrodd mewn alldro terfynol portffolio ac yn cynnwys; grantiau Cyfalaf a dderbyniwyd i gyllido REFCUS, cael gwared ar daliadau i refeniw i gyllido cynlluniau cyfalaf, cael gwared ar ddyletswydd statudol i ariannu gwariant cyfalaf (Darpariaeth Isafswm Refeniw) ac aildrefnu dyledion.

Yn ogystal, mae'r golofn hefyd yn cynnwys addasiadau i drafodion a adroddwyd o fewn alldro terfynol y portffolio, y mae'r Cod Ymarfer yn ei gwneud yn ofynnol i gael eu hadrodd o dan y llinell Cost Gwasanaethau o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yn cynnwys; incwm a gwariant yn gysylltiedig ag eiddo buddsoddi (wedi'u cynnwys o fewn cyllido ac incwm buddsoddi a gwariant), llog yn daladwy a'r llog a'r incwm buddsoddi (a gynhwysir o fewn incwm cyllido a buddsoddi a gwariant).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

2. INCWM A GWARIANT SEGMENTOL

Mae'r incwm a gwariant a adroddir ar sail segmentol yn cael eu cynnwys yn y golofn 'Alldro Terfynol Portfolio Net' yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllido a ddadansoddir isod

	Refeniw gan		Refeniw o Drafodion		Refeniw Ilog		Traul Ilog	
	Gwsmeriaid Allanol		gyda Segmentau Gweithredu Eraill					
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Prif Weithredwyr	(68)	(113)	0	0	0	0	0	0
Addysg ac Ieuencid	(4,222)	(3,481)	(2,437)	(2,254)	0	0	0	0
Llywodraethu	(1,920)	(1,328)	(1,077)	(1,087)	0	0	0	0
Tai ac Asedau	(4,152)	(3,419)	(463)	(446)	0	0	0	0
Pobl ac Adnoddau	(304)	(314)	(184)	(183)	0	0	0	0
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economï	(3,187)	(2,328)	(227)	(213)	0	0	0	0
Gwasanaethau Cymdeithasol	(10,761)	(10,753)	(76)	(147)	0	0	0	0
Rhaglenni Statudol	(2,411)	(905)	0	0	0	0	0	0
Strydlun a Thrafnidiaeth	(23,757)	(22,204)	(877)	(1,167)	0	0	0	0
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	(9,626)	(724)	0	0	(548)	(531)	8,441	8,417
Cyfrif refeniw tai (HRA)	(37,841)	(37,622)	0	0	0	0	4,909	5,061
Clwyd Theatr Cymru	0	(2,286)	0	(328)	0	0	0	0
	(98,249)	(85,477)	(5,341)	(5,825)	(548)	(531)	13,350	13,478

*Wedi gwahanu o'r Cyngor ar 1 Ebrill 2021, i fod yn ymddiriedolaeth elusennol annibynnol - Theatr Clwyd Trust Ltd.

3. INCWM A GWARIANT WEDI'U DADANSODDI YN ÔL NATUR

Mae Incwm a Gwariant a adroddir o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael eu dadansoddi fel a ganlyn:

Natur y treuliau	2021/22	2020/21
	£000	£000
Gwariant		
Treuliau Bddion gweithwyr	214,641	199,842
Treuliau gwasanaeth eraill	237,693	224,943
Dibrisiad, amorteiddiad ac amhariad	24,540	17,231
Taliadau llog	13,674	13,852
Archebion ac ardollau	31,262	29,778
(Elw) neu golled wrth waredu asedau anghyfredol	(1,730)	(1,013)
(Elw) neu golled wrth waredu eiddo buddsoddi	(210)	(189)
Cyfanswm y gwariant	519,870	484,444
Incwm		
Fioedd, taliadau ac incwm gwasanaeth arall	(89,474)	(83,361)
Grantiau a chyfraniadau	(313,690)	(301,991)
Llog ac incwm buddsoddi	(4,901)	(4,485)
Incwm o dreth y cyngor a chyfraddau annomestig	(153,417)	(145,709)
Cyfanswm yr incwm	(561,482)	(535,546)
Gwaged neu ddiffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau	(41,612)	(51,102)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

4. GWARIANT GWEITHREDOL ARALL

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Praesept – Mae Heddlu Gogledd Cymru a Chomisiynydd Trosedd	19,869	18,760
Praeseptau eraill – cynghorau cymuned	3,111	3,050
Tâl - Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	8,282	7,968
Enillion net ar werthu asedau anghyfredol	(1,730)	(1,013)
Treuliau gweinyddu ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	769	728
	<u>30,301</u>	<u>29,493</u>

5. INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Llog yn daladwy a thaliadau tebyg	13,674	13,852
Colledion buddsoddi a Gwariant Buddsoddi	741	1,822
Llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net	8,669	9,235
Llog ac Incwm buddsoddi	(4,901)	(4,485)
Enillion net ar waredu eiddo buddsoddi	(210)	(189)
Symudiad yn y golled credyd disgwylidig ar asedau ariannol	(76)	451
	<u>17,897</u>	<u>20,686</u>

6. TRETHIANT LLEOL AC INCWM GRANT AMHENODOL

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Incwm Treth y Cyngor	(102,099)	(97,300)
Cyfraddau annomestig	(51,318)	(48,407)
Grantiau llywodraeth heb eu neilltuo	(158,832)	(154,853)
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	(39,720)	(40,046)
	<u>(351,969)</u>	<u>(340,606)</u>

Treth y Cyngor

Mae pob eiddo domestig wedi'i gynnwys yn Rhestr Brisio Treth y Cyngor a gyhoeddir ac a gynhelir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio sy'n rhan o Gyllid a Thollau ei Mawrhydi. Mae pob eiddo wedi'i osod mewn un o naw band eiddo (Band A i Band I) yn dibynnu ar werth yr annedd yn y farchnad agored ar 1 Ebrill 2003 (a elwir fel arall fel y dyddiad prisio). Mae degfed band (A-) ar gael i'r trethdalwyr hynny sy'n byw mewn eiddo band 'A' ac yn gymwys i dderbyn gostyngiad ar sail anabled.

Mae Treth y Cyngor yn daladwy yn seiliedig ar fand prisio'r eiddo a bennir gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio. Cyfrifir costau gros drwy rannu cyfanswm gofynion incwm y Cyngor Sir, Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru a'r Cynghorau Tref/Cymuned yn unol â sylfaen Treth y Cyngor.

Y sylfaen dreth yw cyfanswm yr eiddo ym mhob band sydd wedi'u haddasu i drosi'r rhif yn gyfwerth â Band 'D', a'i addasu ar gyfer eithriadau, gostyngiadau ac anwybyddiadau. Yn ogystal, rhoddir ystyriaeth o fewn y sylfaen dreth i ddyledion drwg neu amheus. Y sylfaen dreth ar gyfer 2021/22 oedd 65,026 eiddo a gyfatebir i fand 'D' (64,554 yn 2020/21).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Praesept Cyngor Sir y Fflint ar gyfer eiddo band 'D' yn 2021/22 oedd £1,394.50 (£1,341.51 yn 2020/21). Roedd biliau Treth y Cyngor yn seiliedig ar y lluosyddion canlynol ar gyfer bandiau A- i I:-

Band	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Lluosydd	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9
Nifer o anheddau Band 'D' cyfatebol	9.03	2,300.33	6,343.75	16,173.56	11,777.00	12,231.08	10,128.81	4,970.83	1,098.50	450.92

Mae ychwanegiadau praeseptau eraill i hysbysiadau Treth y Cyngor 2021/22 yn cynnwys praesept yr Heddlu a Throseddau Cymru Comisiynydd Gogledd o £19,869mil (£18,760mil yn 2020/21) a 34 cyngor tref a chymuned sydd, gyda'i gilydd, â phraeseptau gwerth £3,111mil (£3,050mil yn 2020/21).

Dadansoddiad o'r enillion net o Dreth y Cyngor:

	2021/22 £000	2020/21 £000
Treth y Cyngor a gasglwyd	114,529	109,436
Cynnydd/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	15	(226)
Cynllun Lleihau Treth Cyngor	(11,747)	(11,569)
Llai - Symiau wedi'u dileu	(698)	(341)
	<u>102,099</u>	<u>97,300</u>
Llai - Daladwy I Heddlu Cymru a Throseddau Chomisiynydd Gogledd	(19,869)	(18,760)
	<u>82,230</u>	<u>78,540</u>

Ardrethi Annomestig

Trefnir Ardrethi Annomestig yn genedlaethol. Mae'r llywodraeth yn gosod y lluosydd, sef 53.5c ar gyfer pob eiddo yn 2021/22 (53.5c yn 2020/21). Mae'r Cyngor yn gyfrifol am gasglu'r trethi yn ei ardal ac fe'u telir wedyn i'r gronfa Ardrethi Annomestig a weinyddir gan Lywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn dosbarthu derbyniadau cronfa'r Ardrethi Annomestig i awdurdodau lleol yn seiliedig ar swm sefydlog y pen o'r boblogaeth. Incwm Ardrethi Annomestig 2021/22 a dalwyd i'r pwll oedd £64,781mil ar ol rhyddhad a darpariaethau (£62,075mil yn 2020/21), yn seiliedig ar werth trethadwy diwedd blwyddyn o £146,600mil (£145,865mil yn 2020/21).

Dadansoddiad o'r enillion net o gyfraddau annomestig:

	2021/22 £000	2020/21 £000
Ardrethi annomestig a gasglwyd	50,297	45,567
Llai - Talwyd i mewn i gronfa Ardrethi Annomestig	(64,781)	(62,075)
Llai - Cost casglu	(350)	(346)
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y ddarpariaeth drwgddyledion	302	(38)
Cynlluniau rhyddhad	14,532	16,892
	<u>0</u>	<u>0</u>
Derbyniadau o'r gronfa	51,318	48,407
	<u>51,318</u>	<u>48,407</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

7. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFO A'R SAIL ARIANNU DAN Y RHEOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn manylu'r addasiadau a wneir i'r cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, yn unol ag arfer cyfrifa priodol, i gyrraedd yr adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol sydd ar gael i'r Cyngor fodloni gwariant refeniw a chyfalaf yn y dyfodol.

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	
2021/22					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	8,614	(6,464)	0	0	(2,150)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	17,881	62	0	0	(17,943)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(1,903)	0	0	0	1,903
Amorteiddio asedau anniriaethol	2	0	0	0	(2)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(42,476)	42,476
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	4,383	0	0	0	(4,383)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(39)	0	0	0	39
Symiau'r asedau anghyfredol a ddi-ddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	321	81	0	0	(402)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(4,434)	(1,559)	0	0	5,993
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(1,765)	(16,620)	0	0	18,385
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(34,548)	(8,545)	0	43,093	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai	(2,223)	(120)	2,604	0	(262)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu ad-dalu dyled	0	0	(185)	0	185
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymddeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	43,065	2,601	0	0	(45,666)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(23,651)	(1,272)	0	0	24,923
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	445	(108)	0	0	(337)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	49	0	(49)
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau					
	5,789	(31,944)	2,468	617	23,070

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio				Cronfeydd Wrth Gefn Na Ellir eu Defnyddio
	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Cyfrif Refeniw Tai £000	Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf £000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £000	
2020/21					
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf:					
Gwrthdroad eitemau sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol	24,430	(15,141)	0	0	(9,289)
Colledion ailbriso Eiddo, Peiriannau ac Offer	1,641	21	0	0	(1,662)
Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi	(887)	0	0	0	887
Amorteiddio asedau anniriaethol	7	0	0	0	(7)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwyswyd	0	0	0	(36,147)	36,147
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud	5,287	0	0	0	(5,287)
Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal	(53)	0	0	0	53
Symiau'r asedau anghyfredol a ddiddymwyd wrth waredu neu werthu fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	1,017	0	0	0	(1,017)
Cynnwys eitemau nad ydynt wedi eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf	(4,369)	(2,691)	0	0	7,060
Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai	(1,112)	(11,955)	0	0	13,067
Addasiadau'n ymwneud â'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso:					
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(38,260)	(5,073)	0	43,333	0
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf:					
Trosglwyddiad enillion gwerthiannau arian parod a gredydwyd fel rhan o'r enillion/colledion wrth waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai	(2,219)	0	2,358	0	(139)
Defnydd o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	(5,235)	0	5,235
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol:					
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(359)	0	0	0	359
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Gronfa Bensiynau					
Gwrthdroad eitemau yn ymwneud â buddiannau ymdeol sydd wedi eu debydu neu'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	36,845	2,095	0	0	(38,940)
Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(22,954)	(1,222)	0	0	24,176
Addasiad yn ymwneud â'r Cyfrif Absenoldeb Cronedig:					
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	1,949	100	0	0	(2,049)
Addasiadau sy'n ymwneud â'r Cyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:					
Trosglwyddiad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig Wrth Gefn i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifo a'r Sail Ariannu dan y Rheoliadau	963	(33,866)	(2,877)	7,186	28,594

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

8. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae eiddo, peiriannau ac offer yn cynnwys anheddau cyngor, tir ac adeiladau eraill, cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer sy'n cael eu dal, meddiannu, eu defnyddio neu eu contractio i'w defnyddio ar ran yr Cyngor, neu eu defnyddio wrth ddarparu gwasanaethau. Mae'r rhain yn cynnwys anheddau ac eiddo tai eraill, adeiladau swyddfeydd, ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau chwaraeon a phyllau nofio, cartrefi preswyl/canolfannau dydd, depos a gweithdai, adeiladau mynwentydd, meysydd parcio oddi ar y stryd, cerbydau, peiriannau mecanyddol, darnau a gosodiadau ac offer arall.

Asedau cymunedol y mae'r Cyngor yn bwriadu dal ei afael ynddynt am yr hir dymor, nad oes iddynt unrhyw oes ddefnyddiol benodadwy a gallai hynny, yn ogystal, gyfyngu ar sut y gellir eu gwaredu. Asedau nad oes fawr o obaith eu gwerthu neu eu defnyddio at ddibenion eraill e.e. parciau a mannau agored, meysydd hamdden, mannau chwarae a thir mynwentydd.

Mae prisiadau asedau'r Cyngor yn seiliedig ar ganllawiau gan RICS Red Book Global. Llai o sicrwydd ac uwch dylid rhoi rhywfaint o rybudd i'n prisiad nag a fyddai fel arfer yn wir. Yn ystod y flwyddyn bu symudiadau sylweddol mewn costau adeiladu, gan effeithio ar werth cario asedau. Mae mynegeiad wedi'i gymhwysu i brisiadau asedau presennol i sicrhau nad yw'r Cyfrifon wedi'u camddatgan yn sylweddol ar 31 Mawrth 2022. Mae'r ymarfer hwn wedi'i gynnal ar gyfer asedau Cost Amnewid Dibrisiedig y Cyngor ac anheddau'r cyngor gan ddefnyddio data a gafwyd o'r Gwasanaeth Gwybodaeth Costau Adeiladu a'r Gofrestrfa Tir.

Symudiadau 2021/22

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Dros Ben £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm £000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2021	254,253	392,183	33,140	7,283	4,902	21,082	712,843
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	20,756	21,814	5,963	0	19	7,493	56,045
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	14,223	97,456	0	(104)	0	0	111,575
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(14,970)	(54,497)	0	(166)	0	0	(69,633)
Asedau Datgydnabod	(81)	(1,725)	(2,348)	(243)	0	0	(4,397)
Ailddosbarthiadau	0	(429)	0	484	0	0	55
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	0	16,450	0	0	0	(16,450)	0
Ar 31 Mawrth 2022	274,181	471,252	36,755	7,254	4,921	12,125	806,488

Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig

Ar 1 Ebrill 2021	(22,011)	(60,943)	(14,981)	(1,345)	0	0	(99,280)
Tâl dibrisiant	(4,968)	(13,327)	(4,541)	(34)	0	0	(22,870)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	97	8,080	0	23	0	0	8,200
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	9,999	41,799	0	0	0	0	51,798
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbriso	10	682	0	244	0	0	936
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	(31)	(5,164)	0	0	0	0	(5,195)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	0	1,645	0	16	0	0	1,661
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	16,845	8,727	0	(13)	0	0	25,559
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	0	0
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	1,725	2,348	0	0	0	4,073
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	167	0	(265)	0	0	(98)
Ar 31 Mawrth 2022	(59)	(16,609)	(17,174)	(1,374)	0	0	(35,216)
Y Fantolen ar 31 Mawrth 2022	274,122	454,643	19,581	5,880	4,921	12,125	771,272
Y Fantolen ar 1 Ebrill 2021	232,242	331,240	18,159	5,938	4,902	21,082	613,563

Natur Deiliad Asedau

Perchen	274,122	454,643	16,987	5,880	4,921	12,125	768,678
Prydles Ariannol	0	0	2,594	0	0	0	2,594
Ar 31 Mawrth 2022	274,122	454,643	19,581	5,880	4,921	12,125	771,272

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Symudiadau 2020/21

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Tir ac Adeiladau Eraill £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer £000	Asedau Dros Ben £000	Asedau Cymunedol £000	Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd £000	Cyfanswm £000
Cost neu Brisiad							
Ar 1 Ebrill 2020	355,577	385,673	26,167	6,320	4,789	7,002	785,528
Ychwanegiadau a Caffaeliadau	15,868	6,987	7,621	0	113	17,547	48,136
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	3,304	0	138	0	0	3,442
Cynnydd Ailbriso / (gostyngiad) a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(118,984)	(321)	0	(808)	0	0	(120,113)
Asedau Datgydnabod	0	(1,086)	(2,257)	(389)	0	0	(3,732)
Ailddosbarthiadau	0	(2,411)	242	2,022	0	0	(147)
Symudiadau eraill yn y gost neu brisiad	1,792	37	1,367	0	0	(3,467)	(271)
Ar 31 Mawrth 2021	254,253	392,183	33,140	7,283	4,902	21,082	712,843

Dibrisiad a Lleihad mewn Gwerth Cronedig

Ar 1 Ebrill 2020	(156,255)	(48,398)	(14,043)	(283)	0	0	(218,979)
Tâl dibrisiant	(5,073)	(12,585)	(3,195)	(48)	0	0	(20,901)
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn	0	4,174	0	54	0	0	4,228
Dibrisiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Arian Dros Ben/Diffyg ar Ddarpariaeth Gwasanaethau	25,216	154	0	0	0	0	25,370
Amhariadau ddileu i'r Gronfa Ailbriso	0	877	0	0	0	0	877
Namau a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	0	(3,713)	0	(622)	0	0	(4,335)
Gwrthdroi Namau a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg	15,047	771	0	0	0	0	15,818
Amhariadau ysgrifennu allan i Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	115,914	(114)	0	78	0	0	115,878
Namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(16,860)	(3,421)	0	(298)	0	0	(20,579)
Asedau wedi'i dad-gydnabod	0	1,086	2,257	0	0	0	3,343
Asedau hailddosbarthu (i) / o Dal i'w Gwerthu	0	226	0	(226)	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2021	(22,011)	(60,943)	(14,981)	(1,345)	0	0	(99,280)

Y Fantlen ar 31 Mawrth 2021

232,242	331,240	18,159	5,938	4,902	21,082	613,563
---------	---------	--------	-------	-------	--------	---------

Y Fantlen ar 1 Ebrill 2020

199,322	337,275	12,124	6,037	4,789	7,002	566,549
---------	---------	--------	-------	-------	-------	---------

Natur Deiliad Asedau

Perchen	232,242	331,240	15,020	5,938	4,902	21,082	610,424
Prydles Ariannol	0	0	3,139	0	0	0	3,139
Ar 31 Mawrth 2021	232,242	331,240	18,159	5,938	4,902	21,082	613,563

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae asedau isadeiledd yn asedau diymwad, gwariant a ellir ei adennill drwy barhau i ddefnyddio'r ased a grëwyd, h.y. nid oes modd ei werthu neu ei ddefnyddio at ddibenion eraill. Mae'r rhain yn cynnwys priffyrdd, llwybrau troed, pontydd, cyfleusterau dŵr a draenio ac amddiffnyfydd arfordirol.

Mae'r Cod yn dynodi pan mae cydran o ased seilwaith yn cael ei disodli, bod swm cario (h.y. gwerth llyfr net) yr hen gydran yn cael ei ddadgydnabod er mwyn osgoi cyfrif ddwywaith a bod y gydran newydd yn cael ei hadlewyrchu yn swm cario'r ased seilwaith..Oherwydd anawsterau ymarferol wrth gymhwyso cyfrifo cydrannau ar gyfer adnabod a dadgydnabod cydrannau newydd asedau seilwaith, yn bennaf oherwydd cyfyngiadau data, nid yw'r Cyngor wedi gallu cydymffurfio â'r gofyniad i asesu gwerth llyfr net y gydran a amnewidiwyd a bydd wedi trin swm y gydran a amnewidiwyd fel sero. Y rheswm dros hyn yw bod y gydran sydd wedi'i newid yn cael ei ystyried i fod wedi'i ddarford yn llwyr ar y pwynt y mae'n cael ei amnewid.

Cyhoeddodd CIPFA ddiweddariad i'r Cod ym mis Tachwedd 2022 sy'n cynnwys rhyddhad dros dro fel nad yw'n ofynnol i awdurdodau lleol adrodd ar y gwerth llyfr gros a'r dibrisiant cronedig ar gyfer asedau seilwaith. Yn unol â'r Rhyddhad Dros Dro a gynigir gan y Diweddariad i'r Cod ar asedau seilwaith, nid yw'r nodyn hwn yn cynnwys datgelu cost gros a dibrisiant cronedig ar gyfer asedau seilwaith oherwydd bod arferion adrodd hanesyddol a diffygion gwybodaeth canlyniadol yn golygu na fyddai hyn yn cynrychioli'r sefyllfa asedau yn gywir i ddefnyddwyr y datganiadau ariannol.

Asedau Isadeiledd	2021/22	2020/21
	£000	£000
Ar 1 Ebrill	157,494	157,021
Ychwanegiadau	6,856	6,865
Dadgydnabod	0	0
Dibrisiant	(6,565)	(6,392)
Amhariadau	0	0
Symudiadau eraill yn y gost	0	0
Ar 31 Mawrth	157,785	157,494
Asedau Isadeiledd	157,785	157,494
Asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer Eraill	771,272	613,563
Cyfanswm Asedau Eiddo, Offer a Chyfarpar	929,057	771,057

Mae'r Cyngor wedi penderfynu yn unol â Rheoliad 24L o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 (fel y'u diwygiwyd) mai dim ond dim byd y symiau cario sydd i'w dadgydnabod ar gyfer asedau isadeiledd pan fo gwariant adnewyddu.

Mesur Gwerth Teg Asedau Dros Ben

Mae manylion asedau dros ben yr Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2021/22 Asedau Dros Ben	0	2,136	3,744	5,880
2020/21 Asedau Dros Ben	0	2,701	3,237	5,938

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae trosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i wybodaeth gymharol nad yw ar gael eleni ar gyfer asedau tebyg mewn marchnadoedd tebyg.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau dros ben yr Cyngor, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Yn unol â'u triniaeth fel asedau dros ben, mae nifer o'r asedau hyn yn wag ar hyn o bryd; yn yr achosion hyn nid yw'r defnydd presennol yn ddefnydd uchaf a gorau.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau dros ben yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

9. EIDDO BUDDSODDI AC YSTÂD AMAETHYDDOL

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Cost neu Brisiad		
Ar 1 Ebrill	25,213	24,979
Aiddosbarthiadau	664	0
Ychwanegiadau	41	24
Mae cynnydd Ailbriso/(Gostyngiad) i Gwarged/Diffyg	1,879	794
Addasiadau Eraill	(62)	(584)
Ar 31 Mawrth	27,735	25,213
Dibrisiant a Lleihad mewn Gwerth		
Ar 1 Ebrill	24	23
Aiddosbarthiadau	0	0
Gwrthdrychiad namau a gydnabyddir yn y Gwarged / Diffyg	(24)	(23)
Nam / Dibrisiant	41	24
Ar 31 Mawrth	41	24
Y Fantolen ar 31 Mawrth	27,694	25,189

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mesuriad Gwerth Teg ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mae manylion eiddo buddsoddi'r Cyngor a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2021/22				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	12,803	12,803
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,615	0	11,615
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	3,276	3,276
	0	11,615	16,079	27,694
2020/21				
Ystadau Masnachol a Diwydiannol	0	0	11,653	11,653
Ystâd Amaethyddol - Ffermydd	0	11,195	0	11,195
Ystâd Amaethyddol - Tir Pori	0	0	2,341	2,341
	0	11,195	13,994	25,189

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prasio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth amcangyfrif gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor, defnydd uchaf a gorau yr eiddo yw eu defnydd presennol.

Mesurir gwerth teg eiddo buddsoddi'r Cyngor yn flynyddol ar bob dyddiad adrodd. Yn 2021/22 prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr allanol, a phrisiwyd y gweddill gan brisiwr mewnol y Cyngor.

Caiff yr holl brisiadau eu gwneud yn unol â'r fethodoleg a'r seiliau amcangyfrif a osodir yn safonau proffesiynol y Sefydliad Brenhinol Syrfëwyr Siartredig. Mae arbenigwyr prasio'r Cyngor yn gweithio'n agos â swyddogion ariannol ar holl faterion prasio.

Technegau Prasio a ddefnyddir i bennu Gwerth Teg Lefel 2 a 3 ar gyfer Eiddo Buddsoddi

Mewnbynau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 2

Prisiwyd ffermydd a thyddynnod y Cyngor gan brisiwr annibynnol allanol yn unol â gofynion Gwerth Teg IFRS 13, gan ddefnyddio dull y farchnad ar gyfer asedau tebyg ond gan adlewyrchu amgylchiadau penodol pob ased e.e. gwag neu â thenantiaeth bresennol. Ystyriwyd bod yr hierarchaeth prasio Lefel 2 yn briodol a rhoddwyd manylion y cymaryddion marchnad fel rhan o'r adroddiad prasio. Roedd y technegau prasio hefyd yn ystyried y defnydd uchaf a gorau gan adlewyrchu'r hyn sy'n ffisegol bosibl neu'n cael ei ganiatáu gan y gyfraith.

Mewnbynau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prasio a ddefnyddir i fesur gwerth teg tir pori a thir moel yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

(ii) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol dan yr amgylchiadau a lle'r oedd data digonol ar gael, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy. Roedd y technegau prisio tir pori a thir moel yn adlewyrchu mewnbwn Lefel 3 oherwydd diffyg data'r farchnad a oedd ar gael i brisiwr y Cyngor.

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg ystadau masnachol a diwydiannol yw'r dull incwm (ar gyfer asedau) a dull y farchnad (ar gyfer tir gwag). Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

(i) Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

(ii) Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.

Fodd bynnag, y prif ddull a ddefnyddiwyd i brisio unedau masnachol a diwydiannol oedd gwybodaeth a data presennol y Cyngor ei hun a oedd yn adlewyrchu ffactorau megis twf rhent, lefelau deiliadaeth, lefelau dyledion drwg a chostau rhwymedigaethau trwsio a chynnal a chadw. Gan hynny, hierarchaeth prisio unedau masnachol a diwydiannol y Cyngor yw Lefel 3 gan fod y dull prisio'n defnyddio mewnbynnau anweladwy a gwneir hynny ar yr un sail wrth brisio'r ased ag a ddefnyddir gan gyfranogwyr y farchnad.

10. ASEDAU A GÂNT EU DAL I'W GWERTHU

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2021	0	471	550	1,021
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	0	0	0
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	(146)	(475)	(621)
Ailddosbarthiadau Net	0	(146)	(475)	(621)
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	0	0	0
Adbrisiadau net	0	0	0	0
Asedau a werthwyd	0	(17)	0	(17)
Ar 31 Mawrth 2022	0	308	75	383

	Anheddau'r Cyngor a Garejys £000	Eiddo, Peiriannau ac Offer £000	Eiddo Buddsoddi £000	Cyfanswm £000
Ar 1 Ebrill 2020	0	376	550	926
Ychwanegiadau	0	0	0	0
Asedau newydd eu dosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	147	0	147
Asedau newydd eu dad-ddosbarthu fel rhai a ddelir i'w gwerthu	0	(43)	0	(43)
Ailddosbarthiadau Net	0	104	0	104
Namau	0	0	0	0
Enillion Adbriso	0	0	0	0
Colledion Adbriso	0	(9)	0	(9)
Adbrisiadau net	0	(9)	0	(9)
Asedau a werthwyd	0	0	0	0
Ar 31 Mawrth 2021	0	471	550	1,021

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mesuriad Gwerth Teg Asedau sy'n cael eu Dal i'w Gwerthu

Mae manylion asedau'r awdurdod sy'n cael eu dal i'w gwerthu a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg ar 31 Mawrth fel a ganlyn:

	Dyfnbrisiau mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau sy'n union yr un fath (Lefel 1) £000	Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 2) £000	Mewnbynnau anweladwy arwyddocaol eraill (Lefel 3) £000	Gwerth teg ar 31 Mawrth £000
2021/22 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	0	383	383
2020/21 Asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu	0	65	956	1,021

Ni chafwyd unrhyw drosglwyddiadau rhwng gwahanol lefelau o'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn ac ni fu unrhyw newid yn y technegau prisio a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau yr Cyngor sy'n cael eu dal i'w gwerthu, mae defnydd uchaf a gorau'r eiddo wedi'i gymryd i ystyriaeth.

Mae gofyn i'r Cyngor ddatgelu sut mae'r defnydd uchaf a gorau yn wahanol i'r defnydd presennol. Mae nifer o asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yn wag ar hyn o bryd ac yn aros i gael eu gwaredu; yn yr achosion hyn nid y defnydd presennol yw'r defnydd uchaf a gorau.

Mewnbynnau gweladwy arwyddocaol eraill - Lefel 3

Y technegau prisio a ddefnyddir i fesur gwerth teg asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu yw dull y farchnad a'r dull incwm. Roedd prisiwr y Cyngor o'r farn bod y seiliau hyn yn briodol oherwydd:-

- Dull y farchnad – mae defnyddio prisiau a gwybodaeth a data perthnasol eraill a gynhyrchwyd gan drafodion y farchnad yn adlewyrchu gwerth yr ased sy'n daladwy gan y farchnad.
- Dull incwm – mae defnyddio'r dull hwn yn adlewyrchu disgwyliadau'r farchnad ar gyfer llif arian sy'n dderbyniadwy gan yr ased hwnnw yn y dyfodol.

Trwy ddefnyddio technegau prisio priodol, mae prisiwr y Cyngor wedi cynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynnau perthnasol hysbys a lleihau'r defnydd a wneir o fewnbynnau anweladwy.

11. BUDDSODDIADAU HIRDYMOR

	31 Mawrth 2022 £000	31 Mawrth 2021 £000
Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru	3,730	3,592
	<u>3,730</u>	<u>3,592</u>

12. DYLEDWYR HIRDYMOR

	31 Mawrth 2022 £000	31 Mawrth 2021 £000
Benthyciadau adnewyddu a gwella	1,725	1,803
Benthyciadau prynwyr tro cyntaf	100	100
Dyddodion Tai fforddiadwy	50	98
Gwaith strydoedd preifat	49	47
Benthyciad i Gartrefi NEWYDD	10,126	9,768
	<u>12,050</u>	<u>11,816</u>

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

13. DYLEDWYR BYRDYMR

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Rhenti Tai	2,044	1,987
Treth y Cyngor	4,629	4,867
Grantiau	30,617	29,832
Gordaliadau budd-dal	1,746	2,074
Trethiant	5,202	6,055
NNDR	2,057	4,367
Benthyca	133	126
Taliadau ymlaen llaw	8,155	6,876
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	4,756	2,095
Arall	10,439	12,736
GIG - Profi, Orlhain, Diogelu	1,099	2,529
GIG	3,882	3,611
	74,759	77,155
Lwfans ar gyfer colledion amhariad a Cholledion Credyd Disgwyliedig	(3,350)	(3,398)
	71,409	73,757

Dadansoddiad o oed dyledion Treth y Cyngor:

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
0-1 oed	2,387	2,977
1-2 oed	1,271	1,038
2-3 oed	538	384
3-4 oed	204	188
4-5 oed	103	104
5+ oed	126	176
	4,629	4,867

14. BUDDSODDIADAU BYRDYMR

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Buddsoddiadau (3 mis - 365 diwrnod)	5,000	10,000
Llog a Gronnwyd	1	0
	5,001	10,000

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

15. ARIAN PAROD A CHYWERTHOEDD ARIAN PAROD

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Arian parod	584	610
Arian parod - Cyfrifon Galw	30,510	26,300
Chywertoedd arian parod - Adneuon Tymor Byr	14,701	15,000
Dyled arian parod	(2,138)	(4,827)
	43,657	37,083

16. BENTHYCIADAU I'W HAD-DALU AR GAIS NEU O FEWN 12 MIS

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Llog cronedig ar fenthycia hirdymor allanol	2,876	2,875
Benthyciad Aeddfedu	2,400	3,090
Blwydd-daliadau / Rhandaliadau Cyfartal Prif ad-daliadau benthyciad	1,970	1,501
Benthyciadau Effeithlonrwydd Ynni (gan Salix Finance Ltd)	501	492
Mockingbird (Benthyciad Arloesi i Gynilo)	288	0
Tymor Byr benthycia allanol	10,000	58,000
Llog cronedig ar fenthyciadau allanol yn y tymor byr	1	2
	18,036	65,960

17. CREDYDWYR

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Byrdymor		
Rhenti a dderbynnir ymlaen llaw	437	447
Treth y Cyngor a dderbynnir ymlaen llaw a chyfrifon mewn credyd	1,592	1,415
Blaendal	365	353
Taliadau ymlaen llaw	6,747	6,623
Taliadau ymlaen llaw - Cynllun Brys ar gyfer Bysiau	16,128	4,175
Cysylltiedig â chyfogeion	7,912	5,134
Arall	29,841	23,565
	63,022	41,712
Hirdymor		
Blaendal	412	412
Taliadau ymlaen llaw	977	622
	1,389	1,034

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

18. INCWM GRANT

Credydodd yr Cyngor y grantiau a'r cyfraniadau canlynol i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

	2021/22 £000	2020/21 £000
Credydwyd i Drethiant ac Incwm Grant Amhenodol		
Grant Cynnal Refeniw	155,460	150,979
Grant Cefnogaeth Refeniw Ychwanegol	2,832	0
Grant Gweddnewid Digidol	0	1,182
Cyllid ar gyfer effaith ar arbedion effeithlonrwydd a gynllunnir	0	1,182
Cyllid ar gyfer diffyg casglu Treth y Cyngor	540	1,052
Cyllid ar gyfer effaith cynnydd yn y rhai sy'n defnyddio'r cynllun Gostwng Treth y Cyngor	0	458
Cyfanswm Grantiau Llywodraeth heb eu Neilltuo	158,832	154,853
Llywodraeth Cymru:		
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	4,968	5,073
Grant Cyfalaf Cyffredinol	7,236	4,083
Ysgolion yr 21ain Ganrif	3,371	2,836
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Cyfrwng Cymraeg	2,086	770
Cronfa Cludiant Lleol	566	8,616
Y Gronfa Gofal Integredig	1,409	2,253
Grant Gwella Ysgolion	2,524	2,527
Hwb mewn Ysgolion - Grant Seilwaith TGCh	740	1,323
Cronfa Economi Gylchol	0	2,878
Cronfa Teithio Llesol	1,144	2,090
Grant Cyfalaf Cynnig Gofal Plant*	2,691	619
Canolfan Gymunedol Queensferry*	1,993	587
Optimeiddio ôl-osod	2,985	0
Prydau Ysgol Am Ddim	1,262	0
Grant Cyfalaf Cynnig Gofal Plant - Glanrafon	1,060	0
Grantiau Eraill Llywodraeth Cymru**	2,341	3,228
Cyngor Celfyddydau Cymru	1,200	1,932
Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau eraill	2,144	1,231
Cyfanswm Grantiau Cyfalaf a chyfraniadau	39,720	40,046
	198,552	194,899

*2020/21 wedi'i gynnwys mewn Grantiau LIC eraill

**Mae 2020/21 yn cynnwys Grantiau Maint Dosbarth Babanod a IHP Sharp (£28mil), a ddatgelwyd ar wahân yn 2020/21

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Gredydwyd i'r Gwasanaethau

Llywodraeth Cymru

Grant Cymorth Tai	7,215	5,951
Ôl 16	5,531	4,725
Grant Gwella Addysg	7,008	6,221
Grant Plant a Chymunedau	5,874	5,496
Amddifadedd Disgyblion	5,025	4,423
Tocynnau Teithio Rhatach	1,582	1,681
Cronfa Gofal Integredig	3,748	3,868
Grant Addysg AL	9,572	5,813
Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru	5,620	5,620
Gweithlu Gwasanaethau Cymdeithasol a Chynaliadwyedd	2,167	1,733
Cronfa Adfer Gofal Cymdeithasol	2,772	0
Pwysau Gofal Cymdeithasol	2,167	0
Cronfa Caledi COVID-19	10,350	14,747
Cynllun Brys ar gyfer Bysiau	291	1,449
Grant Rheoli Gwastraff Cynaliadwy*	1,037	787
Grant Dewisol Costau Byw	1,149	0
Arall	12,104	10,644
Adran Gwaith a Phensiynau	27,234	28,402
Cyngor Celfyddydau Cymru	0	2,426
Cyfraniadau GWE**	1,732	641
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	2,960	2,467
	115,138	107,094

*2020/21 wedi'i gynnwys mewn Grantiau LIC eraill

**2020/21 Cynwysedig mewn 'Grantiau a Chyfraniadau Eraill'

Grantiau a chyfraniadau a Dderbyniwyd Ymlaen Llaw

Mae'r Cyngor wedi derbyn nifer o grantiau a chyfraniadau nad ydynt eto wedi'u cydnabod fel incwm, gan eu bod ag amodau ynghlwm wrthyt sy'n nodi y byddai angen dychwelyd yr arian i'r rhoddwr grant os nad yw'r gofynion yn cael eu bodloni. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000
Byrdymor		
Grantiau Refeniw	2,646	1,340
Grantiau Cyfalaf - Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	3,625	2,000
Cyfraniadau Cyfalaf	205	347
Cyfraniadau Refeniw	221	196
	6,697	3,883
Hirdymor		
Grantiau Cyfalaf - Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	888	0
Cyfraniadau Refeniw	397	392
Cyfraniadau Cyfalaf	250	419
	1,535	811

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

19. DARPARIAETHAU

Y symiau a nodir fel darpariaethau yw'r amcangyfrifon gorau o wariant sy'n angenrheidiol i setlo'r rhwymedigaethau cyfredol.

	31 Mawrth 2022 £000	Ychwanegiadau £000	Gwariant a dynnir £000	Symiau gwrthdroi £000	Gwahardd Disgownt £000	31 Mawrth 2021 £000
Rhwymedigaethau cyfredol						
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	45	0	(20)	0	0	65
(B) Buddion Terfynu Staff	0	0	(77)	0	0	77
(C) Asesiad Ariannol	0	0	(484)	(266)	0	750
	<u>45</u>	<u>0</u>	<u>(581)</u>	<u>(266)</u>	<u>0</u>	<u>892</u>
Rhwymedigaethau Anghyfredol						
(A) Ôl-ofal hen safleoedd tirlenwi	957	0	(28)	0	19	966
	<u>957</u>	<u>0</u>	<u>(28)</u>	<u>0</u>	<u>19</u>	<u>966</u>

- (A) Mae ôl-ofal o hen safleoedd tirlenwiyn darparu ar gyfer costau ôl-ofal amgylcheddol ar gyfer hen safleoedd gwaredu gwastraff yn Standard a Brookhill, Bwcle, wedi ei rannu dros ddyled gyfredol a dyled anghyfredol. Mae'r costau arfaethedig wedi eu hymgorffori mewn gweithredoedd perfformiad gyda Chyfoeth Naturiol Cymru (Asiantaeth yr Amgylchedd gynt). Mae'r gweithredoedd yn ffurfio sail rhwymedigaeth gyfreithiol y Cyngor i ariannu'r ôl-ofal am 60 mlynedd o ddyddiad cau'r safle tirlenwi. Mae'r ddarpariaeth yn cael ei diwygio trwy fynegeio blynyddol yn unol â'r Mynegai Prisiau Manwerthu, ac yn cael ei hadolygu ar gyfer digonolrwydd. Mae'r ddarpariaeth yn cyfateb i'r rhwymedigaeth gyfreithiol a gynhwysir yn y gweithredoedd perfformiad.
- (B) Roedd y Cyngor yn ddigon ymrwymedig gyda rhai cynigion ar ddyddiad y fantolen i warantu creu darpariaeth yn 2020/21 i derfynu buddiannau gweithwyr a fyddai'n gadael eu swyddi yn y Cyngor yn 2021/22.
- (C) Yn dilyn adolygiad o'n polisi Asesiad Ariannol, bydd y Cyngor yn ad-dalu defnyddwyr gwasanaeth gofal dibreswyl am ran o'r gost o godi am wasanaethau yn dyddio nôl i 2016.

Absenoldebau Cronedig

Darpariaeth ychwanegol ar y fantolen yw'r ddarpariaeth ar gyfer absenoldebau. Mae absenoldebau digolledol cronedig byrdymor yn cyfeirio at fuddiannau y mae gweithwyr yn eu derbyn fel rhan o'u contract cyflogaeth, hawliad sy'n cronni wrth iddynt ddarparu gwasanaethau i'r Cyngor. Y budd mwyaf arwyddocaol dan y pennawd hwn yw hawl i wyliau blynyddol sy'n cyflogaion yn cronni wrth iddynt weithio. Mae'r Cod yn ei gwneud yn ofynnol, cost darparu gwyliau a buddion tebyg yn cael eu cydnabod pan fydd gweithwyr gwasanaeth sy'n cynyddu eu hawl i absenoldebau digolledol i'r dyfodol rendr. O ganlyniad, mae'n ofynnol i'r Cyngor gronni ar gyfer gwyliau blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd erbyn 31 Mawrth. Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi rheoliadau sy'n mynnu bod awdurdodau lleol i ariannu hawl i wyliau blynyddol a budd-daliadau eraill pan fyddant yn cael eu defnyddio, yn hytrach na phan maent yn cael eu hennill gan weithwyr. Caiff symiau eu trosglwyddo i'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig nes caiff y buddiannau eu defnyddio.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

20. BENTHYCA HIRDY MOR

Dadansoddiad	Cyfraddau Llog		31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	Lleiafswm %	Uchafswm %	£000	£000
Yn ol math o Fenthyciad (Cyfradd Sefydlog)				
Salix Finance (Effeithlonrwydd Ynni)		Di-log	2,890	3,330
Llywodraeth (PWL B)	1.16	9.50	266,540	260,332
Sefydliadau ariannol eraill	4.48	4.58	18,950	18,950
Llywodraeth Cymru		Di-log	1,137	1,322
			289,517	283,934
Yn ol cyfnod aeddfedu				
Rhwng 1 a 2 flynedd			4,994	4,398
Rhwng 2 a 5 mlynedd			16,839	15,157
Rhwng 5 a 10 mlynedd			31,634	27,929
Mwy na 10 mlynedd			236,050	236,450
			289,517	283,934

21. CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Mae'r Cyngor yn cadw nifer o gronfeydd wrth gefn ar y Fantolen. Mae rhai yn cael eu dal am resymau statudol, mae angen rhai i gydymffurfio ag arfer cyfrifeg priodol ac mae eraill wedi'u sefydlu yn wirfoddol i glustnodi adnoddau ar gyfer cynlluniau gwario yn y dyfodol. Mae'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio wedi'u nodi yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn ac yn Nodyn 7.

Mae arian wrth gefn wedi'i glustnodi yn cynnwys y canlynol:-

- Balansau gwasanaeth - Yn cynrychioli adrannau gwasanaeth sy'n dwyn cyllid heb ei wario ymlaen i'w ddefnyddio yn y flwyddyn ariannol nesaf a mathau perthnasol penodol eraill o incwm / tanwariant o natur unwaith yn unig sy'n ymestyn dros fwy nag un flwyddyn i bwrpas penodol.
- Balansau ysgolion – mae'r swm hwn yn cynrychioli elfen o falansau a rhyddhawyd dan gynllun dirprwyo cyllidebau i ysgolion a oedd heb ei wario ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- Costau Gweithlu - cronfeydd wrth gefn cronedig i gyllido costau gweithlu unwaith yn unig pellach.
- Newid sefydliadol – arian wrth gefn wedi'i gronni i ariannu costau ailfodelu gwasanaethau a phrosiectau 'Buddsoddi i Arbed'
- Etholiadau'r Sir – arian wrth gefn i ariannu costau etholiadau'r dyfodol
- Cynllun Datblygu Lleol– cyllid i dalu costau sy'n gysylltiedig â chadarnhau ac yna gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol.
- Gwaredu Gwastraff – defnyddir y gronfa hon yn bennaf i ariannu cyfraniad Cyngor Sir y Fflint i Bartneriaeth Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru.
- Ffioedd Dylunio – cronfa wrth gefn a grëwyd i liniaru colled incwm o'r Rhaglen Gyfalaf
- Cynnal a chadw yn ystod y gaeaf – arian wrth gefn wedi'i drefnu os digwydd cyfnodau maith o dywydd difrifol dros y gaeaf.
- Meysydd Parcio - Rhannu incwm meysydd parcio a neilltuwyd ar gyfer gwaith/gwelliannau yng nghanol tref yr Wyddgrug yn unol â chytundeb Cyngor Tref Yr Wyddgrug.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Yswiriant Wrth Gefn – yswiriant wrth gefn amrywiol gan gynnwys cronfa'r Cyngor i dalu costau hunan, i fodloni costau hunan yswiriant islaw lefelau dros ben polisi unigol.
- Ysgolion Llyfr Sieciau - arian wrth gefn ar gyfer mân wahaniaethau oherwydd amseroedd gwahanol mewn ysgolion sy'n gweithredu eu cyfrifon banc eu hunain.
- Hyfforddeion Sir y Fflint – cronfa wrth gefn i ariannu rhaglen Hyfforddeion Sir y Fflint.
- Diffyg Incwm Rhent – cronfa wrth gefn wedi'i chreu i liniaru'r incwm a gollir o rentu eiddo diwydiannol.
- Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid – i alluogi bod y Strategaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid yn cael ei chyflwyno. Bydd hyn yn cynnwys gwelliannau i'r Canolfannau sy'n Cysylltu, gwella cyfleusterau hunan-wasanaethu a buddsoddi mewn meddalwedd newydd.
- Ffioedd goruchwylio – mae'r gronfa wrth gefn hon yn cael ei defnyddio ar gyfer gwaith y Tîm Rheoli Datblygiadau mewn gwaith goruchwylio datblygiadau tai, mewn cysylltiad â mabwysiadu ffyrdd a/neu waith cysylltiedig arall a ystyrir yn hanfodol.
- Ymyrraeth Ysgolion - Arian wrth gefn gan ysgolion i gefnogi ysgolion yn dilyn arolygon Estyn a hefyd i gywiro unrhyw wallau ac anghysondebau mewn fformiwla cyllid.
- Newid Sefydliadol/ADM - cefnogi costau gosod cychwynnol a chefnogaeth dechnegol ariannol ar gyfer arian at raid unrhyw faterion ariannol sy'n codi o ganlyniad i weithredu dulliau darparu gwasanaeth gwahanol.
- Hawliadau Cyflogaeth – i ariannu costau amcangyfrifedig cyflogwyr yn erbyn y Cyngor.
- Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru – Cyfraniadau gan Bartneriaeth Prosiect Trin Gwastraff Gweddilliol Gogledd Cymru a Wheelabrator Technologies Inc i ariannu prosiectau sydd o fudd i'r amgylchedd yn ardal Sir y Fflint. Dros dro, mae'n cael ei ddefnyddio fel 'Cronfa Adferiad Cymunedol' i helpu cymunedau lleol yn ardal Glannau Dyfrdwy oherwydd effeithiau pandemig Covid-19.
- Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes - cadw er mwyn cefnogi a rhoi adnoddau i'r galw am wasanaethau'r Tîm Ynni Cartrefi Cynnes yn eu gwaith yn cyflwyno gwelliannau arbed ynni i'r rhai sy'n dioddef tlodi tanwydd.
- Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru - cyfran CSFf o gronfeydd wrth gefn cydbwyllgor Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru a gedwir gan Gyngor Sir Gwynedd.
- Disodli Hwb TGCh Ysgolion - mae ysgolion yn rhoi arian o'r neilltu ar gyfer disodli offer TGCh yn 2026/27 fel rhan o delerau ac amodau grant TGCh HwB Llywodraeth Cymru.
- Prydau Ysgol am Ddim - arian wrth gefn i leihau'r risg i gyllideb Prydau Ysgol am Ddim yn y dyfodol gyda chynnydd mewn cymhwysedd a newidiadau i'r sector cynradd gan gyflwyno darpariaeth gynhwysol.
- Gweinyddwyr TGCh - i ddarparu cymorth ariannol yn y dyfodol i ddisodli gweinyddwyr o fewn ysgolion. Mae'r fenter yn cynnwys ymestyn bywyd defnydd y gweinyddwyr presennol.
- HwB Seilwaith TG - i gefnogi seilwaith TGCh Ysgolion.
- Tywydd Difrifol - arian wrth gefn wedi'i sefydlu os digwydd tywydd difrifol fel llifogydd a difrod gwynt gan stormydd.
- Ton 4 Plas Derwen - disodli'r offer gafodd ei gaffael drwy'r cyllid ton a bodloni unrhyw safonau digidol newydd yn unol â thelerau ac amodau cyllid grant HwB.
- Grantiau a Chyfraniadau – grantiau a chyfraniadau amrywiol gan ddarparwyr allanol y dylid eu gwario yn unol â chyfyngiadau defnyddio cysylltiedig.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r symudiadau rhwng y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd wedi'u crynhoi yn y tabl isod:-

	Balans ar			Balans ar			Balans ar
	31 Mawrth	Trosglwyddiadau	Trosglwyddiadau	31 Mawrth	Trosglwyddiadau	Trosglwyddiadau	31 Mawrth
	2020	Allan 2020/21	i Mewn 2020/21	2021	u Allan 2021/22	u i Mewn 2021/22	2022
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balansau Gwasanaeth	1,829	(657)	2,968	4,140	(2,360)	2,917	4,697
Balansau Ysgolion	112	(4,836)	11,626	6,902	(9,604)	14,994	12,292
Costau Gweithlu	1,121	(78)	0	1,043	(165)	0	878
Buddsoddi mewn newid sefydliadol	1,694	(229)	0	1,465	(247)	400	1,618
Gwireddu Buddion	133	(133)	0	0	0	0	0
Etholiadau sirol	212	(10)	34	236	(29)	85	292
Cynllun Datblygu Lleol	180	0	62	242	0	0	242
Gwaredu Gwastraff	83	(63)	4	24	(3)	28	49
Menter Sir y Flint Cyf	7	(7)	0	0	0	0	0
Ffoedd dylunio	200	(30)	0	170	0	80	250
Cynnal a Chadw yn y Gaeaf	250	0	0	250	0	0	250
Parcio Ceir	45	0	0	45	0	0	45
Yswiriant Wrth Gefn	2,203	(874)	895	2,224	(819)	731	2,136
Ysgolion Llyfr Sieciau	3	0	1	4	0	0	4
Hyfforddeion Sir y Flint	524	(15)	104	613	(15)	99	697
Diffyg Incwm Rhent	31	0	0	31	(18)	0	13
Strategaeth Gwasanaeth Cwsmeriaid	22	0	0	22	0	0	22
Capita One	19	0	0	19	(19)	0	0
Ffoedd goruchwyllo	49	0	0	49	0	0	49
Ymyrraeth Ysgolion	421	(435)	441	427	(272)	336	491
Newid Sefydliadol/ADM	33	0	0	33	0	241	274
Hawliadau Cyflogaeth	108	(11)	28	125	(15)	0	110
Gostyngiad Carbon	26	(26)	0	0	0	0	0
Hawliadau Eiddo	36	(36)	0	0	0	0	0
Cronfa Mantais Gymunedol – Prosiect Trin Gwastraff							
Gweddilliol Gogledd Cymru	65	(65)	230	230	(24)	245	451
Incwm Ffi Weinyddol Cartrefi Cynnes	0	(25)	347	322	(113)	89	298
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	0	0	92	92	0	118	210
Disodli Hwb TGC Ysgolion	0	0	0	0	0	263	263
Prydau Ysgol am Ddim	0	0	0	0	0	115	115
Gweinyddwyr TGCh	0	0	0	0	0	85	85
HwB Seilwaith TG	0	0	0	0	(85)	413	328
Tywydd Dirifol	0	0	0	0	(20)	270	250
Ton 4 Plas Derwen	0	0	0	0	0	2	2
Grantiau a Chyfraniadau	3,887	(1,120)	2,963	5,730	(2,884)	7,930	10,776
	13,293	(8,650)	19,795	24,438	(16,692)	29,441	37,187

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

22. CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

Mae manylion y symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio fel a ganlyn:–

Y Gronfa Adbriso Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion yr Cyngor a ddeilliodd o'r cynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Peiriannau ac Offer. Caiff y balans ei leihau pan gaiff asedau ag enillion crynodol eu:

- adbriso i lawr neu eu gwanhau gan golli'r enillion
- defnyddio i ddarparu gwasanaethau gan golli'r enillion drwy ddibrisio, neu
- gwerthu gan wireddu'r enillion.

Mae'r Gronfa Wrth Gefn Adbriso yn cofnodi enillion adbriso nas gwiredwyd ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y gronfa. Mae'r gronfa yn cael ei chyfateb gan asedau anghyfredol o fewn y fantolen - nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		117,058		118,668
Adbriso asedau yn uwch	126,929		8,751	
Adbriso asedau yn is a cholledion nam ddim yn cael eu talu o'r Gweddill/Diffyg Darpariaeth Gwasanaethau	(11,412)		(4,609)	
Gwarged neu (ddiffyg) ar adbriso asedau nad ydynt yn gyfredol nas postwyd at y gwarged/ diffyg ar ddarparu gwasanaethau		115,517		4,142
Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(5,532)		(5,578)	
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	(141)		(174)	
Swm a ddiddymwyd yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf		(5,673)		(5,752)
Balans ar 31 Mawrth		226,902		117,058

Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol yn darparu mecanwaith cydbwysu rhwng y gwahanol gyfraddau y mae enillion a cholledion (fel premiymau ar dalu dyledion yn gynnar) yn cael eu cydnabod dan y Cod ac yn ofyniad statudol ar gyfer gronfa'r Cyngor. Unwaith eto, mae'r gronfa yn cael ei chyfateb gan fenthyciadau a buddsoddiadau yn y fantolen, ac nid yw'r adnoddau ar gael at ddibenion cyllido.

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		(5,371)		(5,730)
Cyfan y premiymau a gafwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol i'w codi ar y balans Cronfa'r Cyngor yn unol â'r gofynion statudol	360		359	
Swm y mae costau cyllid a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		360		359
Balans ar 31 Mawrth		(5,011)		(5,371)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiynau Wrth Gefn yn gyfrif addasiadau sy'n cynnwys y gwahaniaeth amseru sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau ar gyfer buddiannau ar ôl cyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â'r darpariaethau statudol.

Mae'r Cyngor yn rhoi cyfrif am fuddiannau ôl gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – mae'r buddiannau yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth. Mae'r dyledion sy'n cael eu cydnabod yn y cyfrifon yn cael eu diweddarau i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i ariannu buddiannau a enillwyd wrth i'r Cyngor wneud cyfraniad y cyflogwr i'r gronfa bensiwn neu dalu unrhyw bensiwn y mae'n gyfrifol amdano yn uniongyrchol. Felly, mae balans debyd y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y manteision a enillwyd gan weithwyr y gorffennol a'r presennol a'r adnoddau y mae'r Cyngor wedi'u neilltuo i'w diwallu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau bod arian wedi'i neilltuo erbyn amser talu'r buddion.

	2021/22 £000	2020/21 £000
Balans Ar 1 Ebrill	(430,543)	(399,288)
Enillion ar asedau'r cynllun	81,745	124,337
Enillion a (Cholledion) Actiwaraid	6,576	(140,826)
Taliadau net i warged / diffyg ar ddarparu gwasanaethau	(45,667)	(38,940)
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun	24,924	24,174
Cyfran Cyngor Sir y Fflint o ail-fesuriadau ased budd-dal pensiwn net diffiniedig yn ymwneud â Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru	25	0
Balans ar 31 Mawrth	(362,940)	(430,543)

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn cynnwys y gwahaniaethau fyddai'n codi fel arall ar falans Cronfa'r Cyngor sy'n deillio o absenoldebau a enillwyd, ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl gwyliau blynyddol a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol bod yr effaith ar falans Cronfa'r Cyngor wedi'i niwtralu gan drosglwyddiadau i neu o'r cyfrif.

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		(5,226)		(3,178)
Setlo neu ganslo'r croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	5,226		3,178	
Symiau cronedig ar ddiwedd y flwyddyn bresennol	(5,563)		(5,226)	
Y swm y mae taliadau swyddogion a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i'r taliadau sy'n daladwy yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol		(337)		(2,049)
Balans ar 31 Mawrth		(5,563)		(5,226)

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Cyfrif Addasiadau Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amser sy'n deillio o'r gwahanol drefniadau cyfrifo ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan ddarpariaethau statudol. Mae cost caffael, adeiladu neu wella yn cael ei ddebydu o'r Cyfrif a dibrsiad, colledion nam ac amorteiddiad yn cael ei dalu o'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gan gysoni o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i newid ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Mae'r cyfrif yn cael ei gredydu gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Cyngor ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella.

Mae'r cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar eiddo buddsoddi ac enillion adbriso cronedig ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Adbriso ar gyfer enillion o'r fath.

Mae Nodyn 7 yn darparu manylion ffynhonnell yr holl drafodion sy'n rhan o'r Cyfrif, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys y Gronfa Adbriso wrth gefn.

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Balans Ar 1 Ebrill		343,777		292,977
Gwrthdroad eitemau mewn perthynas â gwariant cyfalaf sydd wedi eu debydu a'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
- Y tâl a godir am ddibrisio ac amharu ar asedau anghyfredol		(2,150)		(9,290)
- Colledion adbriso ar PP & E		(17,943)		(1,662)
- Amorteiddio asedau anniriaethol		(2)		(7)
- Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf trwy statud		(4,383)		(5,286)
- Symiau o asedau nad ydynt yn gyfredol a ddilëwyd ar waredu neu werthu fel rhan o'r enillion / colled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		(402)		(1,017)
- Symudiadau yng ngwerth marchnad yr Eiddo Buddsoddi a ddebydwyd neu gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		1,903		887
-Addasiadau Cyfrifo Benthyciad Meddal		39		53
		(22,938)		(16,322)
Addasu symiau a adawyd allan o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn		5,673		5,753
Swm net a adawyd allan o gost asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn		(17,265)		(10,569)
Ariannu Cyfalaf a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn:				
- Defnyddio'r gronfa derbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf		0		5,126
- Defnyddio'r gronfa derbynebau cyfalaf i ad-dalu dyled		185		109
- Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd wedi cael eu cymhwyso i ariannu cyfalaf		42,476		36,147
- Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiadau cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor a'r Cyfrif Refeniw Tai		5,993		7,060
- Gwariant Cyfalaf y codir tâl yn erbyn Cronfa'r Cyngor a Balansau'r Cyfrif Refeniw Tai		18,385		13,067
Addasiadau dyledwyr tymor hir - Ad-daliadau Benthyciad		(263)		(140)
		66,777		61,369
Balans ar 31 Mawrth		393,289		343,777

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDOL

Mae'r llifoedd arian parod net yn sgil gweithgareddau gweithredol yn cynnwys yr elfennau llog canlynol:

	2021/22 £000	2020/21 £000
Llog a gafwyd	449	406
Llog a dalwyd	(13,655)	(13,859)

24. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

	2021/22 £000	2020/21 £000
Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(62,942)	(54,754)
Prynu buddsoddiadau tymor byr a thymor hir.	(5,000)	(10,000)
Taliadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	(444)	(3,029)
Elw o werthiant eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol.	2,441	2,225
Elw o fuddsoddiadau tymor byr a thymor hir	10,000	0
Derbynebaw eraill o weithgareddau buddsoddi	43,355	42,558
Llifoedd arian net o Weithgareddau Gweithredol	(12,590)	(23,000)

25. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

	2021/22 £000	2020/21 £000
Derbynebaw arian parod o fenthycyca tymor byr a thymor hir	20,745	67,420
Derbynebaw eraill o weithgareddau ariannu	0	0
Taliadau i leihau'r ddyled sy'n weddill mewn perthynas â phrydlesau ariannol	(587)	(553)
Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	(63,083)	(64,690)
Taliadau eraill ar gyfer gweithgarwch buddsoddi	0	0
Llif arian net o weithgarwch ariannu	(42,925)	2,177

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

26. TÂL SWYDDOGION

Uwch Dâl Cyflogeion

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwiliad (Cymru) 2014 yn gofyn am ddatgeliad (mewn bandiau o £5,000) o nifer y cyflogeion y mae eu taliadau - pob symiau a delir neu a dderbynnir gan y gweithiwr cyflogedig, gan gynnwys taliadau ar derfynu cyflogaeth, lwfansau treul sy'n daladwy i dreth, a'r arian gwerth y budd-daliadau - yn fwy na £60,000. Nid yw gwerthoedd y band yn cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr. Mae colofnau ar gyfer ysgolion yn cynnwys yr holl ysgolion a gynhelir gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Band Taliadau Cydnabyddiaeth	2021/22		2020/21	
	Dim ysgolion	Ysgolion	Dim ysgolion	Ysgolion
	Nifer	Nifer	Nifer	Nifer
£60,000 - £64,999	18	37	8	23
£65,000 - £69,999	0	25	3	24
£70,000 - £74,999	5	10	3	6
£75,000 - £79,999	0	3	1	5
£80,000 - £84,999	0	3	0	6
£85,000 - £89,999	0	6	0	4
£90,000 - £94,999	0	4	0	0
£95,000 - £99,999	0	1	0	0
£100,000 - £104,999	0	0	0	0
£105,000 - £109,999	0	0	0	0
£110,000 - £114,999	0	0	0	0
£115,000 - £119,999	0	1	0	1
	23	90	15	69

Mae rhai swyddi a lenwir yn cael eu talu yn unol â thelerau ac amodau Soulbury a gytunwyd yn genedlaethol. Gall Cyrff Llywodraethu ddefnyddio eu doethineb wrth osod cyflogau Penaethiaid o fewn terfynau Tâl ac Amodau Athrawon Ysgol 2015.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 hefyd yn mynnu datgelu'r manylion tâl unigol ar gyfer cyflogeion hŷn drwy'r post lle mae cyflog rhwng £60,000 a £150,000 ac enw lle mae'r cyflog yn fwy na £150,000. Uwch-weithwyr cyflogedig at ddibenion datgelu yn y Prif Weithredwr, prif swyddogion, swyddogion statudol a'r personau y Prif Weithredwr yn uniongyrchol gyfrifol amdanynt.

Mae cyflogau tîm y Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog wedi'u gosod gan y Cyngor llawn yn unol â Datganiad ar Bolisiau Tâl y Cyngor (ar gael ar wefan y Cyngor). Nid yw cyfraddau tâl wedi amrywio o gwbl yn ystod y flwyddyn oni bai am gynydd chwyddiant ar gyfer gweithredu cyflogau blynyddol a gytunwyd yn genedlaethol i gynrychioli'r cynnydd mewn cost byw. Ni dderbyniodd y Prif Swyddogion unrhyw bonysau, lwfansau treuliau trethadwy, taliadau iawndal na buddion trethadwy eraill.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Teitl Swydd	2021/22			2020/21	
	Nodyn	Taliadau	Cyfraniad	Taliadau	Cyfraniad
		Cydnabyddiaeth	Pensiwn y Cyflogwr	Cydnabyddiaeth	Pensiwn y Cyflogwr
		£	£	£	£
Prif Weithredwr	1	114,297	26,974	98,997	23,363
Cyn Brif Weithredwr	2, 3, 4 & 5	110,474	22,803	144,585	34,122
Prif Swyddog Llywodraethu	5 & 6	106,604	25,159	102,181	24,115
Prif Swyddog Addysg ac Ieuenctid		100,482	23,714	98,997	23,363
Prif Swyddog Gwasanaethau Cymdeithasol	7	101,217	23,887	106,497	25,133
Prif Swyddog, Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi		100,482	23,714	98,997	23,363
Prif Swyddog Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth	8	84,588	19,963	60,511	14,281
Cyn Brif Swyddog Gwasanaethau Stryd a Thrafnidiaeth	9	33,207	3,894	98,997	23,363
Rheolwr Cyllid Corfforaethol (Swyddog Adran 151)		75,899	17,912	75,350	17,783
Rheolwr Corfforaethol - Pobl a Datblygu Sefydliadol	10	76,438	18,039	75,149	17,735
Rheolwr Corfforaethol - Rhaglen Gyfalaf ac Asedau	11	54,015	12,748	53,692	12,671
		957,703	218,807	1,013,953	239,292

Nodyn 1: Dyddiad cychwyn cyflogaeth 1 Tachwedd 2021. Tâl cyn 1 Tachwedd 2021 yn ymwneud â rôl fel Prif Swyddog Tai ac Asedau (swydd wag ar hyn o bryd).

Nodyn 2: Dyddiad gorffen cyflogaeth 31 Hydref 2021.

Nodyn 3: Mae taliadau cydnabyddiaeth yn cynnwys symiau a dderbynnir ar gyfer swyddi Clerc Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (£3,826 2021/22, £5,306 2020/21), trefniant dan gontract gwasanaeth sydd wedi bod yn ei le ers sawl blwyddyn (costau wedi'u had-dalu).

Nodyn 4: Y Cyn Brif Weithredwr wedi dewis i dderbyn 2% yn unig o'r 2.75% o ddyfarniad tâl a gytunwyd yn genedlaethol ar gyfer 2020/21 yn seiliedig ar y ddarpariaeth gyflideb a wnaed gan y Cyngor.

Nodyn 5: Nid yw cydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys unrhyw symiau a ddaw i law ar gyfer Rolau Swyddog Canlyniadau a Dirprwy Swyddog Canlyniadau mewn etholiadau (costau ar gyfer etholiadau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol a refferenda wedi'i ad-dalu gan Lywodraeth berthnasol yn seiliedig ar fformiwla talu gosodedig cenedlaethol).

Nodyn 6: Mae taliadau cydnabyddiaeth yn cynnwys symiau a dderbynnir ar gyfer swyddi Clerc Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (£6,122 2021/22, £3,184 2020/21), trefniant dan gontract gwasanaeth sydd wedi bod yn ei le ers sawl blwyddyn (costau wedi'u had-dalu).

Nodyn 7: 2020/21 mae'r gydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys taliad (£7,500) am weithredu fel Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam mewn ymateb i arolwg statudol (ad-dalu costau).

Nodyn 8: Dyddiad cychwyn cyflogaeth 1 Mehefin 2021. Mae tâl cyn 1 Mehefin 2021 yn ymwneud â rôl flaenorol.

Nodyn 9: Dyddiad gorffen cyflogaeth 31 Hydref 2021.

Nodyn 10: Teitl swydd newydd ar gyfer 2021/22. Wedi'i gynnwys yn nodyn 2020/21 fel 'Uwch Reolwr (HR ac OD)'

Nodyn 11: Rôl newydd wedi'i chreu 1 Mawrth 2022. Tâl wedi'i ddatgelu yn y nodiadau yn ymwneud â'r rôl flaenorol.

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 hefyd yn mynnu fod y gymhareb rhwng taliadau'r Prif Weithredwr a'r enillwr canolrifol sy'n cyfateb i lawn amser (£20,861) yn cael ei ddatgelu; ar gyfer 2021/22 roedd hwn yn 1:6.41. (am 2020/21 roedd hyn yn 1:6.93)

Pecynnau Gadael

Mae'n ofynnol i'r Cyngor ddatgelu (mewn bandiau £20mil hyd at £100mil a £50mil bandiau wedi hynny) nifer y pecynnau gadael a gytunwyd a chost y pecynnau i'r Awdurdod yn y flwyddyn ariannol. Mae costau ymadael yr oedd y Cyngor wedi ymrwmo i'w hysgwyddo ar 31 Mawrth 2021, ond a dalwyd ar ôl y dyddiad hwn, hefyd wedi'u cynnwys yn y datgeliad ar gyfer 2020/21. Mae gwybodaeth wedi'i chynnwys ar gyfer pob ysgol a gynhelir, gan gynnwys Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig.

Mae'r cyfansymiau a ddatgelir yn cynnwys taliadau a wneir i'r unigolyn ac unrhyw daliadau gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn pan fydd gweithiwr yn ymddeol yn gynnar heb ostyngiad actiwaraid mewn pensiwn yn unol â Pholisi lawndal Yn Ôl Disgresiwn y Cyngor.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Band Cost Pecyn Gadael	Colli swydd Gorfodol		Ffyrdd Eraill o Arael y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Pecynau Gadael yn ôl Band		Cyfanswm Pecynnau Gadael ym Mhob Band	
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
	No.	No.	No.	No.	No.	No.	£	£
£0 - £20,000	4	13	0	3	4	16	40,934	87,852
£20,001 - £40,000	1	3	1	1	2	4	45,331	94,853
£40,001 - £60,000	0	1	0	1	0	2	0	112,204
£60,001 - £80,000	0	1	0	0	0	1	0	76,535
£80,001 - £100,000	0	0	0	1	0	1	0	84,876
£100,001 - £150,000	0	0	0	0	0	0	0	0
£150,001 - £200,000	1	0	0	0	1	0	164,229	0
	6	18	1	6	7	24	250,494	456,320

27. LWFANSAU AELODAU

Roedd y Cyngor wedi talu'r lwfansau a chostau canlynol i Aelodau yn ystod y flwyddyn:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Cyflogau	1,414	1,418
Treuliau Aelodau	26	17
	1,440	1,435

28. PARTIÖN CYSYLLTIEDIG

Mae'r Cyngor yn gorfod datgelu trafodion materol gyda phartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli neu ddylanwadu ar y Cyngor, neu i'w rheoli neu eu dylanwadu gan y Cyngor. Mae datgelu'r trafodion hyn yn caniatáu darllenwyr i asesu'r graddau y gallai'r Cyngor fod wedi'i gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu efallai wedi diogelu'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i ymdrin yn rhydd â'r Cyngor.

Cymru a'r Llywodraeth Ganolog

Mae gan Lywodraeth Cymru ddylanwad sylweddol drwy ddeddfwriaeth a chyllid grant - mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Cyngor yn gweithredu ynddo, yn darparu'r mwyafrif o'i gyllid ar ffurf grantiau, ac yn rhagnodi telerau sawl trafodyn sydd gan y Cyngor â phartïon eraill fel biliau treth y cyngor a budd-daliadau tai. Mae grantiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ac adrannau llywodraeth eraill wedi'u nodi yn y dadansoddiad pynciol yn Nodyn 6 a 18.

Aelodau

Mae gan Aelodau o'r Cyngor reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol y Cyngor.

Mae'r Cyngor yn penodi aelodau i rai cyrff elusennol ac wirfoddol allanol neu Aelodau cael datgan cysylltiad â sefydliadau, cyrff cyhoeddus ac awdurdodau. Mae cyfanswm y trafodion gyda chyrff o dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Taliadau	7,664	7,949
Derbynebau	3	39
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	36	112
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	180	120

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae trafodion sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod -

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant	Llog	Talwyd	
		2021/22	2020/21
		£000	£000
1	Chymdeithas Tai Wales and West	2,076	1,700
1	Chymdeithas Tai Clwyd Alyn / Pennaf	4,390	4,200
1	Uned Ddiogelwch Cam-Drin Domestig	297	260
2	Chanolfan Cyngor ar Bopeth	459	372
2	Thrafnidiaeth Gymunedol Y Gororau	166	169
0	Gofal a Thrwsio	0	230
1	Chyngor Gwirfoddol Lleol Sir Y Fflint	198	308
1	Nghymdeithas Sgowtiaid Rhanbarth Sir y Fflint	20	253

Mae Aelodau wedi datgan cysylltiad neu berthynas mewn cwmnïau neu fusnesau a allai fod wedi ymwneud â'r Cyngor. Mae cyfanswm y taliadau a wneir i gwmnïau o dan y pennawd hwn fel a ganlyn:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Taliadau	283	658
Derbynebaw	8	7
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	8	14
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	0	1

Mae trafodion sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod -

Nifer yr Aelodau sy'n datgan buddiant	Llog	Talwyd	
		2021/22	2020/21
		£000	£000
1	Perchnogaeth cwmni bysiau a choetsis	85	109
1	Cwmni dylunio ac argraffu	154	117

Mae cysylltiadau personol pob Aelod yn cael eu cofnodi yn y Gofrestr Gyhoeddus o Gysylltiadau Aelodau, yn unol â'r gyfraith a Chod Ymddygiad y Cyngor. Mae'r gofrestr ar gael ar wefan y Cyngor.

Swyddogion

Mae Uwch Swyddogion wedi datgan yn ôl y galw a lle bo'n briodol, gysylltiad neu berthynas mewn cwmni, corff gwirfoddol, elusennol, neu gyhoeddus sy'n derbyn taliadau gan y Cyngor. Cyfanswm y trafodion gyda chyrrff o'r fath yw fel a ganlyn:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Taliadau	511	335
Derbynebaw	74	0
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	162	0

Mae trafodion sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod -

Nifer yr Uwch Swyddogion yn datgan diddordeb	Llog	Talwyd		Derbyniwyd		Yn ddyledus i'r Cyngor	
		2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
1	Yn briod ag aelod o fwrdd Archwilio Cymru, Archwilydd allanol y Cyngor	0	335	0	0	0	0
1	Cyfarwyddwr Arweiniol Bwrdd Rheoli'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol (GwE)*	511	0	74	0	162	0

*Mae symiau mwy na £1miliwn a dderbyniwyd ar ffurf grantiau gan Lywodraeth Cymru, a weinyddir gan GwE, i'w gweld yn Nodyn 18 (Grant Amddifadedd Disgyblion, Grant Gwella Addysg a Chyfraniadau GwE).

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r holl ddatganiadau gan Uwch Swyddogion yn cael eu cefnogi gan gofnodion yn y gofrestr buddiannau ar gyfer Uwch Swyddogion sy'n galluogi'r Cyngor i gymryd camau priodol i reoli'r buddiannau

Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT)

Mae nifer o Aelodau ac Uwch Swyddogion diddordeb mewn grwpiau cymunedol lleol sy'n cyfranogi yng nghynllun CAT y Cyngor. Mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae'r asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor a gyda gwerth net ar bapur cyfun o £10,476mil (£9,461mil yn 2020/21).

Mewn rhai amgylchiadau mae'r Cyngor wedi, neu'n bwriadu, cyhoeddi grantiau cyfalaf ar gyfer unrhyw waith cyfalaf angenrheidiol. Y trafodion gyda'r grwpiau hyn yw:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Grantiau a ddyfarnwyd	335	328
Taliadau	48	399
Derbynebaw	0	104
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	4	140
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	3	13

Rhodddwyd ac ad-dalwyd £100mil yn ystod 2020/21 at ddibenion llif arian i un grŵp cymunedol.

Mae trafodion sy'n fwy na £100mil i'w gweld isod –

Nifer yr Uwch Swyddogion yn datgan diddordeb	Llog		Grantiau a dalwyd		Taliadau eraill		Yn ddyledus gan y Cyngor	
			2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
			£000	£000	£000	£000	£000	£000
1		Yn briod â chyfarwyddwr Cambrian Aquatics	152	114	11	14	4	88

Cwmnïau Cysylltiedig

Mae gan y Cyngor ddau is-gwmni dan berchnogaeth, North East Wales Homes Ltd a Newydd Arlwy a Glanhau Ltd. Mae'r rhain yn gwmnïau cyfyngedig gan gyfranddaliadau ac wedi'u cynnwys yn ffin cyfrifo grŵp yr Cyngor. Mae gan Cartrefi Newydd gyfleuster benthyca â'r Cyngor, ac ar 31 Mawrth 2022 cyfanswm hwn oedd £13,645mil (£13,249mil ar 31 Mawrth 2021).

Trafodion eraill gyda chwmnïau cysylltiedig yw:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Taliadau	7,243	7,979
Derbynebaw	427	2,326
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	182	302
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	194	279

Cronfa Bensiwn Clwyd

Y Cyngor yw'r awdurdod gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn Clwyd. Mae manylion y trafodion gyda Chronfa Bensiwn Clwyd i'w gael yng nghyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd sydd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru, Awdurdod Tân Gogledd Cymru a Chynghorau Cymuned/Tref

Comisiynwyr Trosedd ac Tân Heddlu ac Achub ac Awdurdodau yn pennu eu ffioedd eu hunain i drethdalwyr y cyngor sydd wedyn yn cael eu cynnwys yn y bil treth y cyngor – mae'r taliadau hyn yn cael eu hadnabod fel y praesept. Cyfanswm y praeseptau a dalwyd i Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru oedd £19,869mil (£18,760mil yn 2020/21).

Cyfanswm yr ardollau a dalwyd i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru oedd £ 8,282mil (£ 7,968mil yn 2020/21). Cyfanswm praeseptau yn cynnwys praeseptau mynwentydd wedi'u talu i 34 o gynghorau cymuned/tref oedd £3,122mil (£3,059mil yn 2020/21).

Trafodion eraill gyda'r cyrff hyn yw:

	Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru		Awdurdod Tân Gogledd Cymru		Cynghorau Cymuned	
	2021/22 £000	2020/21 £000	2021/22 £000	2020/21 £000	2021/22 £000	2020/21 £000
Taliadau	24	24	34	14	75	57
Derbynebaw	216	239	21	24	508	387
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	0	0	0	0	0	13
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	22	4	0	0	98	100

Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr (gweithgareddau gofal iechyd cysylltiedig):

	2021/22 £000	2020/21 £000
Taliadau	851	1,247
Derbynebaw	14,787	9,561
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	1,761	1,625
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	5,859	7,310

Cydbwyllgor Addysg Cymraeg

	2021/22 £000	2020/21 £000
Taliadau	380	403
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	347	9

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

	2021/22 £000	2020/21 £000
Taliadau	124	102
Derbynebaw	1,372	145
Symiau sy'n ddyledus gan y Cyngor	5	0
Symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor	2	452

29. FFIOEDD ARCHWILIO

Darparwyd gwasanaethau archwilio allanol gan Archwilio Cymru.

	2021/22 £000	2020/21 £000
Ffioedd ar gyfer y cyfrifon	204	197
Ffioedd ar gyfer Gwaith Archwilio Perfformiad	104	100
Ffioedd ar gyfer grantiau	37	38
	345	335

NODIADAU AR Y DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

30. DEDDF Y GWASANAETH IECHYD GWLADOL (CYMRU) 2006

Mae gan y Cyngor gytundeb gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yn unol ag Adran 33 Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006, er mwyn darparu gwasanaeth cyfarpar cymunedol integredig dan drefniant cronfa gyfun. Darperir y gwasanaeth gan staff Cyngor Sir y Fflint (fel partner lletyol) yn Uned 3, Parc Ddiwydiannol Penarlâg, Penarlâg, Sir Y Fflint.

	2021/22	2020/21
Partneriaeth	£000	£000
Gwariant Gros	1,295	1,075
Incwm Gros	(1,251)	(1,166)
(Gweddill) / diffyg ar gyfer y flwyddyn	44	(91)

Cyfraniad at y Gyllideb

Cyngor Sir y Fflint	306	302
---------------------	-----	-----

Mae Uned 3 yn eiddo i Gyngor Sir y Fflint (50.25%) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (49.75%). Mae'r safle wedi'i gynnwys ym mantolen Cyngor Sir y Fflint:-

	Gros	Net	
	£000	£000	%
Cyngor Sir y Fflint	572	558	50.25
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	567	553	49.75
	1,139	1,111	100.00

31. CYLLIDBAU CYFUN AR GYFER IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL

O dan reoliad 19(1) Rheoliadau Trefniadau Partneriaeth (Cymru) 2015, cytunwyd ar drefniant cyllideb gyfun rhwng awdurdodau lleol Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr mewn perthynas â darparu llety cartrefi gofal i bobl hŷn. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2019. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn gweithredu fel awdurdod cynnal yn ystod tymor cychwynnol y cytundeb (2019/20 i 2021/22). Mae'r trafodion ar gyfer Cyngor Sir y Fflint yn unig wedi'u cynnwys yn llinell Gwasanaethau Cymdeithasol y datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Cartrefi Gofal I Bobl Hyn		
Gwariant		
Costau'r Cartref Gofal	98,982	93,035
Cyfanswm Gwariant	98,982	93,035
 Cyllid		
Cyngor Sir Dinbych	(9,340)	(8,626)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	(14,221)	(13,106)
Cyngor Sir y Fflint	(10,095)	(9,397)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	(15,317)	(12,203)
Cyngor Gwynedd	(9,143)	(8,641)
Cyngor Sir Ynys Môn	(5,209)	(5,049)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	(35,657)	(36,013)
Cyfanswm Cyllid	(98,982)	(93,035)
(Gwarged) / Diffyg wedi'i drosglwyddo i'r Gronfa Wrth Gefn	0	0

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

32. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae Cyngor Sir y Fflint yn un o wyth phartner Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru, y partneriaid eraill yw Ynys Môn, Conwy, Sir Ddinbych, Gwynedd, Wrecsam, Powys a Ceredigion. Mae Portffolio Strydwedd a Chludiant Cyngor Sir y Fflint yn ymgymryd â gwaith cefnffyrdd ar ran Asiantaeth Cefnffyrdd Gogledd a Chanolbarth Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae ad-daliadau am waith a wnaed dan y Cytundeb Asiantaeth Priffyrdd yn dod i £3,063mil (£3,895mil yn 2020/21).

Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid i Gynghorau Cymru i ddarparu benthyciadau ailgylchu o dan y Cynllun Troi Tai yn Gartrefi er mwyn atgyweirio eiddo sydd wedi bod yn wag tymor hir, gyda'r nod o gael defnydd ohonyn nhw unwaith eto. Cant eu trin fel trefniadau asiantaeth yn Natganiad Cyfrifon y Cyngor. Rhoddwyd cyfran o'r arian am byth i'r Cyngor. Mae cyllid hefyd wedi'i ddarparu yn ymwneud a Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag ar gyfer gwaith gwneud eiddo preswyl yn saff, cynnes ac/neu ddiogel, a'r arian i'w ddychwelyd rhwng 9 ac 13 mlynedd. Maen arian ychwanegol hefyd wedi'i dderbyn i gefnogi adfywio canol y dref yn Sir y Fflint. Dylid dychwelyd yr arian hwn ymhen 14 mlynedd

	Benthyciadau a roddwyd		Ad-dalwyd	
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
	£000	£000	£000	£000
Troi Tai yn Gartrefi - Cyfran 1af	5	0	250	18
Gwella Tai a Benthyciad Eiddo Gwag	233	372	65	220
Adfywio Canol y Dref	0	0	0	0

Mae Cyngor Sir y Fflint yn gweithredu fel asiant ar ran cwmnïau yn casglu ffioedd dŵr a charthffosiaeth gan denantiaid sy'n byw mewn tai sy'n eiddo i'r Cyngor. Mae Cyngor Sir y Fflint hefyd yn casglu yswiriant cynnwys tŷ ar gyfer eiddo tenantiaid os ydynt yn dymuno. Mae'r Cyngor hefyd yn asiant ar gyfer casglu ffioedd gwresogi gan denantiaid sy'n byw mewn adeiladau cymunedol sy'n eiddo i'r Cyngor.

Ffioedd	Casglwyd	
	2021/22	2020/21
	£000	£000
Dŵr a Charthffosiaeth	2,923	2,949
Yswiriant Cynnwys Aelwydydd	66	70
Gwresogi	120	136

Gweithredoedd y Cyngor fel asiant ar ran rhanbarth Gogledd Cymru ar gyfer y grantiau canlynol. Y gyfran o bob grant yn ymwneud â Chyngor Sir y Fflint ac wedi'i gynnwys yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Cyngor Dangosir hefyd. Yn ogystal â'r £14,294mil (£10,893mil 2020/21) o gyllid a dderbyniwyd ar gyfer y Cynllun Argyfwng Bws, roedd £4,175mil wedi'i ddygwyl ymlaen o 2020/21 fel derbynneb ymlaen llaw. Roedd £16,128mil o'r arian hwn heb ei wario ac mae wedi'i ddygwyl ymlaen ym Mantolen y Cyngor fel derbynneb ymlaen llaw. Wedi'i gynnwys yn y cyllid Profi, Olrhain, Diogelu o £8,664mil mae £489mil o gyllid heb ei wario sydd wedi'i ddygwyl ymlaen o 2020/21 fel derbynneb ymlaen llaw.

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Cyfran CSFf		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
Grant Cefnogi Gwasanaethau Bysiau	Cymorth i wasanaethau bws a chludiant cymunedol.	6,150	6,314	558	558	47	46
Grantiau penodol COVID-19							
Cynllun Brys ar gyfer Bysiau	Cadw gweithredwyr bysiau lleol mewn busnes yn ôl referniw a gollwyd oherwydd y pandemig.	14,294	10,893	388	1,528	18	25
GIG – Profi, Olrhain, Diogelu	Sicrhau y gellir profi pobl yn gyflym ac olrhain cyswllt diweddar gydag unrhyw un sy'n profi'n positif.	8,664	3,630	2,154	945	134	115

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae Cyngor Sir y Fflint hefyd yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru, wrth dderbyn a dosbarthu grantiau amrywiol. Crynhoir y rhain yn y tabl isod:

Teitl y grant	Disgrifiad	Arian a dderbyniwyd		Tâl gweinyddu a dderbyniwyd	
		2021/22 £000	2020/21 £000	2021/22 £000	2020/21 £000
Grant Gofal Plant	Cyllid i ddarparu gofal plant am ddim i rieni sy'n gweithio a gyda phlant 3-4 oed. Gweinyddwyd ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych.	8,767	6,813	292	303
<u>Grantiau penodol COVID-19</u>					
Cynllun Cymorth Gofal Plant Coronafeirws	Cyllid i ddarparu cymorth gofal plant cyn-ysgol i weithwyr allweddol a phlant diamddiffyn yn ystod pandemig COVID-19. Gweinyddwyd ar ran Sir y Fflint, Wrecsam a Sir Ddinbych.	781	2,268	0	*wedi'i gynnwys gyda chyfanswm ffieinyddol y Grant Gofal Plant
Cydnabyddiaeth Ariannol o'r Cynllun Gweithiwr Gofal Cymdeithasol	£735 (£500 2020/21) o dâl i weithwyr gofal a gyflogwyd mewn rolau cymwys.	4,084	1,850	2	1
Arian i gefnogi cartrefi gofal gyda mwy o brofi	Arian i gartrefi gofal i gefnogi addasiadau ffisegol ac ar gyfer amser staff i wneud profon COVID ychwanegol	272	81	amherthnasol	amherthnasol
Cynllun gwella'r Tâl Salwch Statudol	Ychwanegu at y Tâl Salwch Statudol i fod yn gyflog llawn i weithwyr gofal pan na allant weithio oherwydd COVID-19	207	141	amherthnasol	amherthnasol
Cynllun Taliadau Cefnogi Hunan-ynysu	Taliad o £750 (£500 2020/21) i unigolion sy'n hunan-ynysu o ganlyniad i gysylltiad/cysylltiad posibl gyda COVID-19.	1,624	245	72	36
Taliadau caledi digwyddiadau llifogydd	Taliad o £500 / £1,000 i aelwydydd a effeithiwyd gan lifogydd i'w prif fan byw tu mewn	0	44	0	amherthnasol
Grantiau Cymorth i Fusnesau - amrywiol	Grantiau i gefnogi busnesau yn ystod y cau dros gyfnod clo – swm yn seiliedig ar werth trethiannol	3,648	53,260	197	537
Grant Cychwyn Busnes Cymorth i Fusnesau	Grantiau o hyd at £2,500 ar gyfer busnesau newydd eu creu	0	233	0	amherthnasol
Cronfa Adferiad Diwylliannol Cymorth i Fusnesau – Cymorth llawrydd	£2,500 o grantiau ar gael i gefnogi gweithwyr llawrydd yn y sector ddiwylliannol a effeithiwyd gan COVID-19	68	380	amherthnasol	amherthnasol
Cronfa Cadernid Economaidd	Darparu cymorth ariannol i fusnesau sy'n wynebu heriau gweithredol ac ariannol a achosir gan y cyfyngiadau COVID-19. Roedd y gronfa yn cefnogi busnesau gyda llif arian i'w helpu i oroesi canlyniadau economaidd y cyfyngiadau ar waith.	763	0	20	0
Income loss	Colled incwm a hawliwyd ar ran Cambrian Aquatics, Hamdden a Llyfrgelloedd Aura, Arlwyo a Glanhau NEWydd, Canolfan Hamdden Treffynnon a'r Gwasanaeth Cerddoriaeth.	1,657	1,644	amherthnasol	amherthnasol
Tanwydd Gaeaf	£100 o dâl i aelwydydd cymwys i ddarparu cefnogaeth tuag at dalu eu biliau tanwydd gaeaf ar y grid.	1,323	0	126	0

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Yn ogystal â'r £3,648mil (£53,260mil 2020/21) o gyllid a dderbyniwyd ar gyfer y Grantiau Cefnogi Busnes, roedd £186mil wedi'i ddygwyl ymlaen o 2020/21 fel derbynneb ymlaen llaw. Roedd £1,259mil o'r arian hwn heb ei wario ac mae wedi'i ddygwyl ymlaen ym Mantolen y Cyngor fel derbynneb ymlaen llaw.

Rhoddodd y Cyngor hefyd 100% o ryddhad ardrethi annomestig i'r sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch. Ariannwyd y rhyddhad ardrethi hwn gan Lywodraeth Cymru ac ni effeithiwyd ar yr hyn a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardollau annomestig. Roedd y cyfanswm a dderbyniodd y Cyngor o'r gronfa ardrethi annomestig yn £51,318mil (£48,407mil yn 2020/21) ac roedd £14,532mil (£16,892mil yn 2020/21) o hwnnw'n arian i ad-dalu'r Cyngor am y rhyddhad ardrethi hwn. Derbyniodd y Cyngor £15mil (£19mil yn 2020/21) hefyd gan Lywodraeth Cymru er mwyn gweinyddu'r rhyddhad hwn.

33. CRONFEYDD ERAILL A WEINYDDIR GAN YR AWDURDOD

Mae portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol - Adran Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion yn cynnal cyfrifon banc unigol ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth sy'n byw yn y gymuned nad ydynt yn gallu ymdopi â'u materion ariannol; Cymeradwyir aelodau unigol o'r tîm Dirprwyo i weithredu fel penodwr corfforaethol gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau ar gyfer pob defnyddiwr gwasanaeth. Y cyfanswm a ddelir gan y Cyngor ar 31 Mawrth 2022 oedd £5,997mil, mewn 365 o gyfrifon ar wahân (£5,336mil mewn 356 o gyfrifon yn 2020/21).

34. DYLEDION DIGWYDDIADOL

Yn unol â darpariaethau Rhan 2A Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 a Strategaeth Archwilio Tir Halogedig y Cyngor, safleoedd yn y sir yn cael eu hystyried a bydd cyflwr pob un yn cael ei asesu maes o law. Gall yr asesiadau ddod i'r casgliad bod y Cyngor yn gyfrifol am ymgymryd ag unrhyw waith adfer angenrheidiol neu gyfran o unrhyw waith.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y bydd unrhyw daliadau a wneir yn y dyfodol gan Municipal Mutual Insurance (MMI) yn cael eu gwneud ar gyfradd ostyngedig o 75% ac mae wedi creu cronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi i ariannu'r 25% y bydd angen i'r Cyngor ei ariannu mewn unrhyw hawliad a setlir yn y dyfodol. Mae rhagweld hawliadau yn y dyfodol yn ansicr oherwydd natur ddirgel nifer yr hawliadau y mae MMI yn parhau i'w derbyn. Mae'r ardoll yn ddarostyngedig i'w adolygu o leiaf unwaith bob 12 mis gan weinyddwr y cynllun.

Sir y Fflint yw'r corff deddfwriaethol sy'n olynu Cyngor Sir Clwyd mewn unrhyw achosion yn ymwneud â honiadau o gam-drin. Mae nifer o hawliadau yn parhau i ddod gan gyn-blant mewn gofal neu blant sy'n cyrchu gwasanaethau ieuencid. Weithiau, ni all y Cyngor hawlio tâl gan yr yswirwyr a, bryd hynny, mae'n bosibl y bydd angen i'r Cyngor ariannu hawliadau llwyddiannus.

Mae nifer fach o gyn-weithwyr yn hawlio yn erbyn y Cyngor mewn Tribiwnlysoedd Cyflogaeth a bydd gwrandawladau'n digwydd yn y flwyddyn ariannol nesaf. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Mae'r Cyngor wedi sefydlu amrywiaeth o fodolau darparu gwasanaeth amgen sydd wedi cynnwys trosglwyddiad gweithwyr y cyngor i ddarparwyr gwasanaeth newydd. Mae'r Cyngor wedi rhoi gwarantau pensiwn i gwmni Newydd Catering and Clearing Ltd, Aura Leisure and Libraries Ltd, Chanolfan Hamdden Treffynnon a Theatr Clwyd Trust. Mae'r gwarantau hyn yn golygu os na all y cyrff hyn ddiwallu eu rhwymedigaethau pensiwn rywbryd yn y dyfodol, y bydd y Cyngor yn cymryd cyfrifoldeb drostynt.

Mae nifer bach o denantiaid y Cyngor yn hawlio yn ei erbyn am gyflwr gwael eu tai. Yn seiliedig ar ganlyniadau'r achosion mae'n bosibl y bydd gofyn i'r Cyngor dalu pob un, rhai neu ddim o'r hawliadau.

Ar unrhyw adeg, bydd y Cyngor a'i yswirwyr yn ymateb i nifer o hawliadau yswiriant. Efallai y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r holl hawliadau hyn, rhai ohonynt neu ddim ohonynt. Mae gan y Cyngor gronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi o'r neilltu i ariannu'r costau hyn wrth iddynt ddod yn ddyledus i'w talu.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae tenant o'r Cyngor yn hawlio mewn perthynas â phrydles un o'i eiddo masnachol. Bydd yr achos yn cael ei glywed yn y flwyddyn ariannol nesaf ac o ganlyniad mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r cyfan, rhywfaint neu dim o'r hawliad.

Mae apêl wedi'i gyflwyno i'r Cyngor mewn perthynas â rhybudd atal sŵn. Bydd yr achos yn cael ei glywed yn y flwyddyn ariannol nesaf ac o ganlyniad mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Cyngor dalu'r cyfan, rhywfaint neu dim o'r hawliad.

35. ASEDAU DIGWYDDIADOL

Mae Adran 106 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn caniatáu cytundebau cyfreithiol fel rhan o ganiatâd cynllunio sy'n ymrwymo'r datblygwr i wneud gwaith neu gyfraniadau mewn da tuag at amrywiaeth o isadeiledd neu wasanaethau. Mae cynllun tai fforddiadwy o'r enw 'Ecwiti a Rennir' yn ymrwymiad o'r fath; mae'r datblygwr yn gwneud nifer o'r eiddo ar gael i'w prynu gan y rheiny ar y gofrestr tai fforddiadwy am 70% o werth y farchnad. Mae'r 30% sy'n weddill yn cael ei drosglwyddo i'r Cyngor ar ffurf pridiant cyfreithiol yn erbyn yr eiddo. Gall perchennog y tŷ adbrynu'r cyfran y'r cyngor o 30% neu werthu'r eiddo ar unrhuw adeg yn y dyfodol. Dylid ceisio gwerthu'r eiddo yn y lle cyntaf i bobl ar y gofrestr tai fforddiadwy ond, os nad yw'r eiddo wedi'i werthu o fewn cyfnod penodol, gellir ei werthu ar y farchnad agored. Mae'n debygol y bydd y Cyngor yn cael budd o'r cytundebau hyn yn y dyfodol ar ffurf derbyniadau cyfalaf Fodd bynnag, mae'n rhaid defnyddio'r dderbynneg ar gyfer darparu tai fforddiadwy.

36. DYFARNIADAU BEIRNIADOL A RHAGDYBIAETHAU

Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon, mae'r Cyngor wedi gorfod gwneud penderfyniadau, amcangyfrifon a rhagdybiaethau ar gyfer eitemau penodol sy'n effeithio ar ei bolisiau ac wedi adrodd ar lefelau asedau, rhwymedigaethau, incwm a threuliau. Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig wedi'u seilio ar brofiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill sy'n cael eu hystyried i fod yn rhesymol ac yn cael eu defnyddio i lywio'r sail ar gyfer dyfarniadau am werthoedd cario asedau a dyledion, lle nad yw'r rhain ar gael yn rhwydd o ffynonellau eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu'r rhain â sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r amcangyfrifon cyfrifeg sylweddol o fewn y Datganiad Cyfrifon yn ymwneud ag asedau anghyfredol a lleihad mewn gwerth asedau ariannol. Mae rhagdybiaethau a thybiaethau sylfaenol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifeg sy'n ganlyniad yr asesiad o statws presennol a buddion a rhwymedigaethau a ddisgwyllir yn y dyfodol gydag asedau a rhwymedigaethau wedi eu hadlewyrchu yn addasiadau o'r swm a gynhelir o ased neu rwymedigaeth, neu raddfa defnydd ased. Mae newidiadau i amcangyfrifon cyfrifeg yn cael eu cydnabod yn y cyfnod mae'r amcangyfrif yn cael ei adolygu os yw'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod yn unig, neu yng nghyfnod yr adolygiad a chyfnodau yn y dyfodol os yw'r adolygiad yn effeithio ar gyfnodau presennol a'r dyfodol.

Y dyfarniadau cyfrifeg beirniadol nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Lefelau ariannu'r Llywodraeth yn y dyfodol a lefelau wrth gefn – mae lefel uchel o ansicrwydd ynglŷn a lefelau ariannu ar gyfer awdurdodau lleol yn y dyfodol, ac yn enwedig, derbyn refeniw penodol a grantiau cyfalaf. Mae'r Cyngor wedi neilltuo symiau mewn darpariaethau, balansau gweithio a chronfeydd wrth gefn y mae'n credu sy'n briodol yn seiliedig ar amgylchiadau lleol, gan gynnwys ei gyllideb gyffredinol, risgiau, gadernid yr amcangyfrifon cyllideb, mentrau mawr ar y gweill, rhagdybiaethau cyllideb, arian wrth gefn a darpariaethau eraill wedi'u clustnodi ac enw da'r Cyngor o ran rheolaeth ariannol.
- Darpariaethau - mae'n ofynnol i'r Cyngor fynegi barn wrth asesu a ddylai dyled bosibl gael ei chyfrif fel darpariaeth neu ddyled ddigwyddiadol. Mae'r Cyngor hefyd yn ymarfer yr hawl i gyfrifo lefel darpariaethau; maent yn cael eu mesur ar amcangyfrif gorau'r Cyngor o'r costau gofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar ddyddiad y Fantolen
- Eiddo Buddsoddi – mae'r Cyngor yn dosbarthu eiddo buddsoddi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer, fel asedau a gynhelir yn benodol ar gyfer incwm rhent neu werth cyfalaf. Mae asesu eiddo fel hyn yn golygu rhoi dyfarniadau a allai gael eu dehongli mewn gwahanol ffyrdd.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Prisiadau Asedau – mae'r Cyngor yn prisio ei Stoc Dai drwy amcangyfrif y 'Gwerth Defnydd Presennol – Tai Cymdeithasol'. Y fethodoleg prisio a gymhwyswyd yw'r Gwerth Meddiant Gwag Wedi'i Addasu (a elwir yn Ddull Goleufa). Ar hyn o bryd nid oes canllawiau yng Nghymru sy'n diffinio cydrannau'r fethodoleg hon yn benodol, mae rhai ohonynt yn dibynnu ar ddyfarniadau proffesiynol sy'n benodol i amgylchiadau lleol. Mae'r dull yn prisio'r ased yn seiliedig ar werth teg (gwerth y farchnad) gan ddybio 'meddiant gwag' yr ased sydd yna'n cael ei addasu i adlewyrchu defnydd o'r ased ar gyfer tai cymdeithasol gyda thenant cyfredol. Egwyddorion tanategol y dull hwn yw:
 - Caiff ased cynrychioladol ei defnyddio fel arfer fel sail i brisio cyfres o asedau tebyg.
 - Penderfynir ar werth teg yr ased (gwerth y farchnad) o dystiolaeth ynglŷn â gwerthiant eiddo cymharol. Mae hyn yn rhoi gwerth 'meddiant gwag'.
 - Addasir gwerth y farchnad gan ffactor i adlewyrchu'r gwahaniaeth rhwng rhenti / arenillion y sector preifat a rhenti / arenillion y sector tai cymdeithasol. Y bwriad y tu ôl i hyn yw adlewyrchu'r llifoedd arian gwahaniaethol a fyddai'n digwydd rhwng y ddau fath o landlord o ystyried fod tenant eisoes yn yr eiddo a bod unrhyw werth datblygol yn cael ei anwybyddu wrth i barhad y defnydd presennol gael ei gymryd yn ganiataol.
- Cyfrif am drefniadau sy'n cynnwys prydles (prydlesi corfforedig) - yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Mae'r Cyngor wedi adolygu'r canllaw cyfrifo addas, wedi ceisio cyngor proffesiynol, ac wedi dod i'r casgliad bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi gweithredu corfforedig.
- Trosglwyddo Asedau Cymunedol (CAT) - mae'r cynllun yn cynnwys trosglwyddo prydles (ar werth enwol) asedau penodol y Cyngor, i sefydliadau gyda phwrpas cymunedol sy'n bwriadu defnyddio'r asedau er budd y gymuned leol. Mae cytundebau'r brydles wedi'u hystyried; er bod risg a gwobrau gweithredol yn trosglwyddo i'r grŵp cymunedol, mae'r Cyngor o'r farn bod risg a gwobrau perchnogaeth yn aros gyda'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor.
- Prydlesi eiddo Theatr Clwyd a hamdden a llyfrgelloedd - yn cynnwys trosglwyddo prydles asedau Cyngor penodol i sefydliadau elusennol, nid er elw, sy'n gyfrifol am reoli Theatr Clwyd a'r mwyafrif o ganolfannau hamdden a llyfrgelloedd a oedd yn cael eu gweithredu'n uniongyrchol yn flaenorol gan y Cyngor. Ystyriwyd y cytundebau prydles; tra bod risg a budd gweithredol yn cael eu trosglwyddo i'r sefydliadau elusennol, barn y Cyngor yw bod y risg a'r budd o berchnogaeth yn parhau â'r Cyngor ac felly mae gwerth yr asedau wedi aros ar fantolen y Cyngor. Mae dosbarthiad yr asedau hefyd wedi aros yn gyson ag ymdriniaeth y flwyddyn flaenorol. Cânt eu cydnabod fel Eiddo, Offer a Pheiriannau gweithredol, sy'n unol â'r dosbarthiad mwyaf addas i ddefnyddio'r asedau wrth eu cymharu â diffiniadau eraill asedau er enghraifft asedau dros ben ac asedau buddsoddiad.

Y prif ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif a nodwyd gan y Cyngor sy'n cael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol yw:

- Rhwymedigaethau buddiannau ymddeol - Mae'r Cyngor yn cydnabod ac yn datgelu ei rwymedigaeth buddiannau ymddeol yn unol â mesur a gofynion "Buddiannau Gweithwyr" IAS 19. Mae amcangyfrif o'r dyled bensiwn net er mwyn talu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau ac amcangyfrifon cymhleth sy'n ymwneud â chyfradd y gostyngiad a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n codi, newid mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marwoldeb a'r adenillion disgwylidig ar asedau'r gronfa bensiynau. Mae cwmni o actiwariaid yn ymwneud â hyn i ddarparu cyngor arbenigol i'r Cyngor ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w defnyddio. Gall newidiadau yn y rhagdybiaethau hyn gael effaith sylweddol ar werth rhwymedigaeth buddiannau ymddeol y Cyngor. Gwelir manylion pellach sy'n asesu sensitifrwydd amcangyfrifon yn Nodyn 43.
- Lleihad yng ngwerth asedau ariannol - Mae'r Cyngor yn darparu ar gyfer lleihad yng ngwerth ei symiau derbyniadwy yn seiliedig ar oedran, math ac adennill pob dyled. Darperir ar gyfer amcangyfrif rhesymol o amhariad ar gyfer dyledion amheus a cholledion credyd disgwylidig yng nghyfrifon y Cyngor ar ddyddiad y Fantolen, fodd bynnag yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni ddim yn sicr y byddai lwfans o'r fath yn ddigonol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

- Eiddo, peiriannau ac offer - Mae asedau yn cael eu dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol ac yn adlewyrchu materion megis lefel y gwaith atgyweirio a chynnal a chadw a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â mathau unigol o asedau, cost adnewyddu a chynnal a chadw tybiedig, amcangyfrif o oes ddefnyddiol heb ddarford yr ased.
- Defnyddir technegau prasio i bennu gwerth teg asedau dros ben, asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu ac eiddo buddsoddi. Mae hyn yn cynnwys datblygu amcangyfrifon a thybiaethau sy'n cyd-fynd â sut y byddai cyfranogwyr y farchnad yn prasio asedau tebyg. Cyhyd ag sy'n bosibl, mae tybiaethau'n seiliedig ar ddata gweladwy. Os nad oes data gweladwy ar gael defnyddir y wybodaeth orau sydd ar gael. Gan hynny, gall gwerthoedd teg amcangyfrifol amrywio o brisiau gwirioneddol a fyddai'n cael eu cyflawni mewn trafodion hyd braich ar y dyddiad adrodd.
- Rwsia yn ymosod ar Wcráin - o fis Chwefror 2022, mae'r gwrthdaro Rwsia/Wcráin wedi cyfrannu at anwadalrwydd yn y farchnad ariannol, ansicrwydd yn rhagolygon yr economi, amharu ar y gadwyn gyflenwi a phrisiau ynni uwch. Mae effaith prasio rhwymedigaeth pensiwn y Cyngor yn ansicr a bydd yn cael ei adolygu yn rheolaidd dros y misoedd i ddod. Mae manylion pellach effaith y gwrthdaro ar brisio'r pensiwn ar gael yn Nodyn 43.
- COVID-19 a Phrydain yn gadael yr Undeb Ewropeaidd - mae pandemig COVID-19 a Phrydain yn gadael yr Undeb Ewropeaidd yn parhau i greu ansicrwydd yng ngwerth asedau'r Cyngor a rhwymedigaeth pensiwn ym Mantolen y Cyngor. Ar hyn o bryd nid oes digon o wybodaeth i ddynodi y gallai hyn amharu ar asedau'r Cyngor neu fod y gyfradd ostyngiad a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r atebolrwydd pensiwn allai fod angen ei newid. Caiff hyn ei adolygu'n rheolaidd.

37. DARPARIAETH AR GYFER AD-DALU BENTHYCIADAU ALLANOL

Mae Adran 22 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid a Chyfrifo Cyfalaf) (Cymru) (Diwygiad) 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi isafswm darpariaeth refeniw o'r neilltu mewn perthynas ag ariannu gwariant cyfalaf a grëwyd y flwyddyn honno neu mewn unrhyw flwyddyn ariannol cyn y flwyddyn honno.

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Cronfa'r Cyngor	4,434	4,369
Cyfrif Refeniw Tai	1,559	2,691
Neilltuwyd o'r Derbyniadau Cyfalaf	185	109
	<u>6,178</u>	<u>7,169</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

38. GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Mae cyfanswm y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn a ddengys yn y tabl isod (gan gynnwys gwerth yr asedau a gafaelwyd dan brydlesi ariannol), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Pan ariennir gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau i referniw gan fod asedau'n cael eu defnyddio gan yr Cyngor, mae'r gwariant yn golygu bod cynnydd yn y gofyniad cyllido cyfalaf, mesuriad o'r gwariant cyfalaf a wnaed yn hanesyddol gan yr Cyngor nad yw wedi'i ariannu eto. Roedd gofyniad cyllid cyfalaf y Cyngor ar 31 Mawrth 2022 yn £352,570mil (£351,703mil 31 Mawrth 2021).

	2021/22 £000	2020/21 £000
Buddsoddiad Cyfalaf		
Eiddo, peiriannau ac offer	62,901	55,001
Eiddo Buddsoddi	41	24
REFCUS	4,965	7,891
	67,907	62,916
Ffynonellau Cyllid		
Derbyniadau cyfalaf	0	(5,126)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(42,476)	(36,147)
Cronfeydd Cyfalaf / CERA	(18,385)	(13,068)
	(60,861)	(54,341)
Cynnydd/(Ileihad) yn y gofyniad cyllido cyfalaf	7,046	8,575
Cynnydd mewn benthyca â chymorth	4,040	4,073
Cynnydd mewn benthyca arall (digymorth)	3,006	4,502
	7,046	8,575

39. YMRWYMIADAU CYFALAF YN Y DYFODOL

Ar 31 Mawrth 2022, mae'r Awdurdod wedi ymrwmo i nifer o gontractau ar gyfer adeiladu neu wella Eiddo, Offer a Chyfarpar yn 2022/23 a'r blynyddoedd i ddod. Mae'r prif ymrwymadau, sy'n fwy na £1miliwn, i'w gweld isod:

Manylion Y Contract	Swm y contract £000	Taliadau hyd 31/03/22 £000	Balans yn Eithriadol £000
Cronfa'r Cyngor			
PV solar yn Fflint a Cei Connah.	3,169	2,656	513
Ailwampio Tŷ Nyth ar gyfer darparu canolfan asesiad preswyl plant	1,612	371	1,241
Ysgol Glanrafon, yr Wyddgrug – Estyniad ac Ail fodelu	4,255	3,514	741
Darparu Cyfleusterau Gofal Plant Blynyddoedd Cynnar	7,118	4,648	2,470
B5129 – Cynllun Lon Fysiau Shotton.	3,735	15	3,720
	19,889	11,204	8,685
Cyfrif Refeniw Tai			
SHARP			
- Ffordd Hiraethog & Ffordd Pandarus, Mostyn	4,958	1,851	3,107
	4,958	1,851	3,107
	24,847	13,055	11,792

Yn ogystal â'r ymrwymadau a restrwyd yn y tabl uchod, mae gan y Cyngor nod strategol o fodloni targed Llywodraeth Cymru i gael holl dai cymdeithasol i Safon Ansawdd Tai Cymru (SATC) erbyn 2022. Mae cynlluniau gwaith SATC y Cyngor yn unol â'r Strategaeth Rheoli Asedau wedi cael eu tendro ac mae atodlenni prisio wedi cael eu cytuno gyda chontractwyr. Nid yw'r Cyngor o dan unrhyw ymrwymiad i adnewyddu unrhyw nifer o dai ym amodol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

40. PRYDLESU

Rhenti Prydlesai

Prydlesi Ariannol

Mae'r Cyngor wedi caffael nifer o gerbydau ac offer dan brydlesi ariannol. Mae'r asedau a gafaelwyd dan y prydlesi hyn wedi'u cynnwys fel eiddo, peiriannau ac offer yn y fantolen ar y swm net o £2,594mil (£3,139mil 2020/21).

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i dalu'r isafswm dan y prydlesi hyn, sy'n cynnwys setliad o'r ddyled hirdymor ar gyfer y llog yn yr eiddo, peiriannau ac offer a gafaelwyd gan y Cyngor, a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan y Cyngor yn y dyfodol tra bydd y ddyled yn ddyledus. Mae isafswm taliadau prydles yn cynnwys y symiau canlynol:

	31 Mawrth 2022	Ad-dalwyd	Newydd	31 Mawrth 2021
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau prydles ariannol (gwerth net presennol yr isafswm taliadau prydles):				
Cyfredol	591	4	0	587
Anghyfredol	2,748	(591)	0	3,339
	<u>3,339</u>	<u>(587)</u>	<u>0</u>	<u>3,926</u>
Costau cyllid sy'n daladwy yn y blynyddoedd i ddod	799	(324)	0	1,123
Isafswm taliadau prydles	<u>4,138</u>	<u>(911)</u>	<u>0</u>	<u>5,049</u>

Isafswm taliadau prydles - y swm lleiaf y disgwylir i brydlesai dalu ar brydles yn ystod oes y brydles

Rhwymedigaeth prydles ariannol - elfen gyfalaf yr isafswm taliadau prydles

Costau cyllid - elfen log yr isafswm taliadau prydles

Bydd isafswm taliadau prydles a dyledion prydles ariannol yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

	Isafswm Taliadau Prydles		Rhwymedigaethau Prydles Ariannol	
	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000	£000	£000
Dim mwy nag un flwyddyn	864	911	591	587
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	3,169	3,342	2,645	2,581
Mwy na phum mlynedd	105	796	103	758
	<u>4,138</u>	<u>5,049</u>	<u>3,339</u>	<u>3,926</u>

Prydlesi Gweithredu

Mae rhent prydles gweithredol a dalwyd wedi eu manylu isod:

	2021/22	2020/21
Dosbarthiad Asedau	£000	£000
Tir	67	59
Adeiladau	159	161
Contract Fflyd EFS	3,025	3,024
Cerbydau, peiriannau ac offer	565	554
	<u>3,816</u>	<u>3,798</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae ffigurau 2021/22 a 2020/21 ar gyfer cerbydau, peiriannau ac offer yn cynnwys les ychwanegol a nodwyd yn ystod gwaith paratoi ar gyfer mabwysiadu safon cyfrifo newydd, Lesoedd SAARh16 Oherwydd pandemig coronafeirws nid fu'n ymarferol penderfynu a ddylid dosbarthu unrhyw un o'r cytundebau hyn fel les ariannol.

Y taliadau prydles isafswm yn y dyfodol sy'n ddyledus dan brydlesi gweithredu yw:

	Tir £000	Adeiladau £000	Contract Fflyd EFS £000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £000	Cyfanswm £000
Dim mwy nag un flwyddyn	40	143	3,023	447	3,653
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	155	246	1,540	774	2,715
Mwy na phum mlynedd*	1,202	954	0	714	2,870
	1,397	1,343	4,563	1,935	9,238

* Cyfrifir unrhyw gyntdeb penagored hyd at 2033/34 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Yn ystod 2016/17, gwnaeth y Cyngor drefniant lle byddai cyflenwad a gwaith cynnal a chadw pob cerbyd, ynghyd â rheoli fflyd, yn cael eu gwneud gan Wasanaethau Fflyd Hanfodol (EFS). Ystyrir bod y trefniant hwn yn cynnwys prydlesi corfforedig, felly mae taliadau i'r EFS yn cael eu cynnwys yn y ffigurau uchod. Nid yw'n cael ei ystyried yn ymarferol hollti'r rhaniadau yn elfennau prydles ac nid yn brydles, felly mae cyfanswm y taliadau'n cael eu dangos. Mae'r ffigurau wedi'u haddasu i adlewyrchu'r ffaith bod EFS yn ad-dalu'r Cyngor o dan y trefniant hwn, ar gyfer prydlesi presennol cerbydau nes iddynt ddod i ben.

Rhenti Prydleswr

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Cyngor yn prydlesu eiddo dan brydlesi gweithredu. Yn 2021/22, cyfanswm y rhenti prydlesi a dderbyniwyd oedd £2,467mil (£2,042mil yn 2020/21).

Yr isafswm taliadau prydles sy'n dderbyniadwy dan brydlesi gweithredu yn y dyfodol yw:

	Tir £000	Adeiladau £000	Cyfanswm £000
Dim mwy nag un flwyddyn	367	1,961	2,328
Mwy nag un flwyddyn ond dim mwy na phum mlynedd	1,443	7,457	8,900
Mwy na phum mlynedd*	20,381	13,154	33,535
	22,191	22,572	44,763

* Cyfrifir unrhyw gyntdeb penagored hyd at 2033/34 yn unol ag oes cyfartalog cyffredinol y prydlesi hiraf

Prydlesi Ariannol

Nid yw'r Cyngor yn darparu prydles ar unrhyw eiddo ar brydles ariannol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

41. SAFONAU CYFRIFO SYDD WEDI'U CYFLWYNO OND HEB EU MABWYSIADU ETO

The Mae'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y DU 2022/23 wedi cyflwyno'r newidiadau, y diwygiadau a'r dehongliadau canlynol i'r safonau cyfredol. Maent yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifyddu'r Cyngor y dechrau ar neu ar ôl 1 Ebrill 2022 neu gyfnodau diweddarach ac efallai y bydd angen newidiadau i bolisiau cyfrifyddu yng nghyfrifon y flwyddyn nesaf, ond mae'r Cyngor wedi penderfynu peidio'u mabwysiadu nhw'n gynnar.

- IFRS 16 (Prydlesi) – yn orfodol ar gyfer cyfnodau cyfrifeg ar neu ar ôl 1 Ebrill 2024. Mae'r Cyngor wedi penderfynu peidio mabwysiadu IFRS 16 yn 2022/23 ac felly nid oes angen datgelu yn natganiadau ariannol 2021/22
- IFRS 1 (mabwysiadu am y tro cyntaf) – newid yn ymwneud â gweithrediadau tramor o is-gwmniau a feddiannwyd yn newid i IFRS.
- IFRS 37 (contractau beichus) – yn egluro bwriad y safon
- IFRS 16 (Prydlesi) – newid yn dileu enghraifft gamarweiniol na chyfeiriwyd ati yn y deunydd Cod.
- IAS 41 (Amaeth) – un o nifer fach o IFRS a ddisgwylir iddynt fod yn berthnasol i awdurdodau lleol mewn amgylchiadau cyfyngedig yn unig.
- Eiddo, Peiriannau ac Offer Symud ymlaen cyn defnydd arfaethedig (Newidiadau i IAS 16).

Nid oes disgwyl i'r newidiadau hyn gael effaith faterol ar ddatganiadau ariannol y Cyngor.

42. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae offerynnau ariannol sydd wedi'u cynnwys ar y fantolen yn cynnwys y dyledion ariannol a'r asedau canlynol:

Mae credydwr byrdymor (nodyn 17) yn cynnwys £33,181mil arall (2020/21 £18,146mil) nad yw'n cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol. Nid oes unrhyw greddydwyr hirdymor yn cwrdd â'r diffiniad angenrheidiol i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

Mae credydwr byrdymor (nodyn 13) yn cynnwys £56,141mil ychwanegol (2020/21 £54,999mil) nad yw'n cwrdd a'r diffiniad sydd ei angen i'w gynnwys fel offeryn ariannol.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Tymor Hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i amortieiddio				
Prif	289,517	283,934	15,158	63,083
Llog a Gronnwyd	0	0	2,878	2,877
Fenthyciadau	<u>289,517</u>	<u>283,934</u>	<u>18,036</u>	<u>65,960</u>
Dyled arian parod	0	0	2,138	4,827
Arian parod ac arian cyfwerth ag	0	0	2,138	4,827
Phrydlesau Ariannol	<u>2,748</u>	<u>3,339</u>	<u>591</u>	<u>587</u>
Dyledion gohiriedig	<u>2,748</u>	<u>3,339</u>	<u>591</u>	<u>587</u>
Costau Ol-ofal Tirlenwi	957	966	45	65
Cysylltiedig â'r Gweithiwr	0	0	0	0
Buddion Terfynu	0	0	0	77
Asesiadau Ariannol	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>750</u>
Darpariaethau	<u>957</u>	<u>966</u>	<u>45</u>	<u>892</u>
Masnachu Derbyniadwy	0	0	29,841	23,565
O Fewn Credydwyr	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>29,841</u>	<u>23,565</u>
Cyfanswm Dyledion Ariannol	<u>293,222</u>	<u>288,239</u>	<u>50,651</u>	<u>95,831</u>
Asedau ariannol ar gost wedi'i amortieiddio				
Prif	3,730	3,592	5,000	10,000
Llog a Gronnwyd	0	0	1	0
Buddsoddiadau	<u>3,730</u>	<u>3,592</u>	<u>5,001</u>	<u>10,000</u>
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	45,651	41,784
Llog a Gronnwyd	0	0	144	126
Arian parod a chywerthoedd arian parod	0	0	45,795	41,910
Symiau Masnachu Derbyniadwy	48	47	15,268	18,759
Benthyciadau	<u>12,002</u>	<u>11,769</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
O Fewn Dyledwyr	<u>12,050</u>	<u>11,816</u>	<u>15,268</u>	<u>18,759</u>
Cyfanswm yr Asedau Ariannol	<u>15,780</u>	<u>15,408</u>	<u>66,064</u>	<u>70,669</u>

Yn y llinell Arian a Cyfwerth ag Arian ar y fantolen mae asedau a dyledion ariannol yn cael eu gosod yn erbyn:-

	31 Mawrth 2022	31 Mawrth 2021
	Net	Net
	Total	Total
	£000	£000
Asedau ariannol-cyfrifon banc mewn credyd	45,795	41,910
Rhwymedigaethau ariannol - gorddrafft arian parod	(2,138)	(4,827)
Adroddwyd sefyllfa net ar y Fantolen	<u>43,657</u>	<u>37,083</u>

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Benthyciadau Meddal Matero

Benthyciadau meddal yw'r rhai hynny a roddir ar gyfraddau is na'r farchnad i gefnogi blaenoriaethau gwasanaeth y Cyngor. Ystyrir bod y benthyciadau i NEW Homes i adeiladu cartrefi fforddiadwy i'w rhentu yn Sir y Fflint yn fenthyciadau meddal. Y symudiadau ym malansau benthyciadau meddal materol yn ystod y flwyddyn yw:

	2021/22	2020/21
	£000	£000
Swm dwyn ymlaen agoriadol benthyciadau meddal	9,893	6,915
Benthyciadau newydd a wnaed yn y flwyddyn	582	3,959
Addasiad gwerth teg ar adnabyddiad cychwynnol	(138)	(964)
Llog wedi cronni	5	22
Symiau a ad-dalwyd	(185)	(109)
Symudiadau mewn symiau disgownt	102	70
	10,259	9,893

Cafodd benthyciadau meddal eu prasio drwy roi disgownt ar y taliadau cytundebol ar gyfradd amcangyfrifedig y farchnad ar gyfer benthyciad tebyg. Pennwyd cyfradd llog y farchnad gan ddefnyddio arweiniad Cymorth Gwladwriaethol y Comisiwn Ewropeaidd.

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr mewn perthynas ag offerynnau ariannol fel a ganlyn:

	2021/22		2020/21	
	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol	Rhwymedigaethau Ariannol	Asedau Ariannol
	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig £000	£000	Mesurir ar Gost Amorteiddiedig £000	£000
Treuliau llog	(13,674)	0	(13,852)	0
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg	(13,674)	0	(13,812)	0
Incwm llog	0	550	0	469
Llog ac incwm buddsoddiadau	0	550	0	492
Elw/(colled) net ar gyfer y flwyddyn	(13,674)	550	(13,852)	469

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Gwerth teg asedau a dyledion ar gost wedi'i hamorteiddio

Caiff asedau ariannol a'r holl rwymedigaethau ariannol nad ydynt yn deilliadol eu cario yn y Fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio. Amcangyfrifwyd gwerthoedd teg rhwymedigaethau ariannol yn y tabl isod drwy gyfrifo gwerth presennol net y llifau arian cytundebol sy'n weddill ar 31 Mawrth 2022, gan ddefnyddio'r dulliau a'r rhagdybiaethau canlynol:

- Mae benthyciadau gan y Cyngor wedi'u prisio drwy ostwng llifoedd arian parod cytundeb dros oes gyfan yr offeryn, ar gyfradd addas y farchnad ar gyfer benthyciadau awdurdod lleol.
- Mae cyfraddau gostyngiad ar gyfer benthyciadau "Dewis Rhoddw'r Benthyciadau Dewis Benthycwr" wedi eu gostwng i adlewyrchu gwerth y dewisiadau creiddiol. Mae maint y gostyngiad wedi ei gyfrifo yn defnyddio meddalwedd perchnogol.
- Mae gwerthoedd teg ymrwymadau prydlesau ariannol wedi'u cyfrifo drwy ostwng llifoedd arian dan gyfundeb yn yr arenillion bond corfforaethol ar y raddfa AA briodol.
- Nid oes unrhyw ad-daliad neu amhariad buan wedi'i gydnabod ar gyfer unrhyw offeryn ariannol.
- Tybir bod gwerth teg offerynnau tymor byr, yn cynnwys y fasnach sy'n daladwy a'r symiau sy'n dderbyniadwy, yn frasamcan i'r swm i'w gario, o ystyried yr amgylchedd cyfradd log sefydlog ac isel.

Cyfrifir gwerthoedd teg fel a ganlyn, yr hierarchaeth gwerth teg yn cael ei esbonio o fewn polisïau cyfrifyddu Cyngor

	Lefel Gwerth Teg	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
		Swm i'w gario	Gwerth Teg	Swm i'w gario	Gwerth Teg
		£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau Ariannol					
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	2	270,910	339,304	264,924	377,486
LOBO	2	18,950	24,992	18,950	27,586
Symiau Taladwy Brydles	3	3,339	3,864	3,926	3,817
		293,199	368,160	287,800	408,889
Asedau ariannol					
Tystysgrifau Adneuron	2	0	0	0	0

Mae gwerth teg Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus yn uwch na'r swm a gariwyd oherwydd bod portffolio benthyciadau'r Cyngor yn cynnwys nifer o fenthyciadau sefydlog lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn uwch na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r ymrwymiad hwn i dalu llog uwch na chyfraddau presennol y farchnad yn cynyddu'r swm y byddai'n rhaid i'r Awdurdod ei dalu petai'r benthyciwr yn gofyn neu'n cytuno i ad-dalu'r benthyciad yn gynt. Mae'r un peth yn wir am LOBO, gyda chyfraddau llog uwch na chyfraddau Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar ddyddiad y fantolen, gan arwain at werth teg uwch.

Mae'r Cyngor yn derbyn Benthyciadau gan y cynllun Salix Energy Efficiency a ddarperir gan Lywodraeth Cymru mewn partneriaeth â Salix Finance a'r Ymddiriedolaeth Garbon i ddarparu benthyciadau di-log. Nid yw'r Cyngor yn cyfrif y benthyciadau hyn fel benthyciadau meddal oherwydd nid yw'r addasiad gwerth teg yn sylweddol. Defnyddiwyd y dull hwn hefyd ar gyfer benthyciadau eraill Llywodraeth Cymru.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Datgelu natur a maint y risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol

Mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Chod Ymarfer Rheoli Trysorlysoedd CIPFA a Chod Darbodus ar gyfer Cyllid Cyfalaf mewn Awdurdodau Lleol, y ddau wedi'u hadolygu yn Rhagfyr 2017.

Yn unol â Chod Rheoli Trysorlys, mae'r Cyngor yn cymeradwyo Strategaeth Rheoli Trysorlys cyn dechrau bob blwyddyn ariannol. Mae'r Strategaeth yn amlinellu'r paramedrau ar gyfer rheoli'r risgiau sy'n gysylltiedig ag offerynnau ariannol. Mae'r Cyngor hefyd yn cynhyrchu Ymarferion Rheoli Trysorlys sy'n manylu ar y trefniadau ymarferol i'w dilyn er mwyn rheoli'r risgiau hyn.

Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn cynnwys Strategaeth Fuddsoddi yn unol â Chanllaw i Lywodraeth Leol ar Fuddsoddi, gan Lywodraeth Cymru. Mae'r Canllaw yn amlygu y dylid rhoi blaenoriaeth i sicrwydd a hylifedd, yn hytrach na chynnyrch. Mae Strategaeth Rheoli Trysorlys y Cyngor a'u Ymarferion Rheoli Trysorlys yn gobeithio cyflawni cydbwysedd addas rhwng risg a dychwelyd a chost. Mae'r arferion yn cynnwys risgiau ariannol megis, Risg Credyd, Risg Hylifedd a Risg Marchnad.

Mae gweithgareddau'r Cyngor yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg credyd - y posibilrwydd y bydd partïon eraill yn methu talu'r symiau sy'n ddyledus i'r Cyngor
- Risg hylifedd - y posibilrwydd na fyddai gan yr Cyngor gyllid i gadw ei ymrwymadau i wneud taliadau
- Risg y farchnad - y posibilrwydd y gallai'r Cyngor wynebu colled ariannol o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risg gyffredinol yr Cyngor yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy marchnadoedd ariannol ac yn ceisio lleihau'r effeithiau posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu gwasanaethau. Mae rheoli risg yn cael ei wneud gan dîm trysorlys canolog, dan bolisiau a gymeradwyr gan Gyngor Sir y Fflint yn y Datganiad a Strategaeth Polisi. Mae Sir y Fflint yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risg cyffredinol, yn ogystal â pholisiau ysgrifenedig ar feysydd penodol fel risg cyfraddau llog, risg credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risg - Dyledion

Caiff y Cyngor gyllid hirdymor drwy fenthyca gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus neu'r farchnad drwy LOBO.

- Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus – Mae'r ddyled hon ar gyfradd sefydlog, felly mae perygl cyfradd llog. Os bydd y cyfraddau'n disgyn yn y dyfodol, bydd y Cyngor yn talu mwy na chyfradd bresennol y farchnad, ond, ystyrir ei bod yn fwy o fudd cael sicrwydd cyllideb ar daliadau llog y dyfodol mewn amgylchedd cyfradd llog isel. Mae dewis yn y Strategaeth Rheoli Trysorlys i gael dyled newidiol £100m os credir fod hynny'n briodol. Rheolir risg hylifedd drwy'r proffil aeddfedu dyled a dangosydd darbodus nad yw'n caniatáu mwy nag 20% o ddyled i gyrraedd aeddfedrwydd mewn unrhyw flwyddyn.
- LOBO - Mae gan bob LOBO gyfradd llog sefydlog rhwng 12 a 23 mis ac yna gyfradd sefydlog pellach ar gyfer y cyfnod y benthyciad. Fodd bynnag gall y benthyciwr alw'r benthyciad yn ôl ar ôl cyfnod penodol o amser. Defnyddir LOBO oherwydd bod ganddynt gyfradd llog is na Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a chaiff hyn ei gydbwysu yn erbyn y risgiau o ran cyfraddau'n codi a gorfod ad-dalu'r benthyciad, sy'n arwain at risg ail-ariannu ar adeg o gyfraddau llog uwch. Mae swm LOBO wedi'i gyfyngu i £100miliwn o fenthyca hirdymor.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Risgiau - Benthyciadau a Symiau Derbyniadwy

Buddsoddiadau Hirdymor -

- Cyfeirir at fuddsoddiadau o fwy na 1 blwyddyn fel buddsoddiadau amhenodol oherwydd y risg ychwanegol o ran cyfraddau llog. Mae terfyn o £5miliwn ar gyfer buddsoddiadau hirdymor a gweithdrefnau ychwanegol i'w hawdurdodi gan y Rheolwr Cyllid Corfforaethol.
- Mae adneuron gyda banciau a chymdeithasau adeiladu yn cynnwys rhywfaint o risg credyd ac mae hyn yn cael ei reoli yn defnyddio tri asiantaeth sgorio. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r meini prawf canlynol, ac mae buddsoddiadau yn cael eu gwneud yn amodol ar y cyfyngiadau ariannol a'r cyfyngiadau amser a ddangosir.

Sector	Terfyn amser	Terfyn cyd-barti	Terfyn sector
Llywodraeth y DU	50 mlynedd	Diderfyn	n/a
Awdurdodau lleol ac endidau eraill y llywodraeth	25 mlynedd	£3miliwn	Diderfyn
Buddsoddiadau sicredig*	25 mlynedd	£3miliwn	Diderfyn
Banciau (ansicredig)*	13 mis	£2miliwn	Diderfyn
Cymdeithasau adeiladu (ansicredig)*	13 mis	£2miliwn	Diderfyn
Darparwyr cofrestredig (ansicredig)*	5 mlynedd	£2miliwn	Diderfyn
Cronfeydd marchnad arian*	n/a	£3miliwn	Diderfyn
Cronfeydd cyfun strategol	n/a	£1miliwn	£5miliwn
Ymddiriedolaethau buddsoddi eiddo tiro	n/a	£1miliwn	£1miliwn
Buddsoddiadau eraill*	5 mlynedd	£2miliwn	£10miliwn

*Isafswm Statws Credyd: Bydd buddsoddiadau'r Trysorlys yn y sectorau sydd wedi'u marcio â seren yn cael eu gwneud dim ond gydag endidau nad yw eu statws credyd hirdymor isaf a gyhoeddwyd yn is nag A-. Os yw ar gael, defnyddir y statws credyd sy'n berthnasol i'r buddsoddiad penodol neu ddsbarth penodol o fuddsoddiad, fel arall defnyddir statws credyd y cyd-barti. Fodd bynnag, nid yw penderfyniadau buddsoddi fyth yn cael eu gwneud ar sail statws credyd yn unig, a bydd yr holl ffactorau perthnasol eraill gan gynnwys cyngor allanol yn cael eu hystyried.

Mae dadansoddiad yn dangos, petai cyfraddau llog yn codi 1%, y byddai'r effaith ariannol yn golygu incwm o £502mil mewn buddsoddiadau. Petai cyfraddau yn gostwng 1%, byddai'r un swm yn cael ei golli.

Symiau derbyniadwy eraill –

Mae'n ofynnol i gwsmeriaid wneud trefniadau i dalu arian sy'n ddyledus i'r Cyngor, ar sail eu gallu i dalu. Gofynnir i gwsmeriaid lenwi ffurflen asesiad ariannol a chadarnhau'n ysgrifenedig y swm y cytunwyd arno a'r dyddiad y bydd y trefniant yn dechrau. Mae gofyn iddynt hefyd roi gwybod i swyddogion y Cyngor am amgylchiadau mewn perthynas â'u gallu i dalu y maent yn dymuno i'r swyddogion eu hystyried wrth gynnal yr asesiad.

Benthyciadau i Is-gwmnïau

Mae'r Cyngor wedi ymrwmo i ddarparu tai newydd fforddiadwy ledled y Sir i fynd i'r afael â'r diffyg tai. Mae benthyciad wedi'i ganiatáu i NEW Homes i adeiladu tai fforddiadwy i'w gosod ar rent yn y Fflint ar gyfraddau llog is na'r farchnad. Bydd y benthyciad yn cael ei ad-dalu o renti. Mae NEW Homes yn eiddo llwyr i'r Cyngor ac mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros ei weithredoedd, gyda'r Cabinet yn gorfod cymeradwyo ei gynllun busnes bob blwyddyn. Mae'r holl asedau sy'n eiddo i NEW Homes yn cael eu darparu fel sicrwydd yn erbyn y benthyciad ac ar ddyddiad y fantolen roedd gwerth yr asedau'n fwy na'r benthyciad. Mae hyn oll yn lliniaru y erbyn y risg credyd posibl pe na bai NEW Homes yn cyflawni ei ddyletswydd i ad-dalu'r benthyciad.

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

43. PENSIYNAU

Pensiynau – Athrawon

Mae athrawon a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon; cynllun aml-gyflogwr â buddion diffiniedig sy'n darparu buddion penodol i athrawon ar eu hymddeoliad. At ddibenion cyfrifyddu caiff ei drin fel cynllun cyfraniadau diffiniedig gan nad yw'r Cyngor yn gallu nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau gyda digon o ddibynadwyedd. Nid yw'r Cynllun wedi'i gyllido ac mae'r Adran Addysg yn defnyddio cronfa ddybiannol i gyfrifo cyfradd gyfraniadau cyflogwyr.

Mae'r Cyngor yn cyfrannu at y cynllun drwy wneud cyfraniadau ar sail canran cyflogau pensiynadwy athrawon. Yn 2021/22 talodd y Cyngor £13,391mil (£12,771mil yn 2020/21), sy'n cynrychioli 23.68% (cyfartaledd) o dâl pensiynadwy athrawon (23.68% yn 2020/21). Amcangyfrifir y bydd cyfraniad 2022/23 yn £13,360mil, sef 23.87% o dâl pensiynadwy athrawon.

Nid yw'r Cyngor yn atebol i'r cynllun dros unrhyw rwymedigaeth endidau arall dan y cynllun.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn sy'n ymwneud â'r buddiannau y mae wedi'u dyfarnu yn ôl disgrisiwn yn dilyn ymddeoliadau cynnar (h.y. ychwanegu blynyddoedd), ynghyd â'r cynnydd cysylltiedig, y tu allan i delerau'r cynllun athrawon. Maent yn cael eu cyfrifo ar sail buddiannau diffiniedig fel y manylir yn yr adran ganlynol.

Pensiynau – Gweithwyr Eraill

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Cyngor yn gwneud cyfraniadau at gost buddiannau ar ôl cyflogaeth. Mae swyddogion a gyflogir gan y Cyngor yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiynau Clwyd, a weinyddir yn lleol gan Gyngor Sir y Fflint. Mae hwn yn gynllun â buddiannau diffiniedig a gaiff ei gyllido, sy'n golygu bod y Cyngor a gweithwyr yn talu cyfraniadau i mewn i gronfa, a gyfrifir ar lefel a fwriedir i gydbwysu dyledion pensiynau gydag asedau buddsoddi.

Mae trefniadau ar gyfer rhoi buddiannau â disgrisiwn ar ôl ymddeol wrth ymddeol yn gynnar yn drefniant buddiannau diffiniedig na chaiff ei ariannu, lle caiff dyledion eu cydnabod pan gaiff y buddiannau eu rhoi. Nid oes unrhyw asedau wedi'u cynllunio i dalu'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Gweithredir Cronfa Bensiynau Clwyd dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac mae Panel Cronfa Bensiynau Clwyd yn gyfrifol am lywodraethu'r cynllun. Gosodir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn.

Y prif risgiau i awdurdod y cynllun yw'r tybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. codi arian ar raddfa fawr o'r cynllun), newidiadau i chwyddiant, llog bondiau a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae gwybodaeth bellach am gyfrifon Cronfa Bensiwn Clwyd ac yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiynau Clwyd ar gael yn www.clwydpensionfund.org.uk.

Trafodion yn Ymwneud â Buddion Ymddeol

Caiff cost buddiannau ymddeol eu cydnabod yng nghost net gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan gaiff y buddiannau eu talu fel pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae angen ei wneud yn erbyn treth y cyngor yn seiliedig ar y swm sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddiannau ymddeol ei gwrthdroi yn y datganiad ynglŷn â'r symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn. Mae trafodion y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:-

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad o Wariant Gwasanaethau -				
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	38,530	28,518	0	0
Costau darparu gwasanaeth yn y gorffennol/(elw)	20	0	0	0
Cwtogiadau	250	459	0	0
Settiadau	(2,571)	0		
Gwariant Gweithredu Arall				
Treuliau gweinyddu	769	728	0	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi				
Treuliau llog net	7,810	8,277	859	958
Tâl net ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau -	44,808	37,982	859	958
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall				
Ailfesur rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net -				
Elw ar asedau'r cynllun	81,745	124,337	0	0
Elw a (cholled) actwaraidd - ennill neu golli profiad	(3,092)	20,817	(117)	844
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	8,727	0	340	0
Elw a (cholled) actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	861	(158,694)	(143)	(3,793)
Cyfran CSFf o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall sy'n ymwneud â	25	0	0	0
Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru				
Tâl net ar incwm a gwariant cynhwysfawr arall -	88,266	(13,540)	80	(2,949)
Tâl Net Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant -	133,074	24,442	939	(1,991)
Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn				
Gwrthdroi taliadau a wnaed ar y gweddill/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau ar gyfer buddion ymddeol yn unol ag IAS 19	(44,808)	(37,982)	(859)	(958)
Gwir swm a godwyd ar falans cronfa'r Cyngor ar gyfer pensiynau yn ystod y flwyddyn				
Cyfraniad cyflogwyr sy'n dyladwy i'r cynllun	22,146	21,171	2,921	3,003
Rhan CSFf o ffioedd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn erbyn balans Cronfa'r Cyngor o fewn blwyddyn	(143)	0	0	0
Debyd/(credyd) net i'r symudiad yn y datganiad o gronfeydd wrth gefn	(22,805)	(16,811)	2,062	2,045

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Aседau pensiynau a rhwymedigaethau mewn perthynas â buddiannau ymddeol cydnabyddedig yn y Fantolen

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen yn codi o rwymedigaeth y Cyngor mewn perthynas â'i gynlluniau buddion wedi'u diffinio fel a ganlyn:-

	Gwerth y rhwymedigaethau presennol		Gwerth Teg asedau		Ymrwymiad net sy'n deillio o rwymedigaeth buddion diffiniedig	
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	(1,145,430)	(1,117,797)	822,818	729,606	(322,612)	(388,191)
Trefniadau buddion dewisol	(40,210)	(42,352)	0	0	(40,210)	(42,352)
	(1,185,640)	(1,160,149)	822,818	729,606	(362,822)	(430,543)
Cyfran CSFf o'u rhwymedigaeth yn ymwneud â Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru					(118)	0
					(362,940)	(430,543)

Mae cyfanswm y rhwymedigaethau yn adlewyrchu'r ymrwymadau tymor hir gwaelodol sydd gan yr Cyngor mewn perthynas â buddiannau ymddeol sy'n ddyledus.

Cysoniad o'r gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun:-

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2021/22 £000	2020/21 £000	2021/22 £000	2020/21 £000
1 Ebrill	1,117,797	950,686	42,352	41,448
Costau cyfredol darparu gwasanaethau	38,530	28,518	0	0
Costau llog	23,118	22,550	859	958
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	5,912	5,621	0	0
(Elw) a cholled actwaraidd - ennill neu golli profiad	3,092	(20,817)	117	(844)
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau demograffig	(8,727)	0	(340)	0
(Elw) a cholled actwaraidd - rhagdybiaethau ariannol	(861)	158,694	143	3,793
Buddion a dalwyd	(28,139)	(27,914)	(2,921)	(3,003)
Costau darparu gwasanaethau yn y gorfennol	20	0	0	0
Cwtogiadau	250	459	0	0
Selliadau	(5,562)	0	0	0
31 Mawrth	1,145,430	1,117,797	40,210	42,352

Cysoniad o'r gwerth teg asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:-

	2021/22 £000	2020/21 £000
1 Ebrill	729,606	592,846
Incwm llog	15,308	14,273
Treuliau gweinyddu	(769)	(728)
Elw ar asedau'r cynllun	81,745	124,337
Cyfraniadau'r cyflogwr	22,146	21,171
Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	5,912	5,621
Buddion a dalwyd	(28,139)	(27,914)
Selliadau	(2,991)	0
31 Mawrth	822,818	729,606

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Mae'r ffigyrau setliad a fanylir yn y tablau uchod yn cynrychioli trosglwyddo staff o Gyngor Sir y Fflint i Ymddiriedolaeth Theatr Clwyd.

Mae asedau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cynnwys y categorïau canlynol:-

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Buddsoddiadau ecwiti:				
Byd-Eang dyfynedig*	88,041		77,339	
Marchnadoedd Datblygol*	74,054		77,338	
		162,095		154,677
Bondiau:				
Tramor Arall	82,282		83,905	
Buddsoddiadau a yrrir gan rwymedigaethau*	209,819		178,024	
		292,101		261,929
Eiddo:				
UK*	41,141		36,480	
Tramor	8,228		7,296	
		49,369		43,776
Arian Parod:				
Offerynnau Arian Parod	26,330		12,403	
		26,330		12,403
Arall:				
Cronfeydd Mantoli	53,483		48,884	
Ecwiti Preifat	87,219		73,690	
Isadeiledd	39,495		34,291	
Coed ac Amaeth	4,114		5,837	
Credyd Preifat	17,279		16,781	
Gronfa Twf Amrywiol	91,333		77,338	
		292,923		256,821
		822,818		729,606

* Dosbarth ased sydd â phris marchnad wedi'i ddyfynnu mewn marchnad weithredol.

Mae'r cynllun yn cadw ymrwymïadau mewn amrywiaeth o offerynnau ariannol sydd yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol gan gynnwys risg credyd, risg cyd-barti, risg hylifedd, risg y farchnad a risg y gyfradd gyfnewid. Adolygir gweithdrefnau rheoli risg yn flynyddol ac maent yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol ac ar weithredu cyfyngiadau i leihau'r risgiau hyn. Mae'r polisi presennol yn ceisio gostwng y risg drwy arallgyfeirio buddsoddiadau ar draws dosbarthiadau ased, rhanbarthau buddsoddi a rheolwyr cronfeydd.

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Dyledion

Mae dyledion wedi'u hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull credyd uned a ragamcanir, amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy mewn blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaeth, lefelau cyflog ac ati. Mae'r dyledion wedi'u hasesu gan Mercer Human Resource Consulting, cwmni annibynnol o actiwariaid; ac mae amcangyfrifon ar gyfer y Cyngor Sir yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 31 Mawrth 2019. Mae'r tybiaethau arwyddocaol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn:-

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		Trefniadau buddion dewisol	
	2021/22	2020/21	2021/22	2020/21
Rhagdybiaethau Marwolaeth				
Hirhoedledd pensïynwyr cyfredol 65 oed -				
Dynion	22.5 bl	22.6 bl	22.5 bl	22.6 bl
Merched	24.9 bl	25.0 bl	24.9 bl	25.0 bl
Hirhoedledd pensïynwyr 65 oed yn y dyfodol -				
Dynion	24.0 bl	24.2 bl	n/a	n/a
Merched	26.9 bl	27.0 bl	n/a	n/a
Cyfradd Chwyddiant (Mynegai Prisiau Defnyddwyr)	3.4%	2.7%	3.5%	2.7%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	4.7%	4.0%	n/a	n/a
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau	3.5%	2.8%	3.6%	2.8%
Cyfradd gostwng rhwymedigaethau'r cynllun	2.8%	2.1%	2.8%	2.1%

Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod. Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod wedi'u cyfrifo trwy newid rhagdybiaethau perthnasol yn defnyddio'r swm a bennir, gan dybio bod yr holl newidynnau eraill yn aros yr un fath. Nid yw'r dull hwn o reidrydd yn realistig gan fod rhai rhagdybiaethau yn gysylltiedig; er enghraifft, os yw'r senario yn dangos chwyddiant uwch na'r disgwyl, efallai y byddai'n rhesymol disgwyl y byddai'r cynnyrch nominal ar fondiau corfforaethol hefyd yn uwch. Fodd bynnag, mae'r dadansoddiad yn ynysu un effaith o un arall.

	Effaith y cynnydd ar y Rhwymedigaeth Buddiannau Diffiniedig	Effaith y lleihad ar y Rhwymedigaeth Buddiannau Diffiniedig
	£000	£000
Hirhoedledd (cynnydd / lleihad mewn 1 flwyddyn)	(35,861)	35,861
Cyfradd Chwyddiant (cynnydd / lleihad o 0.1%)	(19,833)	19,833
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau (cynnydd / lleihad o 0.1%)	(1,542)	1,542
Cyfradd gostwng (cynnydd / lleihad o 0.1%)	19,506	(19,506)
Newid yn Enillion Buddsoddi 21/22 (cynnydd / lleihad o 1%)	8,253	(8,253)

Mae cynnydd mewn pensiynau yn gysylltiedig â chynnydd mewn chwyddiant (CPI), ac felly mae'r effaith ar y gyfradd chwyddiant a'r effaith ar y cynnydd mewn pensiynau yr un fath.

Effaith ar Lifoedd Arian

Mae'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r cynllun yn gofyn am brisiad actiwaraid pob tair blynedd. Mae cyfraniadau ar gyfer pob cyflogwr wedi'u pennu gan ystyried eu hamgylchiadau unigol. Mae'r rheoliadau yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyfraniadau gael eu pennu gyda golwg ar dargedu diddyledrwydd y cynllun, ac mae'r darpariaethau manwl wedi'u nodi yn Natganiad Strategaeth Cyllido Cronfa Bensiwn Clwyd. Cafodd y prisiad diweddaraf ei wneud ar 31 Mawrth 2019, a dangosodd ddiffyg asedau yn erbyn rhwymedigaethau o £177 miliwn ar y dyddiad hwnnw; sy'n cyfateb i lefel ariannu o 91%. Mae cyflogwyr y cynllun yn talu cyfraniadau ychwanegol am gyfnod o dros 13 mlynedd er mwyn cwrdd â'r diffyg.

Cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir y cânt eu gwneud i Gynllun Pensiwn Lywodraeth Leol gan y Cyngor yn y flwyddyn at 31 Mawrth 2023 yw £23.65 miliwn.

Hyd y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar gyfer aelodau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yw 17 mlynedd yn 2021/22 (17 mlynedd yn 2020/21).

NODIADAU YNGLŶN Â'R DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

Effaith Dyfarniad 'McCloud'

Mae dyfarniad yn y Llys Apêl mewn perthynas â chynlluniau pensiwn Tân a Barnwriaeth wedi dyfarnu bod diogelwch trosiannol a gynigwyd i aelodau hŷn y cynllun, pan gawsant eu diwygio yn 2015, yn gwahaniaethu ar sail oed yn anghyfreithlon. Cyfeirir at y dyfarniad fel Dyfarniad McCloud. Er bod y dyfarniadau mewn perthynas â chynlluniau pensiwn Tân a Barnwriaeth yn unig, roedd holl Gynlluniau Gwasanaeth Cyhoeddus yn gweithredu rhyw fath o ddiogelwch trosiannol. Rodd hyn yn cynnwys Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn 2014, a oedd yn cynyddu'r lefelau o ddiogelwch trosiannol i aelodau hŷn y cynllun wrth newid o gyflog terfynol i gynllun pensiwn cyfartaledd gyrfa, sydd nawr wedi'i dyfarnu'n anghyfreithlon gan ddyfarniad McCloud. Gwrthododd y Goruchaf Lys gais y Llywodraeth ar gyfer caniatâd i apelio'r penderfyniad.

Mae'r Llywodraeth wedi derbyn fod angen unioni yn ymwneud â dyfarniad McCloud o ran pob Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a chyhoeddwyd ymgynghoriad ym mis Gorffennaf 2020 gan gynnwys unioni posibl ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Nodwedd allweddol yr unioni arfaethedig oedd ymestyn y cynllun cyflog terfynol cynhalio i grŵp ehangach o aelodau ar gyfer gwasanaeth hyd at 31 Mawrth 2022. Disgwylir ymateb llawn y llywodraeth a mwy o fanylion yn nes ymlaen yn 2022. Mae amcangyfrif o effaith dyfarniad McCloud wedi ei gynnwys yng nghyfrifon y Cyngor ers 2018/19 yn unol ag ymgynghoriad y Llywodraeth. Nid yw'r Cyngor na'i actiwari yn rhagweld gwneud addasiad pellach o ran McCloud.

Effaith barhaus COVID-19

Ers mis Chwefror 2020 bu anwadalrwydd sylweddol yn y marchnadoedd ariannol o amgylch y byd mewn perthynas â'r pandemig Covid-19 ac er bod hyn wedi gostwng yn y misoedd diwethaf, mae'r posibilrwydd o anwadalrwydd pellach yn parhau. Gall hyn gynnwys canlyniadau ar gyfer gwerth asedau a bydd hyn yn cael ei adlewyrchu yn ffigyrau cyfrifeg eleni. Dros yr un cyfnod, mae anwadalrwydd y farchnad hefyd wedi ymestyn i fondiau. Gan fod y tybiaethau ar gyfer dibenion cyfrifeg yn seiliedig ar elw bondiau, bydd hyn hefyd yn effeithio ar atebolrwydd cyfrifeg. Ynglŷn â'r effaith ar farwolaethau, barn yr actiwari yw nad yw'n bosibl ar hyn o bryd i lunio unrhyw gasgliadau ystyrion ar effaith posibl COVID-19 ar gyfraddau marwolaeth wrth symud ymlaen felly ni fyddai'n briodol gwneud unrhyw addasiadau i dybiaethau marwolaeth ar hyn o bryd.

Gwrthdaro Rwsia/Wcráin

O fis Chwefror 2022, mae'r gwrthdaro Rwsia/Wcráin wedi cyfrannu at anwadalrwydd yn y farchnad ariannol, ansicrwydd yn rhagolygon yr economi, amharu ar y gadwyn gyflenwi a phrisiau ynni uwch. Mae'r effaith ar yr ased pensiwn net yn ansicr ac ni ellir ei ragweld. Yn ystod Ch1 2022, mae ased pensiwn net wedi'i amcangyfrif i gynyddu'n bennaf oherwydd y cynnydd mewn elw bond corfforaethol AA a lledaeniad credyd oedd wedi arwain at raddfa gostyngiad uwch na, er gwaethaf chwyddiant uwch ym mhris y farchnad, yn gosod gwerth llai ar rwymedigaethau cynllun pensiwn. Mae buddsoddiadau cynllun pensiwn wedi wynebu colledion buddsoddi yn ystod Ch1 2022, yn bennaf oherwydd diffyg yn y marchnadoedd bond, ond yn gyffredinol mae'r actiwari yn amcangyfrif bod asedau'r cynllun wedi gostwng llai na rhwymedigaethau'r cynllun. Mae'r rhagolygon economaidd ansicr yn golygu bod yna ystod eang o ddeilliannau posibl yn y dyfodol ar gyfer yr asedau cynllun pensiwn net.

CYFRIF REFENIW TAI – DATGANIAD INCWM A GWARIANT

Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai ac yn dangos y gost economaidd yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau tai yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido o renti a grantiau llywodraeth. Awdurdodau yn codi rhenti i dalu am wariant yn unol â'r fframwaith deddfwriaethol; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddol. Mae'r cynnydd neu ostyngiad yn y flwyddyn, ar y sail y rhenti yn cael eu codi, yn cael ei ddangos yn y Mudiad ar y Datganiad Refeniw Tai.

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Gwariant				
Atgyweirio a chynnal a chadw		9,605		7,769
Rheoli a goruchwyllo		5,593		4,863
Gwasanaethau Arbenigol		1,780		1,610
Rhenti, ardrethi, trethi a thaliadau eraill		145		62
Dibrisiant ac amhariad yng nghyswllt asedau nad ydynt yn rhai cyfredol		(6,402)		(15,120)
Costau rheoli dyledion		41		45
Cynnydd yn y ddarpariaeth ar gyfer drwgddyledion		299		207
Cyfanswm gwariant		11,061		(564)
Incwm				
Rhenti anheddau (gros)	36,093		35,791	
Rhenti safleoedd heblaw anheddau (gros)		379		425
		36,472		36,216
Taliadau am wasanaethau a chyfleusterau		1,350		1,377
Ad-dalu costau		0		0
Cyfraniad tuag at wariant		397		386
Cyfanswm incwm		38,219		37,979
Cost net gwasanaethau y cyfrif refeniw tai fel y mae wedi ei gynnwys yn natganiad incwm a gwariant cynhwysfawr yr awdurdod cyfan		(27,158)		(38,543)
Gwariant Gweithredu Eraill				
Rhwyd (elw) / colled ar waredu asedau cyfredol		(39)		0
Gwaith gweinyddol, treuliau ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		45		43
Ariannu a Buddsoddi Incwm a Gwariant				
Llog taladwy a thaliadau tebyg		4,909		5,061
Llog ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net		483		519
Symudiad mewn colledion credyd disgwylidig ar asedau ariannol		30		109
Trethiant Lleol ac (Incwm) Grant Amhenodol				
Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau sy'n Dderbyniadwy		(8,545)		(5,073)
Cyfanswm (gwarged)/diffyg ar Ddatganiad Incwm a Gwariant y cyfrif refeniw tai		(30,275)		(37,884)

CYFRIF REFENIW TAI - DATGANIAD YNGLŶN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN A NODIADAU I'R DATGANIAD INCWM A GWARIANT

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut y mae'r gwarged / diffyg ar y Datganiad Gwariant ar gyfer y flwyddyn Incwm a'r Cyfrif Refeniw Tai yn cysoni gwarged / diffyg am y flwyddyn ar y Cyfrif Refeniw Tai Statudol.

	Nodyn (o nodiadau craidd)	2021/22 £000	2020/21 £000
Ar 1 Ebrill		6,908	2,889
Gwarged/(diffyg) ar ddatganiad incwm a gwariant y cyfrif refeniw tai		30,275	37,884
Cyfanswm incwm a gwariant cynhwysfawr		<hr/> 30,275	<hr/> 37,884
Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido dan reoliadau	7	(31,944)	(33,866)
Cynnydd/(gostyngiad) yn ystod y flwyddyn ar y cyfrif refeniw tai		<hr/> (1,669)	<hr/> 4,019
Ar 31 Mawrth		<hr/> 5,239	<hr/> 6,908

1. DEDDFWRIAETH

Mae'r Cyfrif Refeniw Tai, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989, yn adlewyrchu rhwymedigaeth statudol i roi cyfrif ar wahân am ddarpariaethau tai awdurdod lleol. Mae'n dangos prif elfennau'r gwariant refeniw ar dai – gwaith cynnal a chadw, ad-daliadau rhent, gwaith gweinyddu – a chostau ariannu cyfalaf, a sut y telir am y rhain drwy gyfrwng rhenti, cymorthdaliadau ac incwm arall.

2. STOC TAI

Math a nifer yr anheddau oedd:-

Math	31 Mawrth 2022 Nifer	31 Mawrth 2021 Nifer
Tai	4,107	4,103
Flatiau	1,402	1,402
Maisonettes	10	10
Byngalos	1,805	1,805
	<hr/> 7,324	<hr/> 7,320

3. ÔL-DDYLEDION RHENT

Mae cyfanswm y rhenti yn cynnwys, yn ychwanegol at yr elfen rent sylfaenol, symiau sy'n ddyledus am drethi dŵr/carthffosiaeth, taliadau gwresogi, yswiriant cartref, trwyddedau teledu cyffredin a threth ar werth ar rai rhenti garejis. Nid oes modd nodi'r elfennau rhent unigol hyn ar wahân i'r cyfanswm.

Dadansoddiad o ôl-ddyledion	31 Mawrth 2022 £000	31 Mawrth 2021 £000
Rhent		
Tenantiaid cyffredol	1,546	1,543
Cyn-denantiaid	64	0
	<hr/> 1,610	<hr/> 1,543
	2021/22 £000	2020/21 £000
Darpariaeth ar gyfer colledion oherwydd amhariadau (drwgddyledion)		
Darpariaeth agoriadol	578	468
Dilewyd yn ystod y flwyddyn	(289)	(195)
Cynnydd yn y ddarpariaeth	322	305
	<hr/> 611	<hr/> 578

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

4. CYFRIFYDDU ASED AU NAD YDYNT YN ASED AU CYFREDOL

Gwariant Cyfalaf a Chyllido

Roedd gwariant cyfalaf y Cyfrif Refeniw Tai fel a ganlyn:-

	2021/22 £000	2020/21 £000
Anheddau'r Cyngor	20,751	15,868
Asedau dan Adeiladu	1,949	227
Offer	1,155	933
	<u>23,855</u>	<u>17,028</u>

Ariennir fel a ganlyn:-

	2021/22 £000	2020/21 £000
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	5,521	5,073
Cyfraniadau Refeniw	16,620	11,955
Benthyca	1,714	0
	<u>23,855</u>	<u>17,028</u>

Lwfans Atgyweiriadau Mawr

Cynhwysir yng nghyfanswm y cyfraniadau a'r grantiau cyfalaf (£5,521 mil) y swm a ddyrannwyd ar gyfer atgyweiriadau mawr yn 2021/22 sef £4,968mil (£5,073mil yn 2020/21). Mae'r ffigwr yn y dyraniad Lwfans Atgyweiriadau Mawr wedi'i gynnwys ar linell Trethu ac Incwm Grant Amhenodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cafodd y grant hwn gan Lywodraeth Cymru ei ddefnyddio'n llawn yn 2021/22 i ariannu gwariant cyfalaf cymwys.

Derbyniadau Cyfalaf

Gwireddwyd derbyniadau cyfalaf drwy werthu anheddau, gwerthu tir, gwerthu perchnogaeth a rennid ac ad-dalu morgeisi :-

	2021/22 £000	2020/21 £000
Sales Perchnogaeth a Rennir	93	0
Gwerthu tir	75	46
	<u>168</u>	<u>46</u>

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant llinell syth ar bob ased ac iddo oes ddefnyddiol gyfyngedig, nad yw'n ased cyfredol yn y cyfrif refeniw tai, ac eithrio tir nad oes modd ei ddibrisio. Seilir ar brisiadau mantolen net agoriadol 2021/22 (rhestr brisio namyn dibrisiant cronus) gan ragdybio nad oes dim gwerthoedd gweddilliol.

	2021/22 £000	2020/21 £000
Anheddau	4,946	5,053
Garejys	22	20
Tir ac Adeiladau Eraill	115	123
Peiriannau a chyfarpar	344	157
	<u>5,427</u>	<u>5,353</u>

NODIADAU AR DDATGANIAD INCWM A GWARIANT Y CYFRIF REFENIW TAI

Colledion oherwydd amhariadau a gwariant refeniw a gyllidir o gyfalaf dan statud

Cyfrifwyd cyfanswm addasiad amhariad Cyfrif Refeniw Tai o £20,662mil yn 2021/22 (£16,861mil yn 2020/21). Ni chyfrifwyd unrhyw wariant refeniw a gyllidwyd gan gyfalaf o dan statud yn 2021/22 (£0mil yn 2020/21).

5. CYFRAN CYFRIF REFENIW TAI O GYFRANIADAU I / O GEFN PENSIYAU

Mae cost budd-daliadau ymddeol yn cael ei gydnabod yng nghost net y gwasanaethau pan gânt eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fo'r gweithiwr yn eu derbyn fel pensiwn. Fodd bynnag, mae'r ffi y mae'n ofynnol i'r Cyfrif Refeniw Tai yn seiliedig ar gyfraniadau y cyflogwyr 'a wnaed yn ystod y flwyddyn, felly mae gwir gost budd-daliadau ymddeol yn cael ei ôl-dynnu yn y mudiad yn natganiad cronfeydd wrth gefn.

Mae'r trafodion Cyfrif Refeniw Tai yn y datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr a'r mudiad yn natganiad cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn: -

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr				
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth -				
Cost gwasanaeth cyfredol	2,073		1,533	
Gwariant Gweithredol Arall -		2,073		1,533
Costau gweinyddol	45		43	
Cyllido a Buddsoddi, Incwm a Gwariant		45		43
Gwariant llog net	483		519	
		483		519
Tâl Cyfrif Cyfanswm Refeniw Tai		2,601		2,095
 Symudiadau yn y Datganiad Cronfeydd wrth gefn				
Dadwneud taliadau net ar ddarpariaeth gwasanaethau ar gyfer budd-daliadau ymddeol yn unol â IAS 19		(2,601)		(2,095)
 Swm gwirioneddol a godwyd yn erbyn y Cyfrif Refeniw Tai cydbwyso ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:				
Cyfraniadau cyflogwyr sy'n daladwy i'r cynllun		1,272		1,221

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion y Cyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2022. Mae gofyn i'r Cyngor baratoi Datganiad Cyfrifon Blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, y mae'r Rheoliadau hynny'n gofyn iddynt gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifo priodol.

Mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifo Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021/22 yn bennaf (y Cod), a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Mae'r confensiwn cyfrifo a fabwysiadir yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu gan ailbriso categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyffredol.

Croniadau Incwm a Gwariant

Mae cyfrifon refeniw a chyfalaf y Cyngor yn cael eu paratoi ar sail cronïadau. Mae symiau wedi'u cynnwys yn y cyfrifon terfynol i wneud iawn am incwm neu wariant sydd i'w briodoli i flwyddyn y cyfrif ar gyfer nwyddau a dderbyniwyd neu waith a wnaed, ond nad yw taliad wedi'i dderbyn/ei wneud erbyn 31 Mawrth 2021. Pan gydnabyddwyd incwm a gwariant ond nad yw arian wedi ei dderbyn neu ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y Fantolen. Yn benodol, cofnodir cyflenwadau fel gwariant pan maent yn cael eu defnyddio. Lle ceir bwlch rhwng y dyddiad y derbynnir cyflenwadau a phryd y cânt eu defnyddio, cânt eu cario fel rhestr eiddo ar y Fantolen.

Costau Benthycia

Mae'r Cyngor wedi dewis mabwysiadu'r addasiad gan y Cod mewn perthynas ag IAS 23 sy'n caniatáu i gostau benthycia, mewn perthynas ag asedau cymwys, i gael eu nodi fel treuliau yn hytrach na chyfalaf. Felly, mae'r holl gostau benthycia yn cael eu cydnabod fel traul wrth iddynt godi.

Derbynion Cyfalaf

Mae derbynion cyfalaf yn codi o werthu asedau eiddo ac ad-dalu blaensymiau, a rhoddir cyfrif amdanynt ar sail cronïadau; caiff symiau nad ydynt yn fwy na £10 mil o unrhyw werthiant eu trin fel incwm refeniw, yn unol â rheoliadau cyfalaf. Mae balans derbyniadau sydd ddim wedi'i ddefnyddio at ddibenion ariannu cyfalaf wedi'i gynnwys yn y fantolen fel derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy.

Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod

Mae arian yn cael ei gynrychioli gan arian parod mewn llaw ac adneuo gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cywerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu mewn tri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac yn trosi'n hawdd i symiau hysbys o arian parod gyda risg ansylweddol o newid mewn gwerth.

Yn y Fantolen a'r Datganiad Llif Arian, mae arian parod a chywerthoedd arian parod yn cael eu dangos fel symiau net o orddrafftiau banc sy'n cael eu talu pan ofynnir amdanynt ac maent yn rhan annatod o reoli arian y Cyngor.

Codi taliadau ar Refeniw ar gyfer Asedau nad ydynt yn Gyffredol

Codir y symiau canlynol ar y Portffolios Gwasanaeth, i gofnodi'r gost o ddal asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn:-

- Dibrisiad i'w briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol;
- Colledion ailbriso a lleihad yng ngwerth asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes unrhyw enillion cronedig yn y Gronfa Adbriso wrth gefn y gall y colledion gael eu dileu yn eu herbyn, a
- Amorteiddio asedau sefydlog annirweddol i'w priodoli i'r gwasanaeth.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Nid oes gofyn i'r Cyngor godi treth y cyngor i ariannu dibrisiad, ailbriiad a cholledion lleihad yn y gwerth neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae gofyn iddo roi cyfraniad ariannol o refeniw tuag at leihad yn ei ofyniad benthycy cyffredinol sy'n gyfystyr â swm a gyfrifir ar sail ddarbodus a benderfynir gan y Cyngor yn unol â chanllaw statudol. Felly, caiff dibrisiad, ailbriiad a cholledion lleihad yn y gwerth ac amorteiddio eu disodli gan gyfraniad – Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) - ym Malans Cronfa'r Cyngor drwy drafodyn addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn, ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Caiff MRP y Cyngor ei gyfrifo'n unol â Datganiad Polisi 2016/17 fel y cytunwyd gan y Cyngor yn Chwefror 2016, ac a gafodd ei ddiwygio wedi hynny ym Mehefin 2016, Chwefror 2017, Mawrth 2018 a Mawrth 2021, cafodd ei bennu'n unol â Chanllaw Llywodraeth Cymru ar MRP. Mae Polisi'r Cyngor fel a ganlyn:

- Codwch 2% o'r ddyled cyllid y cyngor wedi'i osod 31 Mawrth 2017, ar wariant cyfalaf a wnaed cyn 1 Ebrill 2008 a gwariant cyfalaf wedi'i ariannu gan fenthycy â chymorth rhwng 1 Ebrill 2008 a 31 Mawrth 2016 defnyddio'r dull blwydd-dal i Gronfa'r Cyngor.
- Bydd gwariant cyfalaf ar neu ar ôl 1 Ebrill 2008 a ariennir gan fenthycy darbodus, gwariant cyfalaf ar eu ar ôl 1 Ebrill 2016 a ariennir gan fenthycy â chymorth, a bydd yr holl wariant cyfalaf a ariennir gan ddyled yn y dyfodol yn cael ei ad-dalu gan tâl blynyddol i Gronfa'r Cyngor yn seiliedig ar oes ddefnyddiol ddisgwyliedig yr ased gan ddefnyddio'r dull blwydd-dal.
- Codi 2% o weddill dyled Cyfrifo Refeniw Tai yn sefydlog ar 31 Mawrth 2021, ar wariant cyfalaf cyn y dyddiad hwn yn defnyddio'r dull blwydd-dal ac o 1 Ebrill 2021 ymlaen yn defnyddio'r dull blwydd-dal dros nifer briodol o flynyddoedd, yn dibynnu ar y cyfnod o amser mae'r gwariant cyfalaf yn debyg o greu budd buddion
- Bydd derbyniadau cyfalaf a dderbynnir o Gartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru yn cael eu rhoi o'r neilltu i ad-dalu benthyciadau a roddwyd i Ogledd Ddwyrain Cymru Cartrefi mewn cysylltiad â thai fforddiadwy sydd wedi'u dosbarthu fel gwariant cyfalaf o dan statud.

Yn ogystal, gall y Cyngor dalu neu ddisodli'r benthyciadau'n gynt na'r hyn a drefnwyd yn wreiddiol, fel rhan o'i strategaeth rheoli dyledion, yn dibynnu ar amodau marchnad cyffredinol, risg a budd ariannol. Mae dadansoddiad o'r MRP a godwyd am y flwyddyn wedi'i ddatgelu yn Nodyn 37.

Buddiannau Gweithwyr

Buddiannau'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai sy'n cael eu talu o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddiannau fel cyflogau, gwyliau blynyddol â thâl a thâl absenoldeb oherwydd salwch ar gyfer gweithwyr presennol ac yn cael eu cydnabod fel traul am wasanaethau yn y flwyddyn y mae'r gweithiwr yn gwasanaethu'r Cyngor. Gwneir cronriad ar gyfer cost hawliau gwyliau (neu unrhyw ffurf o absenoldeb, e.e. amser hyblyg, amser mewn llaw) a enillir gan weithwyr ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn, y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y cronriad ar y cyfraddau cyflog a'u cymhwyso yn y flwyddyn gyfrifo ganlynol, sef y cyfnod y gall y gweithiwr gymryd y budd.

Caiff y cronriad ei godi ar yr Arian dros Ben neu Ddiffyg yn Narpariaeth y Gwasanaethau, (ond yna caiff ei wrthdroi drwy'r Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn) fel bod buddiannau gwyliau'n cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau'n digwydd.

Buddiannau Dod â Swydd i Ben

Mae Buddiannau Dod â Swydd i Ben yn symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan y Cyngor i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddo gwirfoddol. Maent yn cael eu codi ar sail cronriadau pan nad oes modd i'r Cyngor bellach dynnu'r cynnig ar gyfer y buddiannau hynny neu pan fydd yr Cyngor yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

Pan fydd buddiannau dod â swydd i ben yn cynnwys codi pensiynau, mae darpariaethau statudol yn gofyn i falans Cronfa'r Cyngor gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu bensiwnwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol. Yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn, mae angen dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddion pensiwn wrth ddod â swydd i ben, a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiynau a'r pensiwnwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddiannau ar ôl Cyflogaeth

Mae gweithwyr y Cyngor yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:-

- Y Cynllun Pensiwn Athrawon, a weinyddir gan Bensiynau Athrawon Capita neu ar ran yr Adran Addysg (DfE).
- Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cronfa Bensiwn Clwyd (a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint).

Mae'r cynlluniau yn rhoi buddiannau diffiniedig i aelodau (cyfandaliadau ymddeol a phensiynau) a enillir wrth iddynt weithio i'r Cyngor.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau ar gyfer cynllun yr athrawon yn golygu na all y rhwymedigaeth i'r buddiannau hyn gael eu pennu ar y Cyngor fel arfer. Felly, caiff y cynllun ei gyfrif fel pe bai'n gynllun cyfraniadau diffiniedig ac nid oes unrhyw ddyled ar gyfer taliadau buddiannau yn y dyfodol wedi'i nodi ar y Fantolen. Caiff llinell y Gwasanaethau Ieuencid ac Addysg yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ei chodi gyda chyfraniadau'r gweithiwr sy'n daladwy i'r Pensiynau Athrawon yn y flwyddyn.

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Caiff Cynllun y Llywodraeth Leol ei gyfrif fel cynllun buddiannau wedi'i ddiffinio:-

- Mae dyledion y gronfa bensiwn sydd i'w priodoli i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd yn defnyddio dull gwiriad credyd cost actiwaraidd amcanol - asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a fydd yn cael eu gwneud mewn perthynas â buddiannau ymddeol a enillwyd hyd yma gan gyflogeion, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr ac ati, a rhagamcanion enillion gweithwyr presennol.
- Mae dyledion yn cael eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol yn defnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar y gyfradd ddangosol ar fond corfforaethol ansawdd uchel.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd a briodolir i'r Cyngor yn cael eu cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg.
- Mae'r newid yn y dyledion pensiwn net yn cael ei ddadansoddi fesul wyth rhan:-
 - Cost gwasanaeth cyfredol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillir eleni - wedi'i ddyrannu yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau roedd y gweithwyr yn gweithio iddynt.
 - Cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn dyledion yn codi o benderfyniadau'r flwyddyn hon y mae eu heffeithiau yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd blaenorol – wedi'i debydu i'r Arian Dros Ben neu'r Diffyg mewn Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Corfforaethol a Portffolio Gwasanaeth Cyllid Canolog.
 - Enillion neu golledion ar setliadau a chwotgiadau - canlyniad camau i ryddhau'r Cyngor o ddyledion neu ddigwyddiadau sy'n lleihau'r gwasanaeth a ragwelir yn y dyfodol neu groniad buddiannau gweithwyr – sydd wedi'u debydu neu eu credydu i'r Arian Dros Ben neu Ddiffyg ar y Ddarpariaeth Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o Corfforaethol a Portffolio Gwasanaeth Cyllid Canolog.

DATGANIAD POLISIÂU CYFRIFO

- Llog net ar y dyledion buddiannau diffiniedig net – cost y llog net ar gyfer y Cyngor, y newid yn ystod y cyfnod sy'n codi o dreigl amser – a ddebydir i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Cyfrifir hyn fel llog ar ddyledion pensiwn gan dynnu'r llog ar asedau. Caiff gwerth y dyledion ei gyfrifo drwy ddisgowntio'r taliadau buddiannau a ddisgwylir yn y dyfodol ar gyfer y cyfnod rhwng y dyddiad talu disgwylidig a'r dyddiad y pennir eu gwerth. Y llog ar asedau yw'r llog ar asedau sy'n cael eu dal ar ddechrau'r cyfnod a'r llif arian sy'n digwydd yn ystod y cyfnod, a gyfrifir gan ddefnyddio'r gyfradd ostyngol ar ddechrau'r flwyddyn.
- Costau gweinyddu – nid yw costau rhedeg y gronfa a briodolir i'r Cyngor yn cynnwys costau rheoli buddsoddiadau – a ddebydir i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Adenillion ar asedau cynlluniau - ac eithrio symiau a gynhwyswyd mewn llog net ar y ddyled buddiannau diffiniedig net - tâl i'r Gronfa Bensiynau.
- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad ydyw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraid diwethaf neu oherwydd bod yr actiwaraid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau - wedi'u codi i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn.
- Cyfraniadau wedi'u talu i Gronfa Bensiwn Clwyd – arian parod wedi'i dalu fel cyfraniadau gweithiwr i'r gronfa bensiwn i setlo dyledion; ni chyfrifir am hyn fel traul.

Mewn perthynas â buddiannau ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn i Falans Cronfa'r Cyngor/ Cyfrif Refeniw Tai gael ei godi gyda'r swm sy'n daladwy gan y Cyngor i'r gronfa bensiwn neu yn uniongyrchol i bensiwnwyr yn ystod y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â safonau cyfrifo perthnasol.

Yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod dyraniadau i a gan y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn i gael gwared ar ddebydau a chredydau tybiannol ar gyfer buddiannau ymddeol a'u disodli gyda debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiwnau a phensiwnwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy, ond heb eu talu, ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiwnau wrth Gefn, felly'n mesur yr effaith fuddiol ar Gronfa'r Cyngor/Cyfrif Refeniw Tai sydd angen cyfrif am fuddiannau ymddeol ar sail llifoedd arian yn hytrach, na buddiannau a enillir gan weithwyr.

Buddiannau â Disgresiwn

Mae gan y Cyngor bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddiannau ymddeol yn ôl disgresiwn, mewn achosion o ymddeoliadau cynnar. Mae rhwymedigaethau yr amcangyfrifir iddynt godi o ganlyniad i roi dyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon), yn cael eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad, ac yn cael ei gyfrif drwy ddefnyddio'r un polisiau ag sy'n gymwys i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod rhoi gwybod a'r dyddiad yr awdurdodir cyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:-

- Y rhai hynny sy'n darparu tystiolaeth amodau a fodolodd ar ddiwedd y cyfnod adrodd – mae'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- Y rhai hynny sy'n dangos amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd - nid yw'r Datganiad Cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith faterol, gwneir datgeliad yn nodiadau'r natur o ddigwyddiadau a'u heffaith ariannol fel y cawsant eu hamcangyfrif.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Mesur Gwerth Teg

Mae'r Cyngor yn mesur rhai o'i asedau nad ydynt yn ariannol megis asedau dros ben ac eiddo buddsoddi a rhai offerynnau ariannol am werth teg ar bob dyddiad adrodd. Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn wrth werthu ased neu a fyddai'n cael ei dalu i drosglwyddo atebolrwydd mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Tybir fod:

- Trafodion yn digwydd yn y brif farchnad, neu'r farchnad fwyaf manteisiol
- Prisiau'n cael eu gosod gan gyfranogwyr y farchnad sy'n gweithredu er eu lles economaidd gorau
- Asedau nad ydynt yn ariannol yn cael eu defnyddio am eu defnydd uchaf a gorau i'r prynwr a'r gwerthwr

Mae'r Cyngor yn defnyddio technegau prisio sy'n briodol o dan yr amgylchiadau ac sydd â data digonol ar eu cyfer, gan gynyddu'r defnydd a wneir o fewnbynau gweladwy perthnasol a lleihau'r defnydd o fewnbynau anweladwy.

Mae'r mewnbynau i'r technegau prisio o ran asedau a dyledion lle mae'r gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgan yn natganiadau ariannol y Cyngor yn cael eu categoreiddio yn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn:-

- Mewnbynau Lefel 1 – dyfynbrisiau (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu ddyledion sy'n union yr un fath y gall y Cyngor gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur
- Mewnbynau Lefel 2 – mewnbynau heblaw am y dyfynbrisiau a gynhwysir yn Lefel 1 sy'n weladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol
- Mewnbynau Lefel 3 – mewnbynau anweladwy ar gyfer yr ased neu'r ddyled

Offerynnau Ariannol

Offeryn ariannol yw contract sy'n peri ased ariannol gan un endid a dyled ariannol neu offeryn ecwiti gan endid arall. Nid yw trafodion digyfnawid, megis y rheiny sy'n ymwneud â threthi a grantiau llywodraeth, yn ennyn offerynnau ariannol.

Dyledion Ariannol

Mae dyled ariannol yn rhwymedigaeth i drosglwyddo buddiannau economaidd a reolir gan y Cyngor a gall rhwymedigaeth dan gontract i ddarparu arian neu asedau ariannol gydag endid arall sydd o bosibl yn anffafriol i'r Cyngor adlewyrchu hynny.

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan fo'r Cyngor yn rhan o ddarpariaethau contract offeryn ariannol, ac wedi'u mesur yn y lle cyntaf ar werth teg ac yn cael eu cario ar gost wedi'u hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ar gyfer y llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi gan y gyfradd log effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm sy'n ad-daladwy (ynghyd â llog cronedig) a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy yn y flwyddyn yn ôl y cytundeb benthyciad.

Mae'r enillion a cholledion ar adbrynu neu setlo benthyciadau yn gynnar yn cael eu credydu a'u debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn adbrynu/setliad. Fodd bynnag, lle mae adbrynu'n digwydd fel rhan o ailstrwythuro'r portffolio benthyciadau sy'n cynnwys addasu neu gyfnawid offerynnau sy'n bodoli eisoes, mae'r premiwm neu'r disgownt yn cael ei dynnu neu ei ychwanegu yn ôl eu trefn o gost wedi'i amorteiddio'r benthyciad newydd neu'n un wedi'i addasu, ac mae'r ysgrifennu i lawr i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cael ei ledaenu dros oes y benthyciad drwy addasu'r gyfradd log effeithiol.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Pan godir premiymau neu ddisgowntiau ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, mae rheoliadau yn caniatáu i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei ledaenu dros y blynyddoedd i ddod. Mae gan y Cyngor bolisi o ledaenu'r enillion neu'r golled dros y tymor a oedd yn weddill ar y benthyciad yn erbyn y premiwm a oedd yn daladwy neu'r disgownt yn dderbyniadwy pan gafodd ei ad-dalu. Mae'r cysoniad o'r symiau a godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gost net sy'n ofynnol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn cael ei reoli gan drosglwyddiad i neu o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn y Datganiad o'r Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Asedau Ariannol

Ased ariannol yw hawl i fuddiannau economaidd yn y dyfodol a reolir gan y Cyngor a gynrychiolir gan arian neu offerynnau eraill neu rwymedigaeth dan gontract i dderbyn arian neu ased ariannol arall.

Caiff asedau ariannol eu dosbarthu yn seiliedig ar ddull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu model busnes y Cyngor ar gyfer dal asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae tri phrif ddsbarth o asedau ariannol wedi'u mesur ar

- gost wedi'i amorteiddio
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL) a
- gwerth teg drwy incwm cyffredinol arall (FVOCI)

Model busnes y Cyngor yw dal buddsoddiadau i gasglu llifoedd arian cytundebol. Caiff asedau ariannol felly eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost wedi'i Amorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i amorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan fydd y Cyngor yn dod yn barti i ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol ac yn cael eu mesur i gychwyn ar werth teg. Byddant wedyn yn cael eu mesur ar eu cost wedi'i amorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) am log derbyniadwy'n seiliedig ar swm dwyn ymlaen yr ased wedi'i luosi gyda'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Mewn perthynas â'r rhan fwyaf o asedau ariannol sy'n cael eu dal gan yr Cyngor, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd i'w dalu (+llog cronedig) a llog wedi'i gredydu i'r CIES yw'r swm derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn a nodwyd yng nghytundeb y benthyciad.

Mae'r Cyngor wedi caniatáu benthyciadau i is-gwmni sy'n eiddo'n gyfangwbl iddo, sef Cartrefi Gogledd Ddwyrain Cymru (NEW Homes) am lai na chyfraddau'r farchnad (benthyciadau meddal). Pan gaiff benthyciadau meddal eu rhoi i is-gwmnïau, caiff y gwahaniaeth ei gofnodi fel Buddsoddiad Hirdymor Ychwanegol ym Mantolen endid sengl y Cyngor am werth cyfredol y llog a fydd wedi'i flaenori dros oes yr offeryn, gan arwain at gost wedi'i amorteiddio is na'r prif swm sydd i'w dalu. Caiff llog ei gredydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y CIES ar gyfradd llog effeithiol uwch na'r gyfradd sy'n dderbyniadwy gan NEW Homes, gyda'r gwahaniaeth yn cynyddu cost wedi'i amorteiddio'r benthyciad ym Mantolen endid sengl y Cyngor. Mae darpariaethau statudol yn gofyn mai effaith benthyciadau meddal ar Falans Cronfa'r Cyngor yw'r llog derbyniadwy ar gyfer y flwyddyn ariannol. Caiff cysoniad symiau wedi'u credydu i'r CIES (ar y gyfradd llog effeithiol uwch) i'r gyfradd llog gytundebol derbyniadwy angenrheidiol yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor ei reoli drwy drosglwyddiad drwy'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau yn y Cronfeydd wrth Gefn.

Mae unrhyw enillion neu golledion sy'n codi o beidio â chydabod yr ased yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae asedau ariannol wedi'u dal ar gost wedi'i amorteiddio'n cael eu dangos net o golled lwfans sy'n adlewyrchu'r tebygolrwydd ystadegol na fydd y benthyciwr neu'r dyledwr yn gallu diwallu eu hymrwymadau cytundebol i'r Cyngor.

DATGANIAD POLISIŶAU CYFRIFO

Caiff Colledion Amhariad eu cyfrifo i adlewyrchu'r disgwyliad na fydd llifoedd arian parod y dyfodol yn digwydd oherwydd diffygdlu ar ran y benthyciwr. Mae'r Cyngor yn defnyddio'r model colledion credyd disgwyliedig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar gost wedi'i amorteiddio. Mae'r model colledion credyd disgwyliedig hefyd yn berthnasol i dderbyniadau prydesau. Mae gan asedau ariannol y Cyngor nodweddion risg cyffredin. Mae'r asesiad ar y cyd o'r colledion credyd disgwyliedig ar gyfer y portffolio asedau ariannol yn seiliedig ar fatrics sy'n defnyddio data diffygdlu hanesyddol ar gyfer y portffolio, wedi'i addasu gyda gwybodaeth leol berthnasol i addasu'r cyfraddau colledion ac unrhyw wybodaeth ychwanegol ar gyfer dosbarthiadau penodol o asedau ariannol lle gallai'r risg credyd gynyddu. Cyfrifir y lwfans colledion fel cynnyrch cronus y matrics hwn.

Grantiau Llywodraeth a Chyfraniadau

Os ydynt yn cael eu talu fel ernes, mewn rhandaliadau neu fel ôl-ddyledion, cydnabyddir grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau trydydd parti a rhoddion yn ddyledus i'r Cyngor pan mae sicrwydd rhesymol:-

- Bydd y Cyngor yn cydymffurfio â'r amodau sydd wedi'u hatodi i'r taliadau, a
- Derbynnir y grant neu'r cyfraniadau.

Nid yw'r symiau sy'n cael eu cydnabod yn ddyledus i'r Cyngor yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes bydd yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni. Mae'r amodau yn amodiad sy'n nodi bod yn rhaid i'r buddion economaidd yn y dyfodol neu'r potensial am wasanaeth yn defnyddio'r grant neu'r cyfraniad gael eu gwireddu gan y derbynnydd fel y nodir, neu bydd yn rhaid dychwelyd y grant/cyfraniad yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae arian a roddwyd fel blaendal fel grantiau a chyfraniadau lle nad yw'r amodau wedi'u bodloni yn cael eu cario yn y Fantolen fel credydwr (Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw).

Pan fo'r amodau wedi'u bodloni, mae'r grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol (grantiau refeniw a chyfraniadau y gellir eu priodoli), neu Drethiant ac Incwm Grant nad ydyw'n Benodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle credydir grantiau cyfalaf i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn. Lle nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle bydd wedi'i gymhwyso, caiff ei bostio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf. Trosglwyddir symiau yng Nghronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

Asedau Treftadaeth

Asedau treftadaeth yw'r asedau hynny y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cadw mewn ymddiriedolaeth ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol oherwydd eu cysylltiadau diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol. Mae'r asedau hyn yn cynnwys adeiladau hanesyddol, casgliadau archifau (swyddfa cofnodion) a chasgliadau amgueddfeydd.

Adeiladau Hanesyddol

Mae adeiladau hanesyddol y Cyngor wedi'u lleoli yn bennaf ym Marc Treftadaeth Dyffryn Maes Glas. Mae adeiladau hanesyddol yn cael eu dosbarthu fel rhai gweithredol neu anweithredol.

Gweithredol

Os yw adeilad, yn ogystal â chael ei ddal am nodweddion treftadaeth, yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau eraill neu i ddarparu gwasanaethau eraill; yna mae'n cael ei brisio yn yr un modd ag adeiladau eraill o'r math hwnnw ac yn cael ei nodi'n ased gweithredol.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Anweithredol

Os yw adeilad yn cael ei ddal oherwydd ei nodweddion treftadaeth yn unig; yna mae'n cael ei brisio yn unol â FRS 30 (Asedau Treftadaeth). Rhoddwyd ystyriaeth i gategori a gwerth yr asedau hyn ar sail eu defnydd presennol ac unrhyw ddefnydd arall posibl. Nid yw'r rhan fwyaf o'r rhain yn gofyn am werth marchnad ac o ystyried eu natur ni ellir rhoi gwerth o'r fath arnynt ar sail costau adnewyddu; oherwydd hynny, lle cedwir cofnodion, ystyrir eu prisio ar sail cost hanesyddol. Wrth gyfrifo'r asedau hyn, cydnabyddir y caffaelwyd y rhan fwyaf ohonynt cyn dyddiad bodolaeth yr awdurdod gweinyddol cyfredol (h.y. cyn ad-drefnu'r Llywodraeth Leol yn 1996) ac felly mae hynny yn atal casglu gwybodaeth gywir ynghylch costau hanesyddol at ddibenion cyfrifo.

Casgliadau:-

Archifau'r Sir

Mae'r archifau, sy'n amrywio o un darn o bapur i filoedd o ddogfennau, yn cael eu cadw dan amrywiaeth o dermau, y rhai mwyaf cyffredin yw adnau (benthyciad tymor hir), rhodd neu bryniant.

Mae'r rhan fwyaf o archifau yn cael eu cadw ar adnau. Nid oes ymgais wedi'i wneud at bennu gwerth arian parod neu yswiriant i'r dreftadaeth hanesyddol a diwylliannol unigryw. Fodd bynnag, lle mae'r archifau wedi cael eu prynu, efallai bod cofnodion ynglŷn â'u gwerth ar y diwrnod y prynwyd nhw ar gael. Byddai prisio holl asedau yn cymryd cryn dipyn o amser, adnoddau ac arian, ac ni fyddai unrhyw werth marchnad a roddir ar asedau hyn yn adlewyrchiad cywir o werth yr asedau i dreftadaeth y Sir, h.y. ni fyddai modd disodli neu ailadeiladu'r ased pe bai'n cael ei gollu. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen.

Mae nifer fechan o eitemau yn arteffactau yn hytrach na deunydd dogfennol sy'n ffurfio mwyafrif helaeth y daliadau, ac fel y cyfryw yn eithriadau. Mae'r Cyngor yn ystyried ei fod yn briodol i yswirio'r arteffactau er nad yw'n berchen arnynt; eu gwerth yswirio hanesyddol yw £174,415 ac ni ystyrir yr eitemau at ddibenion adrodd/datgelu.

Amgueddfa'r Sir

Mae casgliad amgueddfa'r Sir yn cynnwys oddeutu 6,800 o eitemau neu grwpiau o eitemau. O'r rhain mae oddeutu 260 yn cael eu harddangos yn Amgueddfa'r Wyddgrug, 200 yn Amgueddfa Bwcle a grŵp o oddeutu 580 o eitemau ar fenthyg i Ymddiriedolaeth Dyffryn Maes Glas. Mae'r gweddill mewn storfa oddi ar y safle. Mae'r mwyafrif helaeth o eitemau'r casgliad wedi'u rhoi. Ni all y mwyafrif helaeth o'r casgliad gael ei brisio oherwydd ei natur amrywiol ac unigryw. Mae dulliau prisio confensiynol yn annibynadwy ac nid oes manteision i geisio rhoi gwerth ar yr eitemau - byddai ceisio rhoi gwerth arnynt yn costio mwy. Fel gyda chasgliad Archifau'r Sir, nid yw'r Cyngor yn cydnabod yr asedau hyn ar y Fantolen. Rheolir casgliadau'r amgueddfeydd gan Hamdden a Llyfrgelloedd Aura o dan CLG er eu bod yn parhau i fod o dan berchnogaeth CSFf.

Asedau Anniriaethol

Mae asedau anniriaethol yn asedau nad ydynt yn ariannol ac yn asedau heb sylwedd ffisegol. Mae gwariant ar asedau anniriaethol yn cael ei gyfalafu os disgwylir y bydd buddiannau economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth yn cael ei ddarparu i'r Cyngor ac os oes modd mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

Gall gwariant datblygu, neu drwyddedau meddalwedd a brynwyd, fodloni'r diffiniad o ased pan fydd mynediad at y buddion economaidd yn y dyfodol yn cael ei reoli gan y Cyngor, naill ai drwy ddalfa neu warchodaeth gyfreithiol; mae lefel gwariant de minimis o £20mil na fydd gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn cael ei chymhwyso oddi tani.

Caiff asedau anniriaethol eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio. Mae swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol i linellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae amorteiddio yn cychwyn yn y flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn caffael/ychwanegiad.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Yr oes ddefnyddiol a ddefnyddir ar gyfer amorteiddio yw:-

	Blynyddoedd
Trwyddedau Meddalwedd	5
Gwariant datblygu	7

Os yw gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i gostau amorteiddio gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor, a gan hynny maent yn cael eu tynnu'n ôl o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn a'u rhoi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Taliadau Llog

Mae llog allanol sy'n daladwy yn cael ei godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, ynghyd ag amorteiddiad yr enillion a'r colledion ar ail-brynu neu setliad cynnar benthyciadau a gariwyd ymlaen yn y Fantolen.

Rhestr

Mae rhestrau wedi'u cynnwys yn y fantolen ar lefel isaf y gost neu'r gwerth net gwireddadwy. Mae cost pob rhestr eiddo yn cael ei fesur mewn ffordd wahanol; y mesuriadau a ddefnyddir mewn perthynas â phrif restrau eiddo'r Cyngor yw:-

- Depo Alltami (Tiroedd a chynnal a chadw cerbydau a halen craig) Cyfartaledd pwysau
- Depo Alltami (tanwydd fflyd) Cyntaf i mewn, cyntaf allan

Mae'r holl stoc arall yn cael ei fesur yn seiliedig ar eu cost.

Buddsoddiadau

Dangosir y buddsoddiadau yn y fantolen yn ôl gwerth teg (gwerth y farchnad) ar gyfer pob dosbarth o offeryn ariannol.

Mae adneuoedd a buddsoddiadau tymor byr yn cael eu cynnwys efo arian parod a chywerthoedd arian parod, yn hytrach na buddsoddiadau tymor byr, os ydynt yn aeddfedu o fewn 3 mis o ddyddiad eu caffael, dan IAS 7.

Eiddo Buddsoddi

Eiddo buddsoddi yw'r rhai hynny a ddefnyddir ar gyfer ennill rhent a/neu adbrisiant cyfalaf yn unig. Nid yw'n cwrdd â'r diffiniad os defnyddir yr eiddo mewn unrhyw ffordd i hwyluso darpariaeth gwasanaethau neu gynhyrchu nwyddau neu os yw wedi'i ddal i'w werthu.

Caiff eiddo buddsoddi ei fesur i ddechrau yn ôl y gost ac yn ôl gwerth teg ar ôl hynny, sef y pris a fyddai wedi cael ei dderbyn i werthu ased felly mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Fel ased nad yw'n ariannol mae eiddo buddsoddi yn cael ei fesur ar y defnydd uchaf a gorau.

Ni chaiff eiddo eu dibrisio ond fe'u hadbrisir yn flynyddol yn ôl amgylchiadau'r farchnad ar ddiwedd y flwyddyn. Mae enillion neu golledion yn cael eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r un driniaeth yn berthnasol i enillion a cholledion ar waredu.

Fodd bynnag, nid yw'r trefniadau statudol yn caniatáu i enillion a cholledion ailbriso a gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly caiff enillion a cholledion eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf (ac ar gyfer unrhyw dderbyniadau gwerthiant dros £10 mil, i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn).

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Mae rhent a dderbynnir mewn perthynas ag eiddo buddsoddi yn cael ei gredu i'r llinell Incwm Ariannu a Buddsoddi ac yn arwain at gynnydd ym Malans Cronfa'r Cyngor.

Cyd-bwyllgorau

Mae'r Cyngor yn cydnabod ar y Fantolen yr asedau y mae'n eu rheoli a'r rhwymedigaethau sy'n dod o weithgaredd unrhyw wasanaeth a ddarperir ar y cyd â phartion eraill. Mae'n adlewyrchu ei wariant a chyfran yr incwm y mae'n ei ennill o hynny yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Prydlesau

Prydlesau Ariannol

Er mwyn i brydles fod yn brydles ariannol, mae'n rhaid i'r Cyngor gario bron y cyfan o'r risgiau a'r gwobrau a ddaw yn sgil perchnogaeth. Ceir pum sefyllfa y gall, yn unigol neu gyda'i gilydd, arwain at brydles ariannol. Sef:

- perchnogaeth yr ased yn cael ei throsglwyddo i'r prydlesai cyn diwedd cyfnod y brydles
- y prydlesai yn cael cynnig prynu'r ased am bris y disgwylir iddo fod yn is na'r gwerth teg er mwyn sicrhau y byddai'r cynnig yn cael ei dderbyn
- cyfnod y brydles ar gyfer y rhan fwyaf o oes economaidd yr ased
- gwerth presennol yr isafswm taliadau prydles yn cyfateb i o leiaf bron y cyfan o werth teg yr ased ar brydles (mae'r Cyngor wedi penderfynu bod 'bron y cyfan' yn cyfateb i 90%, yn ôl cyngor eu hymgyngorwyr prydles annibynnol), a
- ased a brydlesir yn ased o natur arbenigol a dim ond y prydlesai sy'n gallu ei ddefnyddio heb wneud addasiadau mawr.

Lle bo bron y cyfan o risgiau a gwobrau perchenogaeth ased ar brydles yn cael eu cario gan y Cyngor, caiff yr ased ei gofnodi fel eiddo, peiriant neu offer a chydabyddir y ddyled gyfatebol.

Mae'r gwerth y mae'r ddau yn cael eu cydnabod yn is na gwerth teg yr ased neu werth presennol yr isafswm taliadau prydles, wedi'u gostwng yn defnyddio cyfradd llog sy'n berthnasol i'r les. Mae'r gyfradd llog perthnasol yn cynhyrchu cyfradd llog gyfnodol gyson ar y ddyled sy'n weddill.

Mae'r eiddo, y peiriannau neu'r offer a gaffaelwyd dan brydlesau cyllid yn cael eu dibrisio dros oes yr ased yn unol â'r polisi cyfrifo dibrisiant. Mae'r ased a'r ddyled yn cael eu cydnabod ar ddechrau'r brydles, ac yn cael eu dad-gydnabod pan fydd y ddyled yn cael ei rhyddhau, canslo neu ddbennu.

Mae'r rhent blynyddol yn cael ei rannu rhwng ad-dalu'r ddyled a chostau ariannol. Mae costau ariannol blynyddol yn cael eu cyfrifo yn defnyddio'r gyfradd llog sy'n berthnasol i'r ddyled sy'n weddill.

Prydlesau Gweithredu

Mae prydlesau nad ydynt yn bodloni diffiniad prydlesau ariannol yn cael eu cyfrif fel prydlesau gweithredu. Mae rhenti prydlesau gweithredu yn cael eu codi ar gyfrifon referniw, ar sail cronadau, ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Mar prydlesau eiddo yn cael eu dosbarthu a'u cyfrifo fel prydlesau tir ac adeiladau unigol.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Addasiadau Cyfnodau Blaenorol, Newidiadau mewn Polisi'au Cyfrifo ac Amcangyfrifon a Gwallau

Gall addasiadau cyfnodau blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisi'au cyfrifo neu i gywiro gwall materol. Caiff newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifo eu cyfrif yn y dyfodol, h.y. yn y blynyddoedd presennol a'r dyfodol y mae'r newid yn effeithio arnynt ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i bolisi'au cyfrifo oni bai bo angen drwy arferion cyfrifo cywir neu pan fo'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol y Cyngor. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi'i ddefnyddio bob amser.

Caiff gwallau materol yn ffigurau'r cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol drwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff asedau sydd â sylwedd ffisegol ac y'u cedwir i'w defnyddio i gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer, a dybir sy'n gwella gwerth ased, ei gyfalafu ar sail cronadau, cyn belled â'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial y gwasanaeth yn y dyfodol sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Cyngor ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Caiff asedau o'r fath eu hadbrizio yn ystod y flwyddyn a'u gwerth yn cael ei leihau neu ei ailbrizio fel y bo'n briodol i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal dan y gwerth cario cywir.

Caiff gwariant sy'n cynnal potensial ased i ddarparu buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol ond nad yw'n ychwanegu ato (h.y. trwsio a chynnal a chadw) ei gyfalafu yn y lle cyntaf, ond wedi hynny gan nam ar y swm cyfatebol. Mae lefel gwariant de minimis o £20 mil (ni fydd gofynion cyfrifo cyfalaf yn berthnasol i symiau is) wedi'i phennu.

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur yn ôl cost i ddechrau, gan gynnwys:-

- Pris prynu
- Unrhyw gost a briodolir i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn gallu gweithredu yn y modd y mae'r rheolwyr yn ei fwriadu.
- Amcangyfrif cychwynnol costau datgymalu a symud yr eitem ac adfer y safle y mae wedi'i leoli arno.

Yna caiff asedau eu cario yn y Fantolen yn defnyddio'r seiliau mesur canlynol:-

- Anheddau'r Cyngor - gwerth teg, a bennir yn defnyddio gwerth defnydd presennol ar gyfer tai cymdeithasol (gwerth defnydd presennol - Tai Cymdeithasol).
- Asedau Isadeiledd - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer - cost hanesyddol dibrisiedig.
- Pob ased gweithredu arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a delir am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol).
- Asedau cymunedol - cost hanesyddol ac nid cost dibrisiedig.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

- Asedau dros ben - Mae mesur gwerth presennol yn seiliedig ar werth teg, amcangyfrifir y bydd defnydd mwyaf a gorau o safbwynt participant farchnad.
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu - cost hanesyddol.

Pan nad oes tystiolaeth o'r farchnad o werth presennol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir costau amnewid dibrisiedig fel amcangyfrif o werth presennol.

Pan fo gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fyr neu werth isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig fel dirprwy ar gyfer gwerth teg.

Adbriso

Mae asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar werth presennol yn cael eu hadbriso yn rheolaidd (o leiaf bob pum mlynedd) i sicrhau nad yw eu swm cario'n sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Cyngor yn bodloni'r gofyniad hwn trwy ailbriso cyfran o gyfanswm y portffolio asedau ar 1 Ebrill bob blwyddyn; ym 2021/22 ailbriso oddeutu 18% o asedau gweithredol nad oeddent yn annedd. Cynhelir prisiau yn unol â Phrasiad Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS) – Safonau Byd-eang 2017: atodiad cenedlaethol y DU. Cynhelir prisiau gan briswyr RICS mewnol y Cyngor lle bynnag y bo'n bosibl, ond mewn rhai achosion defnyddir priswyr allanol.

Y fethodoleg briso a ddefnyddir ar gyfer Stoc Tai y Cyfrif Refeniw Tai yw Dull Goleufa, techneg gwerth meddiant gwag wedi'i addasu sy'n seiliedig ar werth yr eiddo gan dybio meddiant gwag, gyda ffactor addasu i adlewyrchu meddiant parhaus gan denant. Mae'r fethodoleg hon – a ddefnyddir gan y rhan fwyaf o awdurdodau lleol yng Nghymru – yn debygol o gynhyrchu prisiadau cyson ar gyfer eiddo Cyfrif Refeniw Tai tebyg mewn gwahanol awdurdodau lleol. Mae gwerth presennol anheddau'r Cyngor yn cael ei fesur yn defnyddio gwerth defnydd presennol - tai cymdeithasol, fel y diffinnir gan Safonau Priso RICS, sef y swm a amcangyfrifwyd ar gyfer cyfnewid eiddo (ar ddyddiad y priso) rhwng prynwr a gwerthwr mewn trafodyn hyd braich.

Caiff cynnydd o ran prisiadau eu paru gan gredydau i'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i gydnabod enillion na wireddwyd. Yn eithriadol, gellir credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fyddant yn codi o wrthdroi colled a godwyd ar wasanaeth o'r blaen.

Pan nodir lleihad o ran gwerth, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- Pan fo balans enillion adbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronodig).
- Pan nad oes balans yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn yn cynnwys enillion adbriso a gydnabuwyd ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei weithredu'n ffurfiol. Mae enillion a godwyd cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Lleihad mewn Gwerth

Caiff asedau eu hadolygu ar gyfer lleihad mewn gwerth ar ddiwedd pob cyfnod adrodd er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu cario ar werth uwch na'u swm adferadwy. Mae enghreifftiau o leihad yn cynnwys gostyngiad sylweddol mewn gwerth asedau penodol a thystiolaeth o ddifrod ffisegol (e.e. difrod tân).

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai fod lleihad mewn gwerth. Pan fo arwyddion yn bodoli a phan amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn faterol, caiff swm adferadwy'r ased ei amcangyfrif, a phan fo hyn yn llai na swm cario'r ased, caiff swm lleihad ei gydnabod ar gyfer y diffyg. Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei nodi, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:-

- Pan fo balans enillion adbriso ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- Pan nad oes balans yn y Gronfa Adbriso Wrth Gefn neu pan fo balans annigonol, caiff swm cario'r ased ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan gaiff lleihad mewn gwerth ei wrthdroi o ganlyniad, caiff y gwrthdroi ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiad a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

Dibrisiad

Darperir dibrisiant ar gyfer yr holl asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer gydag oes ddefnyddiol gyfyngedig. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes ddefnyddiol gyfyngedig ac asedau nad oes modd eu defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu). Mae dibrisiant ar asedau newydd yn cael ei godi o'r flwyddyn lawn gyntaf yn dilyn ychwanegu'r ased. Yn achos asedau a gafwyd dan brydlesi ariannol gwneir y ddarpariaeth o'r flwyddyn yr ychwanegwyd yr ased.

Cyfrifir dibrisiant ar sail llinell syth, gan dybio dim gwerthoedd gweddilliol ar gyfer yr holl eiddo, peiriannau ac offer. Yr oes ddefnyddiol fwyaf cyffredin yw:-

	Blynyddoedd
Adeiladau	50
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer	3-10
Asedau Isadeiledd	40

Caiff Tai Cyngor eu dibrisio yn ôl swm sy'n cyfateb i'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr.

Caiff asedau a gânt eu cyfalafu dan brydlesau ariannol eu dibrisio dros fywyd penodol yr ased naill ai yn unol â'r contract sydd yn ei le neu, yn absenoldeb yr wybodaeth hon, gan ymgynghorwyr prydles annibynnol y Cyngor yn eu hadolygiad o'r brydles.

Ni chaiff asedau sy'n cael eu hadeiladu eu dibrisio nes bydd yr ased yn cael ei ddefnyddio.

Cydrannu

Pan fo gan ased Eiddo, Peiriant neu Offer gydrannau mawr sydd â chost sylweddol o ran cyfanswm cost yr eitem ac sydd ag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig gwahanol iawn i oes ddefnyddiol y prif ased, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae lefel de minimis materiolaeth o £2.5 miliwn ar gyfer gwerth asedau wedi'i bennu. Dan y lefel hon ni fydd eitemau unigol o eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu hystyried fesul cydran; bydd cydrannau arwyddocaol yn cael eu hystyried fel cydrannau y mae eu gwerth cyfredol yn 20% neu fwy o gyfanswm gwerth cyfredol yr ased.

Caiff enillion adbriso eu dibrisio hefyd, gyda swm sydd gyfwerth â'r gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth presennol a godir ar asedau a'r dibrisiad a fyddai wedi'i godi ar sail eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Adbriso Wrth Gefn i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Dad-gydnabod Eiddo, Peiriannau ac Offer

Caiff Eiddo, Peiriant neu Offer ei ddad-gydnabod drwy waredu neu pan na ddisgwylir unrhyw fudd economaidd yn y dyfodol neu botensial am wasanaeth o'u defnyddio.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a gânt eu Dal i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cludo ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy werthiant yn hytrach na thrwy ei ddefnyddio'n barhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a gaiff ei Ddal i'w Werthu unwaith y mae'n bodloni'r meini prawf canlynol:

- Mae'n rhaid i'r ased fod ar gael i'w werthu ar unwaith yn ei gyflwr presennol yn amodol ar delerau sy'n arferol ac yn gyffredin i werthu ased o'r fath.
- Mae'n rhaid i'r gwerthiant fod yn debygol iawn; mae'n rhaid i'r lefel briodol o reolwyr fod yn ymrwymedig i gynllun i werthu'r ased ac mae'n rhaid cael rhaglen weithredol i ganfod prynwr a chwblhau'r cynllun.
- Mae'n rhaid i'r ased (neu grŵp gwaredu) gael ei farchnata i'w werthu am bris sy'n rhesymol o ran ei werth teg cyfredol.

Dylid disgwyl i'r gwerthiant gael ei gydnabod fel gwerthiant wedi'i gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad ac fe ddylai'r cam gweithredu sydd ei angen i gwblhau'r cynllun nodi ei fod yn annhebygol y bydd newidiadau sylweddol i'r cynllun yn cael eu gwneud neu y bydd y cynllun yn cael ei dynnu'n ôl.

Caiff yr ased ei ailbrisiu'n syth cyn eil ailddosbarthu ac yna caiff ei gario ar y swm isaf a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo lleihad dilynol i werth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff enillion o ran gwerth teg eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion blaenorol yn unig a gydnabyddir yn y Gwarged neu Golled ar Darpariaeth Gwasanaethau. Ni chaiff dibrisiad ei godi ar Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Os na fydd asedau yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu bellach, cânt eu hailddosbarthu'n asedau anghyfredol a'u prisio ar swm isaf eu swm cludo cyn iddynt gael eu dosbarthu fel asedau a gânt eu dal i'w gwerthu (cânt eu haddasu ar gyfer dibrisiad, amorteiddio neu adbrisiu a fyddai wedi'u cydnabod pe na baent wedi'u dosbarthu fel asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) a'u swm adenilladwy ar ddyddiad y penderfyniad i beidio â gwerthu.

Ni chaiff asedau a gaiff eu gadael neu eu sgrapio eu hailddosbarthu fel Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu.

Pan gaiff ased ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cludo'r ased ar y Fantolen (p'un a yw'n Eiddo, Peiriant, Offer neu'n Asedau a gânt eu Dal i'w Gwerthu) ei diddymu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth ei waredu. Caiff derbyniadau o warediadau eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enilliad neu golled wrth waredu (h.y. wedi'i rwydo i ffwrdd yn erbyn gwerth cludo'r ased adeg ei waredu). Caiff enillion adbrisiu a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Adbrisiu Wrth Gefn eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf.

Caiff symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediad mwy na £10 mil eu dosbarthu fel derbyniadau cyfalaf. Mae credydu balans derbynebaw i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir eu defnyddio, neu eu neilltuo i leihau angen sylfaenol y Cyngor i fenthycu (y Nawdd Cyfalaf Gofynnol). Caiff derbynebaw eu hadfeddu i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth y gwarediadau sydd wedi'u diddymu yn dâl yn erbyn y dreth gyngor na rhenti, gan fod cost asedau anghyfredol yn cael eu talu'n llawn dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Caiff symiau eu hadfeddu i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

DATGANIAD POLISI'AU CYFRIFO

Darpariaethau, Dyledion Wrth Gefn ac Asedau Wrth Gefn

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Cyngor sydd, y mae'n fwy na thebyg, angen setliad trwy drosglwyddo buddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth, a phan y gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r swm y rhwymedigaeth honno.

Codir tâl am ddarpariaethau fel gwariant ar linell y gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn y daw'r Cyngor yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad mantolen y gwariant y mae angen ei wneud er mwyn setlo'r rhwymedigaeth, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau maes o law, fe'u codi o'r ddarpariaeth sydd eisoes yn y Fantolen. Caiff setliadau a amcangyfrifwyd eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol - pan ddaw'n llai na thebygol y bydd bellach angen trosglwyddo buddiannau economaidd (neu fod setliad is na'r hyn a ddisgwyliid yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei dychwelyd a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fo disgwyl i beth, neu'r cyfan, o'r taliad sydd ei angen i setlo darpariaeth gael ei adfer gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), dim ond pan fo'n bron yn sicr y caiff ad-daliad ei dderbyn os bydd y cyngor yn setlo'r rhwymedigaeth y caiff hyn ei gydnabod fel incwm i'r gwasanaeth perthnasol.

Dyledion Digwyddiadol

Mae dyled ddigwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Cyngor na ellir cadarnhau ei bodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Cyngor.

Mae dyledion digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau pan wneid darpariaeth fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Nid yw dyledion digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen, yn hytrach datgelir nhw mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased posibl i'r Cyngor na ellir cadarnhau ei fodolaeth ond trwy un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn llwyr o fewn rheolaeth y Cyngor.

Nid yw asedau digwyddiadol yn cael eu cydnabod ar y Fantolen ond yn cael eu datgelu mewn nodyn ynglŷn â'r cyfrifon pan ei fod yn debygol y budd mewnllif o fuddiannau economaidd neu botensial gwasanaeth.

Ysgolion

Caiff holl ysgolion y Cyngor a gynhelir eu hystyried yn endidau a reolir gan y Cyngor. Yn unol â gofynion y cod mae'r Cyngor yn cynnwys ei ysgolion a gynhelir yn ei ddatganiadau ariannol endidau unigol. Mae hyn yn cynnwys incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, arian dros ben a llif arian yr ysgolion.

Asedau Anghyfredol - Ysgolion

Mae asedau anghyfredol ysgolion cymunedol yn eiddo i'r Cyngor ac yn cael eu cynnwys ar y Fantolen.

DATGANIAD POLISIŌAU CYFRIFO

Mae adeiladau Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir yn perthyn i gyrff crefyddol ac felly nid ydynt yn cael eu cydnabod ar y Fantolen. Mae unrhyw dir a/neu gaeau chwarae sy'n perthyn i'r Cyngor mewn ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr / ysgolion gwirfoddol a reolir yn cael eu cynnwys ar y Fantolen. Mae unig Ysgol Sefydledig y Cyngor yn perthyn i lywodraethwyr yr ysgol a gan hynny mae wedi'i chynnwys ar y Fantolen.

Is-gwmnïau

Mae'r Cyngor yn berchen ar ddau chwmni o'r enw Cartrefi a Rheoli Eiddo Gogledd-ddwyrain Cymru (NEW Homes) a Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd.

Gan mai'r Cyngor sy'n rheoli'r endidau hyn mae'r Cod yn gofyn bod eu cyfrifon yn cael eu cydgrynhoi yng nghyfrifon Grŵp y Cyngor. Yng nghyfrifon endid unigol y Cyngor, cofnodir buddiannau mewn is-gwmnïau yn ôl y gost.

Cronfeydd Wrth Gefn

Caiff symiau eu neilltuo ar gyfer dibenion y tu allan i'r diffiniad o ddarpariaethau eu hystyried fel cronfeydd wrth gefn. Maent naill ai'n arian parod wedi'i neilltuo i dalu am wariant annisgwyl yn y tymor byr, adnoddau i helpu i reoli llif arian neu adnoddau cronedig na chawsant eu gwario na'u clustnodi ar ddiwedd y cyfnod cyfrifo. Mae'r trosglwyddiadau i'r ac o'r cronfeydd wrth gefn wedi'u nodi fel sy'n briodol yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.

Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf Trwy Statud (REFCUS)

Codir am wariant a wnaed yn ystod y flwyddyn y gellir ei wneud yn gyfalaf o dan ddarpariaethau statudol ond nad yw'n arwain at greu asedau anghyfredol fel gwariant i gyfrif refeniw'r gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn.

Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu cwrdd â chostau'r gwariant hwn yn defnyddio adnoddau cyfalaf presennol neu trwy fenthyca, trosglwyddiad yn y Datganiad ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor i'r Cyfrif Addasiadau Cyfalaf yn gwrthdroi'r symiau a godir fel nad yw Treth y Cyngor neu rent yn cael ei effeithio.

Mae gwariant REFCUS yn cynnwys grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, grantiau i fusnesau a chynlluniau gwella eiddo preifat.

Treth Ar Werth (VAT)

Caiff VAT taladwy ei gynnwys fel gwariant dim ond cyhyd â nad oes modd ei adfer gan Adran Refeniw a Thollau Ei Mawrhydi. Caiff VAT derbyniadwy ei eithrio o'r incwm.

CYFRIFON GRŴP

Mae'r Cod yn gofyn bod awdurdod lleol a chanddo gysylltiadau materol mewn is-gwmnïau, cyfranogion a mentrau ar y cyd yn paratoi Cyfrifon Grŵp yn ychwanegol at ei gyfrifon endid unigol.

Endid yw is-gwmni gan gynnwys unrhyw endid anghorfforedig megis partneriaeth a reolir gan endid arall (y Cyngor), a adwaenir fel y rhiant.

At ddibenion Cyfrifon Grŵp, mae'r Cyngor wedi cydgrynhoi cyfrifon y dau is-gwmni sy'n berchen i'r Cyngor;

- North East Wales Homes Limited (NEW Homes),
- Arlwy a Glanhau Newydd, a;

Roedd Cyfrifon Grŵp 2020/21 yn cynnwys Theatr Clwyd Productions Ltd. Ar 1 Ebrill 2021, fe ymwahanodd Theatr Clwyd â'r Cyngor i fod yn ymddiriedolaeth elusennol annibynnol cyfyngedig drwy warant - Theatr Clwyd Trust Ltd. Mae'r un gyfran o Theatr Clwyd Productions Ltd bellach yn berchen gan Theatr Clwyd Trust Ltd felly nid yw Theatr Clwyd Productions Ltd yn disgyn o fewn ffiniau Cyfrifon Grŵp y Cyngor.

Mae trefniadau cydweithio eraill y Cyngor wedi cael eu hadolygu yn erbyn gofynion y Cod a phennwyd nad oes angen cynnwys unrhyw un o'r trefniadau hyn yn y Cyfrifon Grŵp.

Mae'r Cyfrifon Grŵp yn cynnwys:

- Datganiad Grŵp ynglŷn â'r Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn
- Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp
- Mantolen Grŵp
- Datganiad Llif Arian Grŵp

NEW Homes

Sefydlwyd NEW Homes ar 3 Ebrill 2014 i fod yn berchen ar, gosod a rheoli eiddo gyda'r nod o gynyddu nifer a safon y tai fforddiadwy ar draws y sir, gan ddarparu gwasanaeth proffesiynol i landlordiaid a thenantiaid.

Mae NEW Homes yn gwmni sy'n gyfyngedig gan gyfrannau, sy'n eiddo'n llwyr i'r Cyngor (1 am lawnwerth £1), wedi'i sefydlu dan adran 95 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003. Mae gan y Cyngor reolaeth lem dros NEW Homes fel cyfranddaliwr unigol sy'n cymeradwyo:

- rhoi cyfalaf cyfranddaliadau
- dosbarthu arian masnachu dros ben
- cynllun busnes blynyddol
- cael gwared ag unrhyw asedau
- unrhyw fenthycy yn erbyn asedau
- penodi cyfarwyddwyr ar y bwrdd

Mae mwy o wybodaeth am NEW Homes ar gael ar ei wefan www.northeastwaleshomes.co.uk.

Ar hyn o bryd mae NEW Homes yn berchen ar ac yn rheoli 173 o unedau ar draws Sir y Fflint. Mae'r rhain yn gyfuniad o cynlluniau newydd wedi'u cyflwyno drwy Raglen Tai ac Adfywio Strategol y Cyngor (SHARP) ac eiddo a gaffaelwyd gan ddatblygwyr trwy gytundebau Adran 106. Mae 61 eiddo wedi eu rhoi gan ddatblygwyr preifat o dan gytundebau adran 106 i ddarparu tai fforddiadwy. Trafodir y cytundebau hyn rhwng datblygwyr ac awdurdodau cynllunio lleol fel rhan o amod caniatâd cynllunio ac maent yn galluogi awdurdodau lleol i drafod cyfraniadau tuag at ystod o seilwaith a gwasanaethau, gan gynnwys tai fforddiadwy. Cyfanswm gwerth yr eiddo hyn ym Mantolen Cartrefi NEW £10,685mil. Mae'r 112 eiddo sy'n weddill yn cael eu prynu (19 eiddo) a chartrefi fforddiadwy adeilad newydd (93 eiddo) i'w rhentu yn Sir y Fflint. Cyfanswm gwerth yr eiddo hwn ar Fantolen NEW Homes yw £18,018mil.

Mae'r Cyngor a NEW Homes yn ymrwmo i gytundeb hawliau enwebu mewn perthynas â phob eiddo, sy'n rhoi hawl i'r Cyngor ddewis pob tenant, ac yn ei ddefnyddio i gartrefu pobl ar gofrestr tai fforddiadwy Sir y Fflint.

CYFRIFON GRŴP

Mae Cynllun Busnes NEW Homes yn cynnig ehangu'r cwmni dros y tair blynedd nesaf. Bydd hyn yn cynyddu nifer yr eiddo sy'n cael eu rheoli gan NEW Homes i 238 yn 2024/25.

Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd

Cwmni masnach Awdurdod Lleol yw Arlwyo a Glanhau Newydd Ltd wedi'i ymgorffori ar 28 Chwefror 2017 fel Cwmni sy'n gyfyngedig i gyfranddaliadau â'r Cyngor yn berchen ar yr holl gyfranddaliadau, 100 ar £1 gwerth par. Crëwyd y gwasanaeth arlwyo a glanhau â'r nod i fod yn fwy atebol i alw'r farchnad ac i fod yn rhydd i ddenu cwsmeriaid newydd y tu hwnt i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor lefel uchel o reolaeth dros Newydd fel y cyfrandaliwr sengl gan gymeradwyo;

- unrhyw amcanion a phenderfyniadau strategol
- unrhyw drosglwyddo neu drosglwyddo cyfranddaliadau yn y Cwmni
- cadw neu ddsbarthu unrhyw waged ariannol
- Dosbarthiadau gan y cwmni o unrhyw gyfranddaliadau yng nghyfalaf y Cwmni, a'r hawl a/neu gyfyngiadau i unrhyw gyfranddaliadau.
- unrhyw fenthyciadau yn erbyn asedau

Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am Newydd Ltd ar eu gwefan www.newydd.wales

Rheoli Risg

Mae'r berthynas rhwng y Cyngor a'i is-gwmnïau yn cynnwys cynlluniau busnes sy'n cael eu datblygu gan yr is-gwmnïau sy'n cael eu cymeradwyo gan gabinet y Cyngor. Mae hyn yn galluogi i'r cabinet ddeall yr amgylchedd risg eang y mae'r is-gwmnïau'n gweithredu ynddo, ystyried risgiau penodol y mae'r is-gwmnïau yn eu hwynebu ac asesu'r ffordd y mae is-gwmnïau'n rheoli ac yn lliniaru'r risgiau hynny. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor bod risgiau'n cael eu rheoli a'u lliniaru'n briodol a bod amlygiad y Cyngor ei hun i risg yn cael ei leihau. Mae'r Cyngor yn parhau i weithio gydag is-gwmnïau i reoli a lliniaru risgiau penodol sy'n deillio o effaith COVID-19

Mae'r pwyllgor trosolwg a chraffu priodol yn craffu ar berfformiad NEW Homes a Newydd. Mae'r is-gwmnïau yn destun archwiliad I gan dîm archwilio mewnol y Cyngor sydd hefyd yn helpu i roi sicrwydd bod risg yn cael ei rheoli a bod tystiolaeth o fecanweithiau rheoli a'u bod yn gweithredu'n effeithiol.

Polisïau Cyfrifo

Mae'r polisïau cyfrifo ar gyfer y Grŵp yn dilyn y rhai a fabwysiadwyd gan Gyngor Sir y Fflint yn y cyfriflenni endid unigol, fel sy'n cael ei nodi ar dudalennau 76 hyd at 91. Lle mae polisïau cyfrifo'r is-gwmnïau yn wahanol, mae'r cydgrynhoi wedi'i addasu er mwyn unioni unrhyw wahaniaethau mewn ymdriniaeth gyfrifo

DATGANIAD GRŴP YNGLYN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	Mae is-gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2021	38,500	36,823	75,323	19,792	95,115	5,417	100,532
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,126	30,275	44,401	203,863	248,264	6,065	254,329
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(2,788)	0	(2,788)	0	(2,788)	(3,312)	(6,100)
Cynnydd/(Ileihad) net cyn trosglwyddiadau	11,338	30,275	41,613	203,863	245,476	2,753	248,229
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	5,789	(28,859)	(23,070)	23,070	0	0	0
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	17,127	1,416	18,543	226,933	245,476	2,753	248,229
Ar 31 Mawrth 2022	55,627	38,239	93,866	246,725	340,591	8,170	348,761

DATGANIAD GRŴP YNGLYN Â'R SYMUDIADAU YN Y CRONFEYDD WRTH GEFN

	Balans Cronfa'r Cyngor £000	Eraill Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio £000	Cronfeydd Wrth Gefn na Ellir eu Defnyddio £000	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod £000	Mae is-gwmni yn cadw'r £000	Grŵp Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn £000
Ar 31 Mawrth 2020	24,319	29,567	53,886	3,548	57,433	3,471	60,904
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	19,110	37,884	56,994	(12,347)	44,647	4,444	49,091
Addasiadau rhwng cyfrifon grŵp a Chyfrifon awdurdod	(5,892)	(1,071)	(6,963)	0	(6,963)	(2,498)	(9,461)
Cynnydd/(Ileihad) net cyn trosglwyddiadau	13,218	36,813	50,031	(12,347)	37,684	1,946	39,630
Addasiadau rhwng cyfrifyddu a sail o dan y rheoliadau ariannu	963	(29,557)	(28,594)	28,592	(2)	0	(2)
Cynnydd/(gostyngiad) yn y flwyddyn	14,181	7,256	21,437	16,245	37,682	1,946	39,628
Ar 31 Mawrth 2021	38,500	36,823	75,323	19,792	95,115	5,417	100,532

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR GRŴP

	2021/22		2020/21		Gwariant Net	
	Gwariant Gros	Incwm Gros	Gwariant Gros	Incwm Gros		
Dadansoddiad Gwariant Gwasanaeth	£000	£000	£000	£000	£000	
Prif Weithredwyr	2,543	(68)	2,475	2,721	(139)	2,582
Addysg ac Ieuenctid	153,844	(42,096)	111,748	146,133	(33,698)	112,435
Llywodraethu	15,089	(3,779)	11,310	13,424	(3,288)	10,136
Tai ac Asedau*	43,779	(38,658)	5,121	45,680	(36,870)	8,810
Pobl ac Adnoddau	5,399	(170)	5,229	5,127	(232)	4,895
Cynllunio, yr Amgylchedd a'r Economi	14,827	(8,134)	6,693	13,007	(6,883)	6,124
Gwasanaethau Cymdeithasol	124,385	(35,621)	88,764	108,376	(30,926)	77,450
Rhaglenni Statudol*	17,815	(3,689)	14,126	15,317	(3,139)	12,178
Strydlun a Thrafnidiaeth	71,515	(32,899)	38,616	70,393	(32,754)	37,639
Cyllid Corfforaethol a Chanolog	8,412	(3,109)	5,303	8,259	(2,352)	5,907
Cyfrif Refeniw Tai	11,060	(38,219)	(27,159)	(565)	(37,978)	(38,543)
Theatr Clwyd**	0	0	0	4,078	(4,204)	(126)
Cost Gwasanaethau	468,668	(206,442)	262,226	431,950	(192,463)	239,487
Gwariant Gweithredol Arall			30,322			29,517
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi			18,490			21,149
Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol			(351,969)			(340,606)
(Arian Dros Ben)/diffyg ar ddarpariaeth			(40,931)			(50,453)
Treuliau treth is-gwmni			(182)			(174)
Grŵp (Gwarged) / Diffyg			(41,113)			(50,627)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisiu asedau anghyfredol			(115,517)			(4,141)
(Arian dros ben)/diffyg ar ailbrisiu asedau ariannol ar gael i'w gwerthu			0			0
Treth sy'n ymwneud ag incwm cynhwysfawr arall			385			(114)
(Enillion) neu golledion actiwaraidd ar asedau a			(90,619)			17,089
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(246,864)			(37,793)

*Ffigyrau 2020/21 wedi eu newid i adlewyrchu'r portfolio a ddefnyddir yn gywir ar gyfer cyfuno Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Newydd.

**Wedi gwahanu o'r Cyngor ar 1 Ebrill 2021, i fod yn ymddiriedolaeth elusennol annibynnol - Theatr Clwyd Trust Ltd.

MANTOLEN GRŴP

	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
	£000	£000	£000	£000
ASEDAU ANGHYFREDOL				
Eiddo, Peiriannau ac Offer	Nodyn			
Anheddau'r Cyngor		274,122	232,242	
Tir ac Adeiladau Eraill		481,376	355,484	
Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer		19,791	18,292	
Asedau dros ben		5,880	5,938	
Asedau Isadeiledd		157,785	157,494	
Asedau Cymunedol		4,921	4,902	
Asedau sy'n cael eu hadeiladu ar hyn o bryd		12,125	21,082	
Cyfanswm eiddo, peiriannau ac offer	1	956,000	795,433	
Eiddo Buddsoddi ac Ystâd Amaethyddol		27,694	25,189	
Asedau Anniriaethol		0	2	
Buddsoddiadau Hirdymor		0	0	
Dyledwyr Hirdymor		3,332	3,394	
CYFANSWM ASEDAU ANGHYFREDOL		987,026	824,018	
 ASEDAU CYFREDOL				
Rhestrau Eiddo		784	616	
Dyledwyr Byrdymor (darpariaeth lleihad mewn gwerth net)		71,219	72,810	
Buddsoddiadau Byrdymor		5,001	10,062	
Arian Parod a Chywerthoedd Arian Parod		45,671	39,242	
Asedau i'w Gwerthu		383	1,021	
CYFANSWM ASEDAU CYFREDOL		123,058	123,751	
 DYLEDION CYFREDOL				
Benthyciadau i'w Had-dalu ar gais neu o fewn 12 mis		(18,036)	(65,960)	
Credydwyr Byrdymor		(63,333)	(41,836)	
Darpariaeth ar gyfer absenoldebau cronodig		(5,563)	(5,226)	
Dyledion gohiriedig		(591)	(587)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(6,697)	(3,883)	
Darpariaethau		(3,698)	(3,165)	
CYFANSWM DYLEDION CYFREDOL		(97,918)	(120,657)	
 DYLEDION ANGHYFREDOL				
Credydwyr Hirdymor		(1,389)	(1,034)	
Benthyca Hirdymor		(289,517)	(283,934)	
Dyledion gohiriedig		(2,748)	(3,339)	
Darpariaethau		(957)	(966)	
Dyledion Hirdymor Eraill		(367,258)	(436,496)	
Derbyniadau Grantiau Ymlaen Llaw		(1,535)	(811)	
CYFANSWM DYLEDION ANGHYFREDOL		(663,404)	(726,580)	
 ASEDAU NET		348,762	100,532	

MANTOLEN GRŴP

	31 Mawrth 2022		31 Mawrth 2021	
	£000	£000	£000	£000
CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO				
Nodyn				
Cronfa Wrth Gefn Derbyniadau Cyfalaf	17,959		15,490	
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	15,043		14,426	
Cronfa'r Cyngor	18,438		14,061	
Cronfeydd Wrth Gefn sydd wedi'u Clustnodi	(657)		(2,781)	
Cyfrif Refeniw Tai	37,187		24,438	
Elw a Cholled Wrth Gefn	5,239		6,908	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO	93,209		72,542	
 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO				
Y Gronfa Adbrisió Wrth Gefn	235,729		125,255	
Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	393,289		343,777	
Cyfrif Addasiadau Offerynnau Ariannol	(5,011)		(5,371)	
Y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn	(362,940)		(430,543)	
Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	49		98	
Cyfrif absenoldebau cronodig	(5,563)		(5,226)	
CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO	255,553		27,990	
 CYFANSWM CRONFEYDD WRTH GEFN	348,762		100,532	

DATGANIAD LLIF ARIAN GRŴP

	2021/22		2020/21	
	£000	£000	£000	£000
Gwarged neu (ddiffyg) net ar ddarparu gwasanaethau	41,687		51,125	
Addasiad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau ar gyfer symudiadau anariannol	65,929		22,521	
Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu ddiffyg net ar gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	<u>(45,486)</u>		<u>(47,298)</u>	
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		62,130		26,348
Llif arian parod net o weithgareddau buddsoddi	(13,232)		(24,827)	
Llif arian parod net o weithgareddau ariannu	<u>(42,432)</u>		<u>6,027</u>	
		<u>(55,664)</u>		<u>(18,800)</u>
(Cynnydd) / Gostyngiad net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		6,466		7,548
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd*		39,202		31,692
Arian parod a chyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd		45,668		39,240

*Mae arian parod a chywerthoedd arian parod 2021/22 ar gychwyn y cyfnod adrodd (£39,202mil) yn wahanol i arian parod a chywerthoedd arian parod 2020/21 ar ddiwedd y cyfnod adrodd (£39,240mil) o £38mil. Mae £38mil yn cynrychioli arian parod a chywerthoedd arian parod a gedwir gan Theatr Clwyd Productions Ltd nad ydynt bellach o fewn ffiniau Cyfrifon Grŵp y Cyngor o 1 Ebrill 2021.

NODIADAU I'R CYFRIFON GRŴP

1. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes £000	Newydd £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2022				
Anheddau cyngor	274,122	0	0	274,122
Tir ac adeiladau eraill	454,643	26,733	0	481,376
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	19,581	0	210	19,791
Asedau dros ben	5,880	0	0	5,880
Asedau isadeiledd	157,785	0	0	157,785
Asedau cymunedol	4,921	0	0	4,921
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	12,125	0	0	12,125
	929,057	26,733	210	956,000

	Cyngor Sir y Fflint £000	NEW Homes £000	Newydd £000	Grŵp £000
Llyfrwerth Net 31 Mawrth 2021				
Anheddau cyngor	232,242	0	0	232,242
Tir ac adeiladau eraill	331,240	24,244	0	355,484
Cerbydau, offer, dodrefn a chyfarpar	18,159	0	133	18,292
Asedau dros ben	5,938	0	0	5,938
Asedau isadeiledd	157,494	0	0	157,494
Asedau cymunedol	4,902	0	0	4,902
Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu	21,082	0	0	21,082
	771,057	24,244	133	795,433

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Barn ar y datganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Cyngor Sir y Fflint; a
- Grŵp Cyngor Sir y Fflint

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2022 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Cyfrif Refeniw Tai, Datganiad Incwm a Gwariant y Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Sir y Fflint yn cynnwys Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Grŵp, Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant y Grŵp, Mantolen y Grŵp, Datganiad Llif Arian Parod y Grŵp a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yn gyfraith gymwys a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglwyd a'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021-22.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn cynnig safbwynt gwirioneddol a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir y Fflint a Grŵp Cyngor Sir y Fflint ar 31 Mawrth 2022 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi cael eu paratoi yn briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglwyd a'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2021-22.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â chyfraith gymwys a Safonau Rhyngwladol ar Gyfrifyddu yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio datganiadau ariannol fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar Gyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Rwy'n credu bod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi cael gafael arni yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi ei wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu'n gyfunol, arwain at amheuaeth sylweddol ynghylch gallu Cyngor Sir y Fflint i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o flwyddyn o leiaf o'r adeg yr awdurdodir cyhoeddiad y datganiadau ariannol.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Disgrifir fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol o ran busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi ei chynnwys yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd arnynt. Mae'r Swyddog Ariannol Cyfrifol yn gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac nid wyf yn mynegi unrhyw gasgliad sicrwydd arni ac eithrio i'r graddau y nodir yn eglur fel arall yn fy adroddiad.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall a, thrwy wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn berthnasol â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth y cafwyd gafael arnynt yn ystod yr archwiliad, neu y mae'n ymddangos eu bod wedi cael eu cam-ddatgan yn berthnasol mewn ffordd arall. Os byddaf yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith yr wyf i wedi ei wneud, byddaf yn dod i'r casgliad bod camddatganiad perthnasol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Adroddiad ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol a pharatowyd yr Adroddiad Naratif yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2020-21;
- mae'r wybodaeth a roddwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol a pharatowyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn unol â chanllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp a'i amgylchedd a gafaelwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd o ran y materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os yn fy marn i:

- nad oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi cael eu cadw, neu nad yw datganiadau sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi cael eu derbyn gan ganghennau na ymwelwyd â nhw gan fy nhîm;
- nad yw'r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â'r cofnodion a'r datganiadau cyfrifyddu; neu
- nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn fwy llawn yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a nodir ar dudalen 11, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys datganiad ariannol grŵp Cyngor Sir y Fflint, sy'n cynnig safbwynt gwirioneddol a theg, ac am y fath reolaeth fewnol y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu sy'n angenrheidiol i alluogi'r paratoad o ddatganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiad perthnasol, pa un a yw hynny oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiad o gyfrifon, mae'r swyddog ariannol yn gyfrifol am asesu gallu Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel sy'n berthnasol materion yn ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai yr ystyrir bod hynny yn amhriodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol am ba un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, pa un a yw hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n sicrwydd pendant y bydd archwiliad a gynhaliwyd yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac ystyrir eu bod yn berthnasol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu'n gyfunol, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wnaed ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Achosion o ddiffyg cydymffurfriad â deddfau a rheoliadau, gan gynnwys twyll, yw afreoleidd-dra. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ddarganfod camddatganiadau perthnasol o ran afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- holi'r rheolwyr, pennaeth archwilio mewnol y Cyngor a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys caffael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn ymwneud â:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfriad;
 - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt unrhyw wybodaeth am dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a'r
 - rheolaethau mewnol sydd wedi'u sefydlu i liniaru risgiau yn gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfriad â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a lle gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Yn rhan o'r drafodaeth hon, fe wnes i nodi'r potensial ar gyfer twyll yn y meysydd canlynol: postio cyfnodolion anarferol, adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer rhagfarnau a gwerthuso'r rhesymeg ar gyfer unrhyw drafodiadau arwyddocaol y tu allan i drywydd busnes arferol.
- cael dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddio eraill y mae Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a oedd yn cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a oedd yn cael effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp.

ADRODDIAD ARCHWILYDD ANNIBYNNOL ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNGOR SIR Y FFLINT

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau a'r profion datganiad ariannol ar ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiad â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi'r rheolwyr, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Corfforaethol a chynghorwyr cyfreithiol am ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy reolwyr yn gwrthwneud rheolaethau, gan brofi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcanion cyfrifyddu yn dangos tuedd bosibl; a gwerthuso rhesymeg fusnes unrhyw drafodiadau sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i drywydd busnes arferol.

Cyfathrebais hefyd ddeddfau a rheoliadau a nodwyd perthnasol a risgiau twyll posibl i'r holl dîm archwilio gan gadw yn effro i unrhyw awgrymiadau o dwyll neu ddiffyg cydymffurfiad â deddfau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Caiff i ba raddau y gall fy ngweithdrefnau ganfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, ei effeithio gan yr anhawster cynhenid yn canfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp, a natur, amseriad a graddau'r gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar gael ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir y Fflint a'r grŵp yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Ionawr 2023

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

2021/22

Cyngor Sir y Fflint
Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Dogfen Amgaaedig 1

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu ein dull o asesu trefniadau llywodraethu'r Cyngor a chwblhau'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Mae'r ddogfen hon 'Ein Dull o Weithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol' (Rhan un) yn esbonio:

- Beth yw Llywodraethu;
- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol;
- Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael ei baratoi;
- Beth yw egwyddorion allweddol y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol;
- Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu Effeithiol; a
- Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu

Mae manylion canlyniadau ein hasesiad i nodi meysydd arfer orau a meysydd i'w gwella ymhellach i'w gweld yn nogfen Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2021/22 - Rhan 2

Beth yw Llywodraethu?

"Mae llywodraethu yn ganolbwynt i wasanaethau cyhoeddus. Mae'n sail i'r ffordd y caiff adnoddau eu rheoli, y ffordd y caiff penderfyniadau eu gwneud, y ffordd y caiff gwasanaethau eu darparu a'r effaith y maent yn eu cael, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn hydreiddio i'r ffordd y mae sefydliadau yn cael eu harwain a sut maent yn rhyngweithio gyda'r cyhoedd. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn ond mae'n rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau a lywodraethir yn dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau sy'n cael eu rheoli'n dda; nid ydynt yn farwaidd nac yn fiwrocraidd."¹

Mae'r fframwaith llywodraethu yn cynnwys diwylliant, gwerthoedd, systemau a phrosesau sy'n sail i'r ffordd y caiff sefydliad ei gyfarwyddo a'i reoli. Mae'r fframwaith yn dod â set o ofynion deddfwriaethol tanategol, egwyddorion arfer dda a phrosesau rheoli at ei gilydd.

Mae Cyngor Sir y Fflint yn cydnabod ei gyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle. Rydym wedi datblygu Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol sy'n diffinio'r egwyddorion sy'n sail i lywodraethu'r sefydliad. Mae'r Cod Lleol yn ffurfio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor a gellir ei weld ar wefan y Cyngor. Mae crynodeb o'r egwyddorion sy'n sail iddo i'w gweld yn ddiweddarach yn y ddogfen hon.

Mae ein fframwaith llywodraethu yn cefnogi ein nod fel corff cyhoeddus modern, sydd â'r **athroniaeth** o weithredu fel busnes cymdeithasol sy'n:

- ddarbodus, modern, effeithlon ac effeithiol;
- wedi'i lunio, ei drefnu a'i weithredu i ddiwallu anghenion cymunedau a'r cwsmer; a
- sy'n gweithio gyda'n partneriaid i gyrraedd y safonau gwasanaeth cyhoeddus uchaf posibl er lles Sir y Fflint fel Sir.

I wireddu'r dyheadau hyn, rydym wedi gosod y **safonau** canlynol:-

- cyflawni rhagoriaeth mewn llywodraethu corfforaethol ac enw da;
- cyflawni rhagoriaeth mewn perfformiad yn erbyn ein targedau ein hunain ac yn erbyn targedau sefydliadau eraill tebyg i ni sy'n perfformio ar lefel uchel;
- bod yn fodern ac yn hyblyg, gan addasu'n gyson i ddarparu gwasanaeth a chymorth o'r safon uchaf i'r cyhoedd, cwsmeriaid a chleientiaid;
- defnyddio ei bedwar adnodd - arian, asedau, pobl a gwybodaeth - yn strategol, effeithiol ac effeithlon; a
- chroesawu a gweithredu systemau a phrosesau busnes darbodus, effeithiol, effeithlon a llai biwrocraidd.

¹Swyddfa Archwilio Cymru: "Papur Trafod: Yr heriau llywodraethu sy'n cael eu creu gan wasanaethau a ddarperir yn anuniongyrchol ac a ariennir gan y cyhoedd yng Nghymru" 2017

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

I gyrraedd y safonau hyn bydd ein **hymddygiad** yn:-

- dangos arweinyddiaeth strategol yn y sefydliad ac yn ein partneriaethau;
- herio, adolygu, newid a moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gwneud pethau yn barhaus;
- bod mor ddarbodus ag sy'n bosibl a chadw biwrocratiaeth i'r lefel isaf bosibl;
- manteisio i'r eithaf ar dechnoleg newydd; a
- manteisio i'r eithaf ar drefniadau gweithio hyblyg

Rydym yn ymroddedig i'r **egwyddorion** canlynol:-

- cyflogwr modern, teg a gofalgwr;
- yn deg, cyfiawn a chynhwysol yn ei bolisiau a'i ymarferion; ac
- yn gydwybodol wrth gynllunio a rheoli ei weithgareddau a gwneud penderfyniadau mewn modd cynaliadwy

Rydym yn ymrwmo i werthoedd ac egwyddorion penodol wrth weithio gyda'n partneriaid a phartneriaethau allweddol. Mae'r rhain yn cynnwys partneriaethau strategol megis y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r trydydd sector, gan gynnwys cytuno ar set o egwyddorion Ariannu'r Sector Gwirfoddol.

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Ochr yn ochr â sawl awdurdod yng Nghymru, mae Sir y Fflint yn cyfeirio at hyn fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Mae hon yn ddogfen gyhoeddus sy'n adrodd i ba raddau mae'r Cyngor yn cydymffurfio gyda'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon bydd y Cyngor yn:

- cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn mewn lle;
- crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu;
- disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ei drefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac ar unrhyw newidiadau wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod;
- rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater(ion) a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd; ac
- adrodd ar unrhyw faterion llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac yn ymrwmo i fynd i'r afael â nhw.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint ar gyfer blwyddyn ariannol 2021/22 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Sut mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael ei baratoi?

Cafodd adolygiad cychwynol ein fframwaith llywodraethu ei gynnal gan y Gweithgor Llywodraethu Corfforaethol. Fe wnaeth y grŵp hwn baratoi holiaduron ar gyfer pob Prif Swyddog corfforaethol a hefyd rhai swyddogaethau llywodraethu penodol fel cyllid, adnoddau dynol a chyfreithiol. Roedd ein dull yn seiliedig ar y saith egwyddor sy'n dilyn y brif ran o'r ddogfen hon, a chawsant eu hasesu i nodi unrhyw feysydd ar gyfer gwelliant. Cafodd holiaduron hefyd eu cwblhau gan Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a Chadeiryddion Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Mae gwaith paratoi a chynnwys y fframwaith llywodraethu eleni wedi'i ystyried gan y swyddogion statudol, gyda chefnogaeth sicrwydd gan Archwilio Mewnol, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru. Rydym yn cydnabod nad yw ein fframwaith llywodraethu'n gallu dileu pob risg o fethu cyflawni'r targedau yn ein polisiau, nodau ac amcanion ac felly gall ddarparu sicrwydd cymesur ac nid sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd.

Wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rydym wedi:

- adolygu trefniadau llywodraethu presennol y Cyngor yn erbyn y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol.
- diweddarau'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol lle bo hynny'n angenrheidiol, i adlewyrchu newidiadau yn nhrefniadau llywodraethu'r Cyngor a gofynion newydd CIPFA / Solace 2016 - Nodiadau Cyfarwyddyd ar gyfer Awdurdodau Cymru.
- asesu effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu'r Cyngor ac amlygu unrhyw newidiadau a gynlluniwyd yn y cyfnod sydd i ddod.

Mae Tîm y Prif Swyddogion, dan arweiniad y Prif Weithredwr; hefyd wedi ystyried y materion llywodraethu a'r egwyddorion sy'n wynebu'r Cyngor. Gwelir y rhain ar dudalen 128. Mae manylion yr egwyddorion a gafodd eu hasesu fel rhai y dylid eu gwella ymhellach wedi'u nodi ar dudalen 131.

Mae ein Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn rhoi sicrwydd i'r Cyngor ar effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethu, fframwaith rheoli risg ac amgylchedd rheoli mewnol. Fel rhan o'r rôl hon mae'r Pwyllgor yn adolygu a chymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Gofynnwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd i ystyried a rhoi sylwadau am y cynnydd a wnaed ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol diwethaf ac unrhyw faterion pellach i'w hystyried. Roeddent yn fodlon â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn gyffredinol.

Mae'r pum cadeirydd Trosolwg a Chraffu hefyd wedi ystyried a gwneud sylwadau ar y materion o fewn cylch gwaith eu pwyllgorau priodol. Roeddent yn fodlon â'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn gyffredinol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw egwyddorion allweddol y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol?

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor allweddol CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail i'r Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Y saith egwyddor allweddol yw:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyriadau angenrheidiol i optimeiddio cyflawniad y canlyniadau a fwriadwyd
Egwyddor E	Datblygu gallu'r sefydliad, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

Sylwch bod y Cod yn cyfeirio at 'endid', ond er mwyn sicrhau eglurdeb rydym wedi defnyddio 'ein sefydliad' yn lle.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyfraniadau at Fframwaith Llywodraethu Effeithiol

Cyngor	<ul style="list-style-type: none"> • Cymeradwyo Cynllun y Cyngor • Ardystio'r Cyfansoddiad
Cabinet	<ul style="list-style-type: none"> • Prif gorff gwneud penderfyniadau'r Cyngor • Yn cynnwys Arweinydd y Cyngor ac aelodau Cabinet sy'n gyfrifol am bortffolios penodol
Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	<ul style="list-style-type: none"> • Helpu i godi proffil rheolaeth fewnol, rheoli risg a materion adrodd ariannol o fewn y Cyngor, yn ogystal â rhoi fforwm i drafod y materion a godwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol
Pwyllgor Safonau	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pwyllgor Safonau'n hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad gan aelodau etholedig a chyfetholedig, ac yn monitro gweithrediad Cod Ymddygiad yr Aelodau. • Mae Pwyllgor y Cyfansoddiad a Gwasanaethau Democraidd yn ystyried ac yn cynnig newidiadau i'r Cyfansoddiad a'r Cod Llywodraethu Corfforaethol
Portffolio	<ul style="list-style-type: none"> • Orlhain arbedion effeithlonrwydd, amlygu risg a chamau lliniaru i gyflawniad • Ystyried cadernid cynllunio a rhagweld arbedion ac ystyried darparu adnoddau ar gyfer darpariaeth a gynlluniwyd
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	<ul style="list-style-type: none"> • Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad y Cyngor, y Cabinet, a Phwyllgorau • Adolygu a chraffu ar benderfyniadau a pherfformiad cyrff cyhoeddus eraill, gan gynnwys partneriaethau • Cynorthwyo'r Cyngor a'r Cabinet i ddatblygu'r fframwaith Cyllideb a Pholisi drwy ddadansoddiad manwl o faterion polisi • Sefydlu Grŵp Cyswllt Cadeiryddion/Is-Gadeiryddion
Tîm y Prif Swyddogion a Rheolwyr Gwasanaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Gosod safonau llywodraethu • Arwain a chymhwyso safonau llywodraethu ar draws portffolios • Cynnal hunanasesiad blynyddol
Archwilio Mewnol	<ul style="list-style-type: none"> • Darparu barn annibynnol a gwrthrychol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu • Ymchwilio i dwyll ac anghysondebau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut ydym wedi monitro a gwerthuso effeithiolrwydd ein trefniadau llywodraethu?

Yn flynyddol, rydym yn adolygu effeithiolrwydd ein fframwaith llywodraethu gan gynnwys y system reoli fewnol. Manylir ar elfennau allweddol sicrwydd sy'n sail i'r adolygiad llywodraethu hwn isod:

Tîm y Prif Swyddogion	Swyddog Monitro	Swyddog Adran 151	Llywodraethu Gwybodaeth	Archwilio Mewnol
<ul style="list-style-type: none"> Trosolwg corfforaethol a chynllunio strategol Asesiad Llywodraethu Corfforaethol Blynyddol Gweithredu a monitro protocolau rheoleiddio a phrotocolau llywodraethu eraill 	<ul style="list-style-type: none"> Sicrwydd cyfreithiol a rheoleiddiol Monitro gweithrediad y Cyfansoddiad Ymchwiliadau'r Ombwdsmon Uwch-Berchennog Risg Gwybodaeth Dynodedig 	<ul style="list-style-type: none"> Gweinyddu materion ariannol y Cyngor yn briodol 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Swyddog Monitro wedi'i ddynodi fel Uwch-berchennog Risg Gwybodaeth (SIRO) y Cyngor Y Rheolwr Llywodraethu Gwybodaeth yw ein Swyddog Diogelu Data Cydymffurfiaeth Gwybodaeth gan gynnwys polisiâu, gweithdrefnau a systemau cysylltiedig (Diogelu Data, Rhyddid Gwybodaeth) Diogelwch Gwybodaeth, Safonau Gwybodaeth a Rheoli Cofnodion 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiad barn blynyddol ar ddigonolrwydd trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a threfniadau llywodraethu Cynllun Archwilio Mewnol ac olrhain adroddiadau / perfformiad gan y Pwyllgor Archwilio Darparu cyngor ac ymgynghoriaeth
Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio	Rheoli Risg	Archwiliadau Allanol	Gwrth-dwyll
<ul style="list-style-type: none"> Adolygu a herio polisi Trosolwg a chraffu pynciau Monitro Perfformiad a Risg Corfforaethol a Phortffolios 	<ul style="list-style-type: none"> Hunanasesu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio Adolygu effeithiolrwydd archwilio mewnol ac allanol Ystyried digonolrwydd y trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a Llywodraethu 	<ul style="list-style-type: none"> Polisi a Strategaeth Rheoli Risg Monitro ac adrodd ar Risgiau Strategol bob chwarter 	<ul style="list-style-type: none"> Archwilio Datganiadau Ariannol Adolygiadau thematig a chenedlaethol Archwiliadau allanol eraill 	<ul style="list-style-type: none"> Trefniadau gwrth-dwyll a llygredigaeth a rhannu pryderon Codau Ymddygiad i Swyddogion ac Aelodau Rheolau Gweithdrefnau Ariannol a Chontractau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol Cyngor Sir y Fflint

Dogfennau Allweddol Cyhoeddus: Adolygiad Blynyddol / Cynhyrchu

- Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adroddiad Cyllid Alldro Blynyddol
- Adroddiad Perfformiad Blynyddol
- Datganiad Llywodraethu Gwybodaeth Blynyddol
- Y Strategaeth Gyfalaf a'r Cynllun Rheoli Asedau
- Cod Llywodraethu Corfforaethol
- Cod Ymarfer Moesegol ar gyfer Caffael
- Rheolau'r Weithdrefn Contractau
- Y Strategaeth Ddigidol
- Archwiliad Cyflog Cyfartal (Adroddiadau Cyflogau yn ôl Rhyw)
- Rheoliadau Ariannol
- Cynllun y Cyngor
- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
- Cynllun Lwfansau Aelodau
- Adroddiad Blynyddol Trosolwg a Chraffu
- Strategaeth Pobl
- Cynlluniau Busnes Portffolios
- Cynllun Lles y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
- Datganiad Cyfrifon
- Cynllun Cydraddoldeb Strategol
- Cofrestr Risg Strategol
- Strategaeth Rheoli'r Trysorlys
- Adroddiad Archwilio Cymru
- Datganiad ar Bolisiau Tâl

Dogfennau Allweddol: Adolygiad Ad-hoc / Cynhyrchu

- Cynllun Gwaith Gwrth-dwyll
- Cynlluniau Parhad Busnes
- Egwyddorion Cyfathrebiadau
- Cyfansoddiad
- Y Strategaeth Ddigidol
- Polisi Diogelu Data
- Polisiau Cydraddoldeb ac Amrywiaeth
- Polisiau Cyflogaeth
- Polisiau Iechyd a Diogelwch
- Protocol Archwilio Mewnol / Allanol
- Polisiau TG
- Cod Ymddygiad Aelodau
- Cod Ymddygiad Swyddogion
- Strategaeth Gaffael
- Polisi Cyfryngau Cymdeithasol
- Safonau'r Gymraeg
- Polisi Rhannu Pryderon

Prosesau Cyfrannu Monitro Rheoleiddiol

- Gwerthuso a Goruchwylio
- Rheoli Presenoldeb
- Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
- Adroddiadau Monitro'r Gyllideb
- Canmoliaeth, Sylwadau a Chwynion
- Llywodraethu Corfforaethol
- Iechyd a Diogelwch Corfforaethol
- Fframwaith Llywodraethu (Cynllun) y Cyngor
- Cyfarfodydd y Cyngor
- Ymgysylltu ac Ymgynghori
- Archwilio Allanol
- Gwefan CSyFf
- Adroddiad yr Arolygwyr
- Ymsefydlu (Corfforaethol a Gwasanaethau)
- Archwilio Mewnol
- Swydd-Ddisgrifiad / Manylion am yr Unigolyn
- Pecynnau Gwaith Rheolwyr
- Hyfforddiant i Aelodau
- Swyddog Monitro
- Hunanasesiadau Partneriaethau
- Rheoli Perfformiad
- Rheoli Risg
- Fframwaith Craffu
- Newyddlen Eich Cyngor Chi

2021/22

Cyngor Sir y Fflint
Datganiad Llywodraethu Blynyddol
Dogfen Amgaaedig 2

Beth yw pwrpas y ddogfen hon?

Mae'r ddogfen hon yn manylu ar ein hasesiad yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol y Cyngor ac mae'n sôn am feysydd o arferion gorau a meysydd sydd angen gwelliant pellach. Mae'r ddogfen yn egluro:

- Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Ymateb llywodraethol i Bandemig Covid-19
- Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor
- Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol a'n datganiad:
 - Egwyddor A - Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
 - Egwyddor B - Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
 - Egwyddor C - Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
 - Egwyddor D - Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
 - Egwyddor E - Datblygu capasiti, gan gynnwys gallu'r arweinwyr ac unigolion o fewn y Cyngor
 - Egwyddor F - Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
 - Egwyddor G - Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol
- Sut rydym wedi mynd i'r afael â'r materion llywodraethu a strategol o Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) 2020/21
- Beth yw'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2021/22
- Beth yw'r materion strategol a nodwyd yn ystod 2021/22
- Ardystio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Beth yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2018 yn mynnu ein bod yn paratoi datganiad ar reolaeth fewnol. Fel sawl awdurdod yng Nghymru, cyfeirir ato fel y 'Datganiad Llywodraethu Blynyddol'. Dogfen gyhoeddus yw hon sydd yn adrodd am y graddau rydym ni fel Cyngor yn cydymffurfio â'n cod llywodraethu ein hunain.

Yn y ddogfen hon byddwn ni, y Cyngor yn:

- Cydnabod ein cyfrifoldeb am sicrhau bod system lywodraethu gadarn;
- crynhoi elfennau allweddol y fframwaith llywodraethu a rolau'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal a chadw'r amgylchedd llywodraethu;
- disgrifio sut rydym wedi monitro a gwerthuso effeithlonrwydd ein trefniadau llywodraethu yn y flwyddyn, ac unrhyw newidiadau sydd wedi'u cynllunio yn y cyfnod i ddod;
- rhoi manylion ar sut rydym wedi ymateb i unrhyw fater(ion) a nodwyd yn natganiad llywodraethu'r llynedd; ac
- adrodd ar unrhyw faterion llywodraethu a nodwyd o'r adolygiad hwn ac yn ymrwymo i fynd i'r afael â nhw.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adrodd ar y fframwaith llywodraethu sydd wedi bod ar waith yng Nghyngor Sir y Fflint yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22 ac mae wedi'i ddiweddarau gyda chymeradwyaeth Datganiad Cyfrifon Blynyddol.

Ymateb llywodraethol i Bandemig Covid-19

Ar ddechrau 2021/22 gwelsom effaith barhaus argyfwng y Coronafeirws/Covid-19. Parhaodd ein Cyngor, Cabinet a Phwyllgorau ffurfiol fel 'Cyfarfodydd Mynychu o Bell' gan ddefnyddio WebEx a thechnoleg fideo Zoom. Roedd ymateb parhaus y Cyngor i'r pandemig drwy'r Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng, dan arweiniad y Prif Weithredwr a weithiodd drwy newidiadau sylweddol i'n bywydau gwaith a'n diwylliant.

Tra bod y pandemig wedi effeithio'n sylweddol ar gyflawni prosiectau yn ein strategaeth ddigidol, mae defnyddio technoleg i hwyluso cyflawni gwasanaethau o gartref wedi cynyddu'r awydd ac ymgysylltu mewn cyflawni digidol. Mae'r ffordd y bu modd i ni ddefnyddio ein gwybodaeth i gefnogi preswylwyr drwy'r Rhaglen Gwarchod wedi amlygu gwerth creu data o safon uchel a'r gwelliannau posibl y gellir eu gwneud trwy rannu gwybodaeth ar draws y Cyngor a gyda'n partneriaid.

Ym mis Mehefin 2021, fe sefydlwyd Pwyllgor Adfer Aelodau â chydbwysedd gwleidyddol, gyda chefnogaeth gan swyddogion statudol ac arbenigol. Gan gydweithio, gweithredodd y Pwyllgor Adfer rhwng mis Mehefin 2021 a mis Mawrth 2022, gan gyflawni elfennau o wneud penderfyniadau yn ogystal â chraffu. Cylch gorchwyl y Bwrdd oedd:

1. Ail-osod amcanion adfer y sefydliad cyfan ac ar gyfer pob portffolio gwasanaeth;
2. Goruchwyllo adferiad yn erbyn yr amcanion hynny;
3. Cyfeirio materion i'r Cabinet a'r Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu ar gyfer adolygu/cynllunio manwl;
4. Helpu i roi sicrwydd i'r cyhoedd a sefydliadau partner ar ein cynllunio lleol

Daeth Archwilydd Cyffredinol Cymru i'r casgliad yng Nghrynodeb Archwilio Blynyddol ym mis Ionawr: *'Gwnaethom y gwaith hwn yn barhaus, gan ddarparu adborth amser real a pharhaus pan fo hynny'n briodol. Ein canfyddiadau allweddol oedd bod cyfathrebu'r Cyngor â'r cyhoedd a thrigolion yn ystod y pandemig wedi bod yn gyson, yn glir ac yn arloesol. Mae'r Cyngor bellach wedi 'datgloi' llawer o'i wasanaethau allweddol yn ofalus yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru ac wedi nodi beth fydd yn wanhaol wrth i staff ddychwelyd i'r gwaith i'w cadw'n ddiogel. Mae ailagor gwasanaethau wedi datblygu'n dda, unwaith eto wedi'i helpu gan strategaeth gyfathrebu glir.'*

Cynhaliwyd Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol y Cyngor ar 25 Mai, a bryd hynny, cytunwyd ar strwythur y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Datganiad y Prif Swyddog Cyllid ynghylch Cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol

Mae Cod Rheolaeth Ariannol Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) (Cod RhA CIPFA) yn nodi'r egwyddorion a ddylai arwain awdurdodau wrth reoli eu cyllid. Cafodd ei lunio er mwyn cefnogi arferion da o ran rheolaeth ariannol a chynorthwyo awdurdodau lleol i arddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA yn nodi'r safonau penodol y dylai awdurdodau geisio eu cyflawni ar y lleiaf.

Mae'r Cod wedi'i seilio ar gyfres o egwyddorion yn cynnwys Datganiad Egwyddorion o Rheolaeth Ariannol Dda CIPFA. Yr egwyddorion yma yw'r meincnodau er mwyn i'r awdurdodau fesur effeithiolrwydd eu rheolaeth ariannol a chynaliadwyedd er mwyn galluogi awdurdodau i:

- gadw rheolaeth ariannol ar gyllid awdurdod lleol yn y tymor byr, tymor canolig a'r tymor hir;
- rheoli gwydnwch ariannol er mwyn gallu bodloni galw na ellir ei ragweld ar wasanaethau; a
- cadw rheolaeth ariannol ar unrhyw ddatblygiadau syfrdanol ac annisgwyl yn eu sefyllfaoedd ariannol.

Mae egwyddorion penodol yn y cod yn cynnwys elfennau o Arweinyddiaeth Sefydliadol, Atebolrwydd, Tryloywder, Safonau Proffesiynol, Sicrwydd a Chynaliadwyedd.

Rhaid i bob awdurdod lleol ddangos ei fod yn bodloni gofynion y Cod.

Fel Swyddog Adran 151 mae arnaf Gyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Dîm y Prif Swyddog ac Aelodau Etholedig) i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod Rheolaeth Ariannol.

Yn rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, rwyf wedi cynnal asesiad llawn o gydymffurfiaeth Sir y Fflint â'r Cod, a gallaf gadarnhau fod Sir y Fflint yn cydymffurfio â'r Cod yn y rhan helaeth o feysydd yn fy marn i.

Ategir hyn gan Adolygiad Cynaliadwyedd Ariannol Archwilio Cymru a gynhaliwyd yn 2021 lle ni wnaed unrhyw argymhellion ac nid oedd angen gweithredu ymhellach.

Serch hynny, mae'r asesiad yn cydnabod y bydd y meysydd canlynol angen adolygiad a gwelliant parhaus oherwydd yr heriau ariannol parhaus ar bob awdurdod lleol.

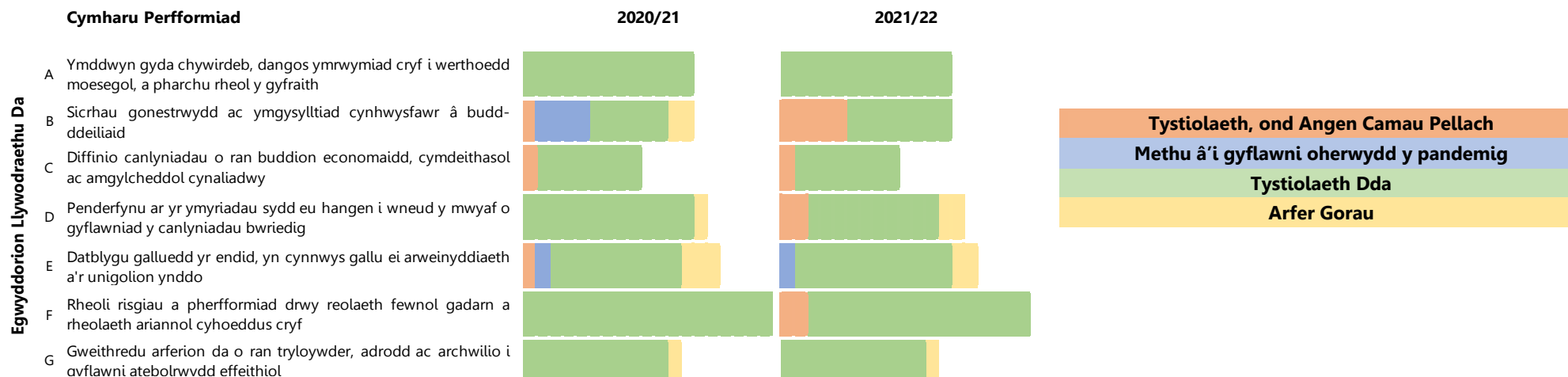
- Erbyn hyn gwyddom y bydd setliadau ariannol mynegol ar gyfer 2023/24 a 2024/25 angen canolbwyntio ar ein gofynion cynllunio ariannol dros y tymor hirach.
- Yn rhan o'r uchod, mae angen datblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig diweddaraf a chychwyn ystyried yn gynnar opsiynau ar gyfer sicrhau cyllideb gynaliadwy, yn cynnwys archwilio unrhyw gyfleoedd i drawsnewid gwasanaethau.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

- Sicrhau cydymffurfiaeth gyda'r broses ar gyfer rhagor o ymgysylltu â gwasanaethau sydd yn cyfrannu at ac yn llofnodi datganiadau dull ar gyfer pwysau ac arbedion.
- Llenwi asesiad Cod Darbodus ar gyfer Cyfalaf diwygiedig CIPFA er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth a sicrhau bod cynlluniau cyfalaf yn y dyfodol yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy.
- Adolygu a datblygu dull ymgynghori ar y gyllideb yn rhan o Ymgysylltu â Budd-ddeiliaid yn y dyfodol.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cymharu Effeithiolrwydd Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor

Meysydd o Arfer Orau:

- (D48) Sicrhau bod y strategaeth ariannol tymor canolig yn gosod y cyd-destun ar gyfer penderfyniadau parhaus ar broblemau cyflawni sylweddol neu ymatebion i newidiadau yn yr amgylchedd allanol allai godi yn ystod y cyfnod cyllidebol er mwyn cyflawni canlyniadau tra'n manteisio ar ddefnyddio adnoddau.
- (D49) Sicrhau cyflawniad 'gwerth cymdeithasol' neu 'manteision cymunedol' drwy gynllunio gwasanaethau a chomisiynu. Mae Deddf Gwasanaethau Cyhoeddus (Gwerth Cymdeithasol) 2012 yn nodi mai dyma "mantais ychwanegol i'r gymuned yn ogystal â'r pryniant uniongyrchol".
- (E52) Cydnabod manteision partneriaethau a chydweithio lle gellir cyflawni gwerth ychwanegol.
- (G92) Croesawu her cyfoedion, adolygiadau ac archwiliadau gan gyrff rheoleiddiol a gweithredu argymhellion mewn modd agored a derbyniol.

Methu â'i gyflawni oherwydd y pandemig

- (E51) Meincnodi yn erbyn cyfoedion oherwydd y diffyg angen i'w gyflwyno'n genedlaethol

Angen Camau Pellach:

- (B17, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021
- (C30) Adnabod a rheoli risgiau i gyflawni canlyniadau.
- (D39) Ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu sut orau i gyflawni gwasanaethau ac ymyraethau eraill.
- (D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner tra'n cydweithio yn cynnwys risgiau a rennir.
- (F66, F73, F74) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg yn ystod 21/22 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesu rheoli risg wrth symud ymlaen.

Barn Archwiliad Mewnol Blynyddol 2021/22: "Ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2021, ar sail gwaith y mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol wedi'i wneud, fy marn i yw bod gan Gyngor Sir y Fflint fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol effeithiol".

Rheolwr Archwilio Mewnol, Perfformiad a Risg, Cyngor Sir y Fflint

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Prif egwyddorion y Fframwaith Llywodraethu Corfforaethol

Rydym yn bwriadu cyflawni safon lywodraethu dda drwy gadw at saith egwyddor CIPFA/Solace 2016 – Nodiadau Canllaw i Awdurdodau Cymru, sy'n ffurfio sail y Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol. Yn y rhan ganlynol, rydym wedi diffinio sut y byddwn yn cyflawni'r safon yn erbyn y saith prif egwyddor, sef:

Egwyddor A	Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith
Egwyddor B	Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr
Egwyddor C	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
Egwyddor D	Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl
Egwyddor E	Datblygu gallu yr endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion oddi mewn iddo
Egwyddor F	Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf
Egwyddor G	Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor A – Ymddwyn gyda chywirdeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheol y gyfraith

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Ymddwyn gydag Uniondeb	<ul style="list-style-type: none"> • Mae ymddygiad a disgwyliadau Swyddogion ac Aelodau wedi'u nodi yng Nghod Ymddygiad y Cyngor, y Cyfansoddiad, a chyfres o bolisiâu a gweithdrefnau • Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion yn nodi gofynion yn ymwneud â datgan cysylltiad yn ffurfiol ar ddechrau cyfarfodydd, rhoddion, lletygarwch, ac ati. • Rydym yn cymryd twyll o ddifri. Mae polisiâu allweddol ar waith er mwyn atal, lleihau a rheoli digwyddiadau o'r fath. • Cydymffurfiaeth â pholisiâu a phrotocolau e.e. Rheolau'r Weithdrefn Gontractau • Proffil uwch o Archwilio Mewnol
Dangos ymrwymiad cadarn i werthoedd moesegol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cyfres o gymwyseddau arwain yn cael eu rhoi ym mhob Portffolio a'u harwain gan bob Prif Swyddog • Mae ein polisi recriwtio, hyfforddi a chymwyseddau yn seiliedig ar brosesau gwerthuso'n sail i ymddygiadau personol gyda gwerthoedd moesegol • Mae polisiâu a gweithdrefnau cadarn ar waith, yn amodol ar gymeradwyaeth ffurfiol cyn eu mabwysiadu gan bwyllgorau ffurfiol • Mae pob contract a darparwr gwasanaeth allanol, yn cynnwys partneriaethau yn ymgysylltu trwy broses gaffael gadarn ac yn dilyn rheoliadau Rheolau'r Weithdrefn Gontractau • Cymhwyso'r model gweithredu corfforaethol; gweithio'n fewnol i hyrwyddo safonau uchel o berfformiad proffesiynol ac ymddygiad moesegol i gyflawni blaenoriaethau ac amcanion sefydliadol
Parchu rheol y gyfraith	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn sicrhau bod ein Haelodau a Swyddogion yn cyflawni gofynion deddfwriaethol a rheoliadol • Rydym yn sicrhau y manteisir ar bwerau llawn y Cyngor drwy her reolaidd a dilyn datblygiadau deddfwriaeth newydd i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol sydd â fframwaith Gwrth-Dwyll a Llygredigaeth Effeithiol • Ein Swyddog Monitro sy'n gyfrifol am sicrhau bod y Cyngor yn cydymffurfio â'r gyfraith ac yn osgoi camweinyddu. Mae ein Cyfansoddiad a'n Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd yn hyrwyddo safonau ymddygiad uchel a gaiff eu monitro gan y Pwyllgor Safonau.

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22

- Mae penderfyniadau agored ar sail tystiolaeth ac egwyddor wrth wraidd y ffurf safonol o adrodd i'r Cyngor, Cabinet a phwyllgorau.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor B – Sicrhau bod y Cyngor yn agored a'i fod yn ymgysylltu â budd-ddeiliaid yn drylwyr

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Bod yn agored	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi ymrwymo i fod â diwylliant agored, a ddangosir drwy wefan, polisiau a gweithdrefnau hygrych a chyfarfodydd amgylchedd agored. <ul style="list-style-type: none"> ○ Penderfynir ar yr ymryiadau / dulliau gweithredu mwyaf addas ac effeithiol drwy ddefnyddio ymgynghoriad ac ymgysylltiad ffurfiol ac anffurfiol. Egwyddorion ymgynghori ○ Modelau ymgysylltu ffurfiol ac anffurfiol gyda gweithwyr a chymunedau e.e. gweithdai model cyflawni amgen i Aelodau ○ Fforwm y Sir (Cynghorau Tref a Chymuned) ○ Ymgysylltu cadarnhaol gydag Undebau Llafur yn ffurfiol ac anffurfiol
Ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid sefydliadol	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn ymgysylltu'n effeithiol gyda budd-ddeiliaid i sicrhau canlyniadau llwyddiannus a chynaliadwy drwy: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gymhwyso a darparu strategaethau cyfathrebu effeithiol i gefnogi'r ddarpariaeth ○ Targedu cymunedau a defnydd effeithiol o Gyfryngau Cymdeithasol ○ Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid ar faterion strategol ○ Holiaduron adborth dan arweiniad gwasanaeth a digwyddiadau • Mae'r Cyngor yn defnyddio adnoddau'n effeithiol ac yn cyflawni canlyniadau drwy bartneriaethau anffurfiol a ffurfiol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Amrediad helaeth o bartneriaethau i gefnogi'r ddarpariaeth o flaenoriaethau strategol y Cyngor, yn cynnwys y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ○ Trefniadau partneriaeth agored a chynhyrchiol wedi'u cefnogi gan fframwaith llywodraethu effeithiol ○ Mae ymddiriedaeth a pherthnasau da'n arwain at ganlyniadau bwriedig e.e. trosglwyddiadau asedau cymunedol
Ymgysylltu'n effeithiol â budd-ddeiliaid, gan gynnwys dinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau unigol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cyflawni'r canlyniadau bwriedig yn cael ei gefnogi gan ystod o ganllawiau ystyrlon ar ymgysylltiad ymgynghori a thechnegau adborth gyda dinasyddion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid eraill • Mae gennym strwythurau addas yn eu lle i annog cyfranogiad cyhoeddus wedi'i lywodraethu drwy'r Polisiau Cyfathrebu a Chyfryngau Cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys y canlynol (nid yw pob un wedi bod yn bosibl yn ystod y flwyddyn ddiwethaf oherwydd cyfyngiadau Covid); E-newyddlenni, gwefan y Cyngor, Fforwm Tenantiaid, grwpiau Defnyddwyr Gwasanaeth, cylchoedd ansawdd, defnyddio ffeithluniau

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22	Meysydd i'w gwella ymhellach
<ul style="list-style-type: none"> • Partneriaethau ffurfiol ac anffurfiol o lefelau strategol (BPRh) i bartneriaethau gweithredol (Cronfa Waddol Gymunedol/ Partneriaeth y Lluoedd Arfog Rhanbarthol) • Mae partneriaethau newydd wedi'u sefydlu ac maent yn gweithio'n dda (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam ar y Cyd / Partneriaeth Ymchwil a Dealltwriaeth Gogledd Cymru) • Rheoli perthynas yn dda gyda phartneriaid • Mae gweithio mewn Partneriaeth ar sail ymddiriedaeth ac ymrwymiad wedi cynyddu ac mae i'w weld yn gryf eleni oherwydd y pandemig. 	<ul style="list-style-type: none"> • (B17, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi amharu ar ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor C – Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Diffinio canlyniadau	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gennym weledigaeth glir yn disgrifio pwrpas a chanlyniadau bwriedig y sefydliad, a gyflawnir drwy: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gysylltu gweledigaeth a bwriad i'r SATC ○ Ystyriaeth o Gynllunio Gwasanaeth yn cynnwys cynaliadwyedd darparu gwasanaeth • Caiff rheoli risg ei ddefnyddio'n gyson ar bob lefel gan sicrhau defnydd cyson o'r broses risg a therminoleg • Mae datblygu Cynllun Lles y Sir a darparu blaenoriaethau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn sicrhau bod gwasanaethau cyhoeddus yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd i ychwanegu gwerth • Mae Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys argymhellion o welliannau neu faes o flaenoriaeth gwaith ar gyfer y flwyddyn ganlynol
Buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy	<ul style="list-style-type: none"> • Tra'n penderfynu ar ddarpariaeth gwasanaeth yn y dyfodol, rydym yn cymryd golwg tymor hwy ac yn cydbwyso effeithiau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol ynghyd â budd y cyhoedd yn ehangach. Cefnogir hyn drwy: <ul style="list-style-type: none"> ○ Gynllunio busnes a chyllidebu hir dymor gan ddefnyddio model rhagamcanu effeithiol ○ Dull aml-ddisgyblaeth i ddatblygu polisi gan ddarparu canlyniadau diffiniedig a sicrhau mynediad teg at wasanaethau ○ Mae strategaeth gaffael yn diffinio disgwyliadau o amgylch buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol sy'n llywio manylebau, tendrau a chontractau gwasanaeth ○ Cynlluniau cyfathrebu ar gyfer ymgysylltiad cyhoeddus a chymunedol

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22	Meysydd i'w gwella ymhellach
<ul style="list-style-type: none"> • Mae Cynlluniau Adfer Portffolio Busnes gydag ymagwedd ar sail risg wedi sicrhau cynllunio effeithiol • Gweithdai/sesiynau briffio i aelodau • Yn ogystal â'r broses reoli cyllideb arferol, bu llawer o fonitro er mwyn rheoli treuliau ychwanegol / arian a dderbyniwyd / ailddyrannu adnoddau i fynd i'r afael â'r pandemig • Cyhoeddodd Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint ei Asesiad o Les ar gyfer Sir y Fflint 2022 (aeth allan ar gyfer ymgynghoriad) a fydd yn helpu i lywio'r Cynllun Lles newydd a blaenoriaethau wrth symud ymlaen i wella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Sir y Fflint. 	<ul style="list-style-type: none"> • (C30) Adnabod a rheoli risgiau i gyflawni canlyniadau.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor D – Penderfynu ar yr ymyraethau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriedir cystal ag sy'n bosibl

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Pennu ymyrraeth	<ul style="list-style-type: none"> • Ymgysylltu llawn gydag Aelodau ar sail hirdymor, e.e. SATC, Cynllun y Cyngor, Cynllunio Busnes a strategaethau gweithlu allweddol eraill e.e. digidol a chaffael • Mae'r SATC a phroses gosod y gyllideb yn rhoi cyfle i'r cyhoedd, budd-ddeiliaid i ymgysylltu a bod yn rhan o ystyried opsiynau. • Ymgysylltiad gweithredol wrth wneud penderfyniadau allweddol i ddatblygu syniadau cychwynnol, opsiynau a chanlyniadau a risgiau posibl e.e. Rhaglen ADM, Gateways • Gwerthusiadau opsiwn clir, yn cynnwys defnyddio modelau rhagamcanu, er mwyn sicrhau y cyflawnir y gwerth gorau • Monitro'r gyllideb yn rheolaidd ar gyfer pob Portffolio • Defnyddio Asesiadau o Effaith Integredig
Cynllunio ymyriadau	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym wedi sefydlu a gweithredu cylchedau cynllunio a rheoli cadarn yn ymwneud ag ymateb ac adferiad drwy'r Tîm Ymateb i Reoli Argyfwng • Fe wnaethom ddefnyddio egwyddorion rheoli risg tra'n llunio Strategaeth Adferiad a Chynlluniau Adfer Busnes Portffolio • Monitro cynllunio busnes, effeithlonrwydd a dibynadwyedd rheolaidd, yn cynnwys adborth • Caiff perfformiad gwasanaeth ei fesur drwy sefydlu cyfres o ddangosyddion lleol, sydd yn cael eu monitro, eu hadrodd a'u defnyddio'n rheolaidd ar gyfer monitro adferiad
Gwella cyflawniad canlyniadau a fwriedir	<ul style="list-style-type: none"> • Caiff y gofynion am adnoddau eu nodi drwy'r broses cynllunio busnes, yn cynnwys unrhyw ddiffyg a ragwelir yn y gofynion hynny. • Mae ymgysylltu rheolaidd a pherchenogaeth o'r broses gyllido yn digwydd drwy'r Tîm Prif Swyddog ac mewn ymgynghoriad ag Aelodau trwy weithdai a'r broses graffu • Caiff gwerthoedd cymdeithasol eu cyflawni drwy gomisiynu gwasanaethau yn effeithiol a chydymffurfio â gweithdrefnau'r Cyngor • Digwyddiadau ymgynghori ac ymgysylltu, yn benodol yn ymwneud â phenderfyniadau parhaus ar faterion cyflawni gwasanaeth neu i newidiadau yn yr amgylchedd allanol a osodir yng nghyd-destun SATC ar gyfer preswylwyr a gweithwyr

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22	Meysydd i'w gwella ymhellach
<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau bod gwerth cymdeithasol drwy weithgaredd y Cyngor a chaffael yn arfer sefydledig y mae'r Cyngor yn enwog amdano • Defnyddio data hanesyddol i lywio'r SATC ac edrych ymlaen o ran beth fydd y dirwedd yn y dyfodol i wasanaethau a defnyddio dull sy'n seiliedig ar risg wrth wneud penderfyniadau ynglŷn â phroses gosod y gyllideb 	<ul style="list-style-type: none"> • (D39) Ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu sut orau i gyflawni gwasanaethau ac ymyraethau eraill. • (D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner tra'n cydweithio yn cynnwys risgiau a rennir.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor E – Datblygu capasiti ein sefydliadau, gan gynnwys gallu'r arweinwyr a'r unigolion oddi mewn iddo

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Datblygu capasiti ein sefydliad	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn adolygu ein gweithrediadau, perfformiad a defnydd o asedau yn rheolaidd er mwyn sicrhau eu heffeithiolrwydd parhaus drwy adolygiadau cyflawni gwasanaethau, perfformiad a rheoli risg a datblygu a monitro Byrddau Rhaglen. • Rydym yn adolygu digonolrwydd a phriodoldeb adnoddau a glustnodir drwy dechnegau megis meincnodi yn fewnol yn erbyn perfformiadau blaenorol a chefnogi heriau mewnol, ac yn allanol fel arfer er mwyn adnabod cyfleoedd gwelliant. • Buddion cydweithio a gwaith partneriaeth yn rhanbarthol ac yn lleol i sicrhau y cyflawnir gwerth ychwanegol drwy gysylltu blaenoriaethau gwasanaethau a sefydliadau o ran gwaith partneriaeth • Datblygu a chynnal cynllun y gweithle i wella dyraniad strategol adnoddau a gweithlu a chynllunio ar gyfer olyniaeth yn y dyfodol
Datblygu gallu arwain yr endid ac unigolion eraill	<ul style="list-style-type: none"> • Mae arweinyddiaeth ar y cyd effeithiol sydd yn ein galluogi i ymateb yn llwyddiannus i ofynion a risgiau allanol sy'n newid yn cael ei gefnogi gan amrywiaeth o raglenni datblygu rheolwyr ac arweinwyr, sy'n cael eu cynnal mewn partneriaeth gyda Choleg Cambria <ul style="list-style-type: none"> ○ Mae Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr wedi diffinio rolau arweinyddiaeth gwahanol yn glir • Cefnogir gofynion unigol a sefydliadol drwy: <ul style="list-style-type: none"> ○ Cyflwyniadau sefydlu corfforaethol i weithwyr newydd yn y Cyngor a chyfarfodydd sefydlu gwasanaeth penodol i weithwyr mewn swyddi newydd ○ Buddsoddi mewn cyfleoedd dysgu a datblygu i weithwyr ○ Mae amrywiaeth gynhwysfawr o gyfleoedd dysgu a datblygu ar gael ○ Adborth a dysgu a rennir i'r sefydliadau drwy adroddiadau a sesiynau rhyngweithiol fel yr 'Academi' i'w Uwch Arweinwyr • Cefnogi a chynnal lles corfforol a meddyliol y gweithlu, drwy ein Gwasanaeth Iechyd Galwedigaethol mewnol Care First (Rhaglen Cymorth i Weithwyr) ac amrywiaeth o hyfforddiant a sesiynau ymwybyddiaeth mewnol i gefnogi materion sy'n ymwneud ag iechyd meddyliol, ariannol a chorfforol.

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22	Beth a effeithiwyd gan y Pandemig yn ystod 21/22
<ul style="list-style-type: none"> • Gwaith partneriaeth a chydweithio - rhanbarthol a chenedlaethol • Arwain ar bartneriaethau rhanbarthol e.e. prosiect gwastraff gweddilliol • Partneriaethau lleol llwyddiannus e.e. Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint / Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir y Fflint a Wrecsam ar y Cyd sy'n ymwneud â chydnerthu cymunedol • Cynhaliwyd cyflwyniadau sefydlu penodol i wasanaeth. Defnyddiwyd dulliau newydd i recriwtio a sefydlu gweithwyr newydd drwy'r pandemig a fydd yn cael eu cadw • Rhagor o gyfathrebu â'r gweithlu, cyflwyno gwerthusiadau lles, cydnabyddiaeth gref o effeithiau iechyd meddwl a chefnogi rhwydweithiau a ddarperir 	<ul style="list-style-type: none"> • (E51) Meincnodi yn erbyn cyfoedion oherwydd y diffyg angen i'w gyflwyno'n genedlaethol

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor F – Rheoli risgiau a pherfformiad drwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gryf

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Rheoli risg	<ul style="list-style-type: none"> Mae gan y Cyngor fframwaith rheoli risg clir a chryno. Mae yna nifer o gofrestri risg sydd yn cael eu hadrodd yn rheolaidd sydd yn amlinellu'r risgiau y mae'r Cyngor a'i feysydd gwasanaeth yn eu hwynebu. Mae'r rhain yn cynnwys sgoriau risg presennol a sgoriau targed y risg wedi'u cefnogi gan sylwadau lliniaru
Rheoli perfformiad	<ul style="list-style-type: none"> Mae Aelodau ac uwch reolwyr yn derbyn adroddiadau rheolaidd ar berfformiad y gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad allweddol a cherrig milltir amcanion adferiad Caiff yr aelodau wybodaeth glir a rheolaidd am y sefyllfa a'r goblygiadau ariannol, gan gynnwys yr effeithiau ar yr amgylchedd ac ar adnoddau
Rheolaeth fewnol gadarn	<ul style="list-style-type: none"> Mae Archwilio Mewnol, drwy'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, yn rhoi barn flynyddol annibynnol a gwrthrychol i'r Cyngor, ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd rheolaeth fewnol, rheolaeth risg, trefniadau llywodraethu a pholisïau cysylltiedig y Cyngor. Rydym yn ymrwmo i fynd i'r afael â'r ymddygiadau a nodir yn y Strategaeth Gwrth-dwyll a Llygredigaeth, Cynllun Ymateb i Dwyll a'r Polisi Rhannu Pryderon
Rheoli data	<ul style="list-style-type: none"> Mae gennym gyfeiriad strategol effeithiol, cyngor a chatau monitro gwybodaeth gyda pholisïau a gweithdrefnau clir ar ddata personol, ac rydym yn darparu hyfforddiant rheolaidd i sicrhau cydymffurfiaid â'r rhain. Mae gennym Brocololau Rhannu Gwybodaeth priodol ar waith o ran yr holl wybodaeth a rennir gyda chyrrff eraill. Mae ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir ar gyfer gwneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn cael eu cefnogi trwy ganllawiau gan amrediad o gyrff proffesiynol. Mae Archwilio Mewnol yn adolygu ac yn archwilio ansawdd a chywirdeb y data a ddefnyddir wrth wneud penderfyniadau a monitro perfformiad yn rheolaidd
Rheolaeth gref o arian cyhoeddus	<ul style="list-style-type: none"> Mae ein trefniadau rheolaeth ariannol yn cefnogi cyflawniad tymor hir o ganlyniadau a pherfformiad ariannol tymor byr drwy ddarparu'r SATC Gosod Darpariaeth Isafswm Refeniw i ad-dalu'r ddyled Cafodd integreiddio'r holl reolaeth ariannol ei adolygu fel rhan o'r prosiect moderneiddio cyllid

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22	Meysydd i'w gwella ymhellach
<ul style="list-style-type: none"> Wedi parhau i fonitro perfformiad yng nghanol ac ar ddiwedd y flwyddyn Wedi cyflwyno a defnyddio system Perfformiad a Rheoli Risg (InPhase) newydd 	<ul style="list-style-type: none"> (F66, F73, F74) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg yn ystod 21/22 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Egwyddor G – Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn darparu atebolrwydd effeithiol

Is-egwyddorion	Sut ydym ni'n gwneud hyn / Sut ydym ni'n cyflawni hyn
Gweithredu arferion da ynghylch tryloywder	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym wedi gwella cynllun a chyflwyniad ein hadroddiadau'n ddiweddar, er mwyn gwella cyflwyniad o'r wybodaeth allweddol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau a monitro hyn yn rheolaidd. • Mae'r Cyngor yn ymwybodol o'r angen i roi'r hynny o wybodaeth sy'n angenrheidiol i sicrhau tryloywder • Cynhaliwyd adolygiad o brotocolau rhannu gwybodaeth a mabwysiadwyd egwyddorion newydd
Gweithredu arferion da wrth adrodd	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn adrodd o leiaf bob blwyddyn ar gyflawniad a chynnydd ein canlyniadau bwriedig a sefyllfa ariannol. Caiff hyn ei gyflwyno drwy'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn asesu perfformiad yn erbyn y Cynllun y Cyngor • Cynnydd yn erbyn y Cynllun Lles • Datganiad Cyfrifon Blynyddol • Cyhoeddir ein Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn dilyn herio cadarn a llym er mwyn asesu a dangos llywodraethu da
Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol	<ul style="list-style-type: none"> • Drwy dulliau sicrwydd cadarn, gallwn ddangos atebolrwydd effeithiol. Mae'r dulliau hyn yn cynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ○ Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiadau annibynnol i roi barn sicrwydd flynyddol ar reolaeth, rheoli risg a fframwaith llywodraethu'r Cyngor. I ganiatáu hyn, mae gan Archwilio Mewnol fynediad uniongyrchol at y Prif Swyddog ag aelodau o'r Cyngor. ○ Mae pob cam y cytunir arno o adolygiadau Archwilio Mewnol yn cael eu monitro'n rheolaidd drwy adroddiadau misol i'r Prif Swyddogion bob mis, a phob Pwyllgor Archwilio. ○ Caiff unrhyw opsiynau sicrwydd 'cyfyngedig/coch' eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn llawn, a chaiff cynnydd ei fonitro'n agos ○ Heriau cyfoedion ac archwiliadau gan gyrrff rheoleiddio ac adolygiadau cydymffurfiad allanol. Defnyddir deilliannau'r archwiliadau yma i lywio a gwella cyflawni gwasanaeth ○ Drwy drefniadau comisiynu a monitro effeithiol a chydymffurfiad â gweithdrefnau'r Cyngor, rydym yn cael sicrwydd ar risgiau sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd parti sy'n gysylltiedig â darparu gwasanaethau drwy drydydd partion ac unrhyw risgiau trosiannol. ○ Mae adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet ac adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio am adborth allanol gan waith rheoleiddiol ac adolygiadau cymheiriaid, ynghyd ag ymatebion y Cyngor

Beth sydd wedi gweithio'n dda yn ystod 2021/22

- Agwedd agored a chroesawgar / tystiolaeth dda. Mwy o weithio drwy'r gweithdai ar gyfer cyrff rheoleiddio yn gynnar yn 2021 i roi trosolwg o gynlluniau a meysydd gwaith a awgrymwyd.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Sut ydym ni wedi mynd i'r afael â materion llywodraethu a strategol o Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21?

Roedd Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 yn cynnwys 3 mater llywodraethu a 21 mater strategol. O'r meysydd yma:

- Cafodd dau fater Llywodraethu Mewnol eu cau a'u manylu yn y tabl isod:
- Mae un mater Llywodraethu Mewnol yn parhau ar agor ac mae hyn wedi'i gynnwys yng nghymau 2021/22;
- Cafodd 16 mater strategol eu cau o Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 ac maent wedi'u manylu yn y tabl isod;
- Mae yna bedwar mater strategol newydd ac maent wedi'u cynnwys yng nghymau ar gyfer 2021/22; a
- Mae yna naw mater strategol yn parhau ar agor ac maent wedi'u cynnwys yn y camau ar gyfer 2021/22.

Cyf	Materion Llywodraethu Mewnol a Strategol y manylir amdanynt yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 sydd wedi cau	Manylion
Materion Llywodraethu o Ddatganiad Llywodraeth Blynyddol 2020/21 sydd wedi cau		
1	Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy Cariwyd ymlaen o 2019/20 hefyd.	Risg wedi cau. Tra bod fersiwn ddrafft o Gynllun y Cyngor ar gyfer 2020/21 wedi'i lunio oherwydd y cyfnod adferiad i'r pandemig, ni chyrrhaeddodd yr adroddiad y broses ddemocrataidd i'w gymeradwyo a'i fabwysiadu. Mae adran ym mhob adroddiad pwyllgor ac adroddiad pwyllgor i ystyried Aseiad Effaith Integredig a Rheoli Risg er mwyn sicrhau eu bod wedi'u hystyried yn llawn.
2	Mae strwythurau ar gyfer annog y cyhoedd i gymryd rhan dal ar waith, ond mae gallu i gyflawni wedi'i gwtogi oherwydd y pandemig ac fe allai gael ei gryfhau.	Risg wedi cau. Mae trosglwyddiad diweddar Cyfathrebu Corfforaethol i Gyswllt Cwsmeriaid yn gam ymlaen wrth drawsnewid y ffordd rydym yn cyfathrebu gan ddefnyddio technoleg ddigidol. Bydd cyfleoedd i ddefnyddio animeiddiadau, fideo a phlatfformau cyfryngau'n cael eu harchwilio gyda chymorth hyfforddeion lefel uwch sydd newydd eu penodi er mwyn cryfhau cyfranogiad gan aelodau o'r cyhoedd.
Materion Strategol o Ddatganiad Llywodraeth Blynyddol 2020/21 sydd wedi cau		
3	CG20 - Cyfradd Casgliadau Treth y Cyngor yn lleihau ac effeithio ar lif arian, cyllideb flynyddol a Strategaeth Ariannol Tymor Canolig oherwydd gwaharddiad adennill dyled	Ym mis Medi fe wnaethom adrodd i'r Pwyllgor Adferiad beth oedd dyraniadau Risg i Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu a'u Rhaglenni Gwaith i'r Dyfodol. Cafodd CG20 ei nodi yn hwn fel dyblygiad o CF08 ac fe argymhellwyd ei fod yn cael ei gau oherwydd y dyblygiad.
4	HA04 - Risg ariannol gynyddol oherwydd methiannau busnes a'r gallu i ragweld Cynllun Ad-daliad Treth y Cyngor oherwydd busnes yn cau, diweithdra, llai o oriau gwaith	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i wyrdd ac mae wedi'i gynnwys yn y Gofrestr Risg Tai ac Asedau

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyf	Materion Llywodraethu Mewnol a Strategol y manylir amdanynt yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 sydd wedi cau	Manylion
5	PE03 - Methu adfywio Canol Trefi drwy weithredu Strategaeth Canol Tref oherwydd adnoddau annigonol a goblygiadau economaidd y sefyllfa o argyfwng	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Cynllunio, Yr Amgylchedd a'r Economi
6	CF08 - Mae gostyngiad yng nghasgliadau Treth y Cyngor yn effeithio ar (1) llif arian a (2) chyllideb flynyddol	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Adferiad Corfforaethol
7	CF19 - Mae gostyngiad yng nghasgliadau Ardrethi Busnes yn effeithio ar (1) lif arian a'r (2) Gronfa Genedlaethol sefydlogrwydd	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Adferiad Corfforaethol
8	CF20 - Gallai capasiti annigonol i gyflawni grantiau ac ardrethi busnes tra'n adennill incwm/dyledion a gollwyd effeithio ar gapasiti i adennill dyled	Ym mis Gorffennaf fe wnaethom gyflwyno Dogfennau Cofrestr Risgiau Corfforaethol a Lliniaru i'r Pwyllgor Adferiad gydag argymhelliad bod nifer o risgiau'n cael eu cau. Cafodd CF20 ei gynnwys yn y rhestr yma oherwydd 'cynlluniau grant yn dod i ben a'r Cyngor ddim angen eu gweinyddu bellach.'
9	CG04 - Gwro adnoddau i ymateb rheoli argyfwng ac oedi ar weithredu prosiectau digidol a seilwaith allweddol.	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Adferiad Corfforaethol
10	PE12 - Goblygiadau Clefyd Coed Ynn ar gyllid ac enw da'r Cyngor oherwydd maint y broblem a'r gallu i wneud Priffyrdd a thir amwynder y Cyngor yn ddiogel.	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Cynllunio, Yr Amgylchedd a'r Economi
11	ST10 - Gwariant cynyddol ar gontract, llafur, offer, cerbydau a deunyddiau oherwydd patrymau gweithio newidiol wrth ymateb i'r pandemig	Mae'r sgôr risg wedi lleihau i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Gwasanaethau Stryd a Chludiant
12	ST17a - Cynnydd yn y perygl o ddioddef oherwydd iechyd a lles meddyliol, materion personol ac/neu deuluol.	Mae'r sgôr risg wedi lleihau i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Gwasanaethau Stryd a Chludiant
13	ST28a - Methu cael cymeradwyaeth reoleiddiol (cynllunio; draenio; trwyddedu amgylcheddol) i symud prosiectau seilwaith allweddol ymlaen mewn modd amserol oherwydd oedi i ddatblygu ceisiadau.	Y risg wedi'i dynnu gan ei fod wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Gwasanaethau Stryd a Chludiant fel risg gweithredol
14	ST35 - Diffyg parodrwydd i ymateb i sawl argyfwng neu ddigwyddiadau mawr yn ystod y pandemig (tywydd difrifol, tân, damwain ffordd fawr) gan fod yr adnoddau yn canolbwyntio ar gyflwyno gwasanaethau allweddol	Mae'r sgôr risg wedi lleihau i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Gwasanaethau Stryd a Chludiant
15	PE07 - Effaith ar ddarparu gwasanaeth oherwydd dibyniaeth ar staff a chynllunio ar gyfer olyniaeth	Mae'r sgôr risg wedi gostwng i oren ac mae wedi'i gynnwys yng Nghofrestr Risg Cynllunio, Yr Amgylchedd a'r Economi fel Risg Gweithredol
16	Ni fydd cyllid yn cael ei ddiogelu ar gyfer cynlluniau lliniaru llifogydd â blaenoriaeth - Wedi'i gario ymlaen o 2019/20	Risg wedi cau - Wedi'i ddisodli gan ddiffyg cydymffurfio â deddfwriaeth System Ddraenio Drefol Gynaliadwy oherwydd capasiti'r tîm
17	Maint yr her ariannol - Wedi'i gario ymlaen o 2019/20	Risg wedi cau - Risg gwaddol o 2019/20 sydd bellach yn cael ei ddisodli gan risgiau eraill y mae'n rhaid i'r Cyngor eu rheoli.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Cyf	Materion Llywodraethu Mewnol a Strategol y manylir amdanynt yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2020/21 sydd wedi cau	Manylion
18	Ariannu gwasanaethau a gaiff eu harwain gan y galw a phwysau chwyddiannol - Wedi'i gario ymlaen o 2019/20	Risg wedi cau - Risg gwaddol o 2019/20 sydd bellach yn cael ei ddisodli gan risgiau eraill y mae'n rhaid i'r Cyngor eu rheoli.

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion llywodraethu a nodwyd yn ystod 2021/22?

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i un mater llywodraethu mewnol yn ystod 2021/22. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Llywodraethu Mewnol y Cyngor ar gyfer 2021/22	Camau Lliniaru	Statws Cyfredol
<ul style="list-style-type: none"> (B17, B21, B23, B24, B25) Mae amgylchiadau wedi cwtogi ein gallu i ymgynghori ac ymgysylltu, ond nid y parodrwydd i wneud hynny. Roedd angen rhagor o gynllunio yn dilyn deddfwriaeth Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 	Mae cynllun gweithredu wrthi'n cael ei lunio i wneud gwelliannau yn y flwyddyn sydd i ddod, adolygiad o Strategaeth Ymgynghori'r Cyngor	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> (C30) Adnabod a rheoli risgiau i gyflawni canlyniadau. 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> (D39) Ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu sut orau i gyflawni gwasanaethau ac ymyraethau eraill. 	Mewn cysylltiad â Bwrdd y Gwasanaethau Cyhoeddus, gellir gwneud gwelliannau er mwyn sicrhau mwy o ymgysylltu â budd-ddeiliaid mewnol ac allanol wrth benderfynu ar ymyraethau a fyddai'n darparu mwy o synergedd rhwng y bartneriaeth strategol a chyflawni gweithredol	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> (D40) Ystyried a monitro risgiau sy'n wynebu pob partner tra'n cydweithio yn cynnwys risgiau a rennir. 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> (F66, 73, 74) Cynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r fframwaith rheoli risg yn ystod 21/22 gan dynnu sylw at feysydd i'w gwella er mwyn adeiladu ar y fframwaith a phrosesau rheoli risg wrth symud ymlaen. 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad Sicrwydd Coch/Cyfyngedig - Ysgol Gynradd Drury 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad sicrwydd Coch/Cyfyngedig - Digartrefedd a Llety Dros dro 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Mehefin 2022	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor
<ul style="list-style-type: none"> Archwiliad Sicrwydd Coch/Cyfyngedig - Rheoli Contract Datblygiad Preswyl 	Cafodd Cynllun Gweithredu llawn ei lunio a'i rannu gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Tachwedd 2021	<ul style="list-style-type: none"> Ar agor

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Beth yw'r materion strategol a nodwyd yn ystod 2021/22?

Wrth adolygu effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor daethpwyd o hyd i naw mater strategol yn ystod 2021/22. Mae manylion ynglŷn â sut yr aed i'r afael â'r mater ac os ydyw'n parhau ar agor wedi'i ddarparu isod:

Materion Strategol ar gyfer 2021/22	Camau Lliniaru
<p>CF14 - Mae cynnydd mewn ôl-ddyledion rhent yn effeithio ar sefydlogrwydd Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro wythnosol o'r effaith ariannol gan Dîm Rhenti Tai er mwyn olrhain lefelau casgliadau rhent yn ystod y flwyddyn a'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol • Defnydd parhaus o 'Rent Sense' Mobysoft er mwyn adnabod achosion cynnar o ôl-ddyledion er mwyn galluogi'r tîm i ymgysylltu gyda a chefnogi'r tenantiaid yma drwy eu cyfeirio at y gefnogaeth allai fod ar gael i dalu Rhenti Tai. • Adrodd effeithiau i'r Grŵp Cydgysylltu Tactegol Ariannol yn rheolaidd • Atgyfeirio achosion yn rheolaidd i Banel Adolygu Achosion dan arweiniad swyddog er mwyn sicrhau fod pob ymyrraeth tai yn cael eu cydlynu a bod achosion mewn risg o fod yn ddigartref yn cael eu holrhain gan bob tîm • Cynyddu lefelau adnoddau i gefnogi'r gwaith yn y gwasanaeth incwm rhent
<p>EY01 - Ysgolion uwchradd ddim yn ariannol hyfyw oherwydd cyllid sylfaenol annigonol a niferoedd disgyblion yn gostwng</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Risg yn gysylltiedig â chyllidebau sylfaenol annigonol ar gyfer ysgolion uwchradd wedi'i gynnwys yn y SATC. • Adolygu'r Fformiwla Ariannu
<p>EY06 - Cyllid annigonol i ddarparu'r eiddo archifau newydd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfarfodydd monitro cynnydd rheolaidd rhwng uwch swyddogion ac arweinwyr gwleidyddol Bwrdd Prosiect Archifau • Cefnogaeth y Cabinet a'r Weithrediaeth ar gyfer y cais i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol gydag ymrwymiad ffurfiol i ddarparu cyllid cyfalaf fel swm atodol i'r cynllun gan Sir y Fflint a Sir Ddinbych • Rheoli prosiect effeithiol gan sicrhau bod y prosiect yn datblygu o fewn y gyllideb ac ar amser • Diwygio prosiect i leihau costau, datblygu ceisiadau pellach i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol ac edrych ar ffrydiau cyllid eraill (Aflwyddiannus fu cais Cam 1 a gyflwynwyd i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol. Mae hyn wedi creu diffyg ariannol sylweddol o £8.5m)
<p>CF05 - Cynnydd yn lefel y ddyled sy'n ddyledus i'r Cyngor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae casglu incwm yn parhau • Ymgysylltu gweithgar gyda threthdalwyr, tenantiaid, cwsmeriaid a busnesau i gynnig trefniadau hyblyg

DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL

Materion Strategol ar gyfer 2021/22	Camau Lliniaru
	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gorfodaeth wedi dechrau ar gyfer trethdalwyr a thenantiaid sydd yn disgyn i ddyled a heb gysylltu â ni • Mae risg yn cael ei ystyried wrth adolygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC) yn cynnwys adolygu lefelau digonol o ddarpariaeth dyled ddrwg ar draws y Cyngor • Mae cyllid ychwanegol (tua £1.05m) gan Lywodraeth Cymru i ddigolledu am golledion casgliadau treth y cyngor 2020/21 yn helpu i ddarparu cadernid ariannol wrth i ni fynd i'r cam adferiad
HA06 - Effeithiau ar ffrwd incwm yn seiliedig ar oedi/peidio ag adfer gordaliad budd-dal tai	<ul style="list-style-type: none"> • Monitro ariannol - Cyllideb ac Incwm • Cysylltu â chwsmeriaid i drefnu cynlluniau ad-dalu ar lefel sydd yn gweddu i'w hincwm newydd • Cynnig cefnogaeth a chyngor i gwsmeriaid i hawlio budd-daliadau sydd ar gael
ST24a - Methu symud ymlaen â phrosiectau gwella seilwaith allweddol oherwydd diffyg cadernid mewn staff, contractwyr a'r gadwyn gyflenwi.	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r gwasanaeth yn parhau i weld problem yn y gadwyn gyflenwi i ddatblygu prosiectau isadeiledd. Mae yn hyn yn arwain at oedi i gynlluniau, serch hynny nid yw effaith cyffredinol y cynnydd yn arwain at fethiant prosiect • Mae pob prosiect cyllid grant yn cael tîm prosiect i reoli'r gwaith o'i ddarparu o fewn amserlen benodol. Mae partneriaid ychwanegol (ymgynghorwyr; WRAP) wedi bod yn rhan o brosiectau i gefnogi staff i'w darparu.
SS01 - Gwariant ar leoliadau y tu allan i'r sir yn cynyddu wrth i gostau lleoliadau gynyddu mewn marchnad sy'n cael ei arwain gan y galw	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygu gwasanaethau gofal preswyl mewnol ar gyfer plant sydd ag anghenion cymhleth a fyddai'n cael eu gosod y tu allan i'r sir fel arall. • Datblygu ein gwasanaeth maethu mewnol i gefnogi mwy o blant sy'n derbyn gofal yn Sir y Fflint
SS29 -Mae capasiti annigonol yn y gweithlu gofal cymdeithasol (gwaith cymdeithasol a therapi galwedigaethol) yn risg i enw da'r Cyngor a'i allu i gyflawni ei swyddogaethau statudol a hanfodol gyda pharch i ofal cymdeithasol	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym ni'n wynebu heriau sylweddol yn recriwtio gweithlu gyda marchnad hynod gystadleuol, lle mae pobl yn dewis dewisiadau gyrfaoel eraill sydd â chyflog gwell. Mae dadansoddiad rhanbarthol a lleol o'r materion sylfaenol a chymau i liniaru wedi cael eu llunio a byddant angen cefnogaeth genedlaethol a chyllid yn ogystal â chymau lleol. • Mae tîm y prosiect yn cyfarfod bob pythefnos ac yn adrodd i Fwrdd Rhaglen Portffolio. • Yn y tymor byr rydym wedi symud i atchwanegiad marchnad 12 mis ar gyfer Gweithwyr Cymdeithasol Gofal Plant Lefel 3
CW10 - Effeithiau trydedd don yn y pandemig ar argaeledd parhaus gweithwyr allweddol i weithredu gwasanaethau mewn cyfnod pellach o adferiad	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd gweithwyr allweddol yn cael eu gwahodd i gael brechiad rhag y ffliw pan fyddant ar gael

Ardystiad

Mae'r ardystiad yn rhoi sicrwydd cyffredinol dda bod trefniadau Cyngor Sir y Fflint yn parhau i fod yn addas i'r diben yn unol â gofynion fframwaith llywodraethu ar gyfer awdurdodau lleol yng Nghymru.

Mae cyfleoedd i gynnal a datblygu trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi drwy'r adolygiad hwn. Rydym yn addo ein hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion hyn dros y flwyddyn sydd i ddod a byddwn yn monitro eu gweithredu a'u gweithrediad yn rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

Arwyddwyd ar ran Cyngor Sir y Fflint

Neal Cockerton – Prif Weithredwr

Cyng. Ian B Roberts – Arweinydd y Cyngor